

**Kortlægning af
Uddannelseslandskabet i Sønderjylland**

Region Syddanmark

Vejle den 28. januar 2021

Indholdsfortegnelse

- Indledning side 3
- Kortlægningens hovedkonklusioner side 4
- Overblik over kortlægningens 12 temaer side 5
- Data og opsummeringer af kortlægningens 12 temaer side 6
- Dialog om Uddannelseslandskabet i Sønderjylland side 82
- Den videre proces side 85

Indledning

Regionsrådet besluttede den 24. august 2020, på baggrund af et kommissorium, at igangsætte pilotprojektet "Uddannelseslandskabet i Sønderjylland". Projektet skal ses i lyset af, at Sønderjylland de senere år har oplevet faldende ungdomsårgange, og denne udvikling ventes at fortsætte de kommende 10 år. Den demografiske udvikling giver udfordringer med at sikre et fortsat alsidigt uddannelsesudbud af høj kvalitet i Sønderjylland.

"Uddannelseslandskabet i Sønderjylland" skal bidrage til, at regionsrådet får det bedst mulige, videnbaserede udgangspunkt i arbejdet med kapacitetsstyring, elevfordeling, geografiske placeringer af udbud, campusdannelser og fusioner i Sønderjylland. Samtidig skal projektet skabe værdi for de øvrige uddannelsesaktører i form af ny indsigt og viden til brug for uddannelsesindsatsen i det sønderjyske. Mens der fra regionens side tidligere har været fokus på enkeltuddannelser hver for sig, har der ikke været foretaget større analyser af det samlede uddannelsesudbud i en given sammenhængende geografi. Projektet understøtter det regionale mål om at sikre adgang til gode uddannelsesmuligheder i hele regionen.

Projektet består af en kortlægning af det sønderjyske uddannelseslandskab i form af udtræk og fremstilling af en række data, der belyser forskellige aspekter af uddannelseslandskabet. Dataene er i vid udstrækning offentligt tilgængelige og kommer primært fra uddannelsesstatistik.dk (Børne- og undervisningsministeriets database), Danmarks Statistik, samt Region Syddanmarks regionale statistikker.

Som led i projektet, blev der den 26. november afholdt et virtuelt dialogmøde mellem Udvalget for uddannelse og arbejdskraft og de sønderjyske uddannelsesaktører. På mødet blev de overordnede konklusioner fra kortlægningen præsenteret, og der blev afviklet gruppedrøftelser mellem deltagerne. De overordnede konklusioner og input fra mødedeltagerne indgår også i afrapporteringen.

Kortlægningen giver et overordnet billede af uddannelseslandskabet, men ikke et detaljeret billede af, hvad der skal eller bør ske lokalt. Det er regionens forhåbning, at kortlægningen og dialogmødet har givet en form for en fælles referenceramme til at fortsætte dialogen om uddannelsesindsatsen i det sønderjyske.

Kortlægningens hovedkonklusioner

På tværs af kortlægningen tegner der sig i alt seks hovedkonklusioner:

1. Der er sket et stort fald i antallet af unge i løbet af de seneste 10 år. Udviklingen forventes at fortsætte frem til 2031, hvorefter ungeantallet stabiliseres. De faldende ungdomsårgange kan flere steder aflæses direkte i elevtallene på ungdomsuddannelserne.
2. Sønderjylland klarer sig dårligere end regions- og landsgennemsnit ift. overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse, men bedre end forventet, når rammevilkårene tages i betragtning.
3. Flere sønderjyske unge vælger en erhvervsuddannelse efter 9.-/10. klasse, og tre ud af fire sønderjyske kommuner nåede den nationale 25%-målsætning i 2020. Samtidig fravælger de unge i stigende grad de gymnasiale uddannelser, særligt den almene studentereksamen (stx).
4. Overordnet set er der en relativt god tilgængelighed til ungdomsuddannelser i Sønderjylland. Det gælder både de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelsernes grundforløb 1. Der er dog en del variation mellem kommunerne og på tværs af uddannelserne.
5. Flere udbud af ungdomsuddannelser oplever meget lave søgetal, og nogle udbud kan derfor ikke oprettes grundet utilstrækkelig søgning.
6. Tilgængeligheden til forberedende voksenundervisning er overordnet set relativt god. Her er der imidlertid også problemer med lav søgning flere steder med den konsekvens, at en række udbud blot er "hvilende".

Overblik over kortlægningens 12 temaer

Kortlægningen af uddannelseslandskabet i Sønderjylland er opdelt i 12 forskellige temaer. Under hvert tema er der foretaget ét eller flere dataudtræk, som belyser temaet ud fra forskellige vinkler.

Temaerne og de respektive data er udvalgt under hensyntagen til, hvad regionen har fundet relevant i relation til projektets formål, samt hvilke data, der har været enten offentligt tilgængelige eller i regionens besiddelse.

Nedenfor fremgår de 12 temaer og deres placering i afrapporteringen.

Temaer i kortlægningen af uddannelseslandskabet:

- Befolkningens uddannelsesniveau side 6
- Beskæftigelsesgrad og adgang til kvalificeret arbejdskraft side 13
- Befolkningens flyttemønstre side 17
- Elevgrundlaget for ungdomsuddannelserne side 21
- Karakterer fra grundskolen side 26
- De unges søgemønstre fra 9.-/10. klasse side 28
- Frafald på ungdomsuddannelserne side 38
- Ungdomsuddannelsernes beliggenhed og størrelse side 42
- Tilgængelighed til ungdomsuddannelserne side 55
- Fremskrivninger og prognoser side 65
- Overgang til videre uddannelse efter gymnasial uddannelse side 71
- Forberedende voksenundervisning side 73

Befolkningens uddannelsesniveau

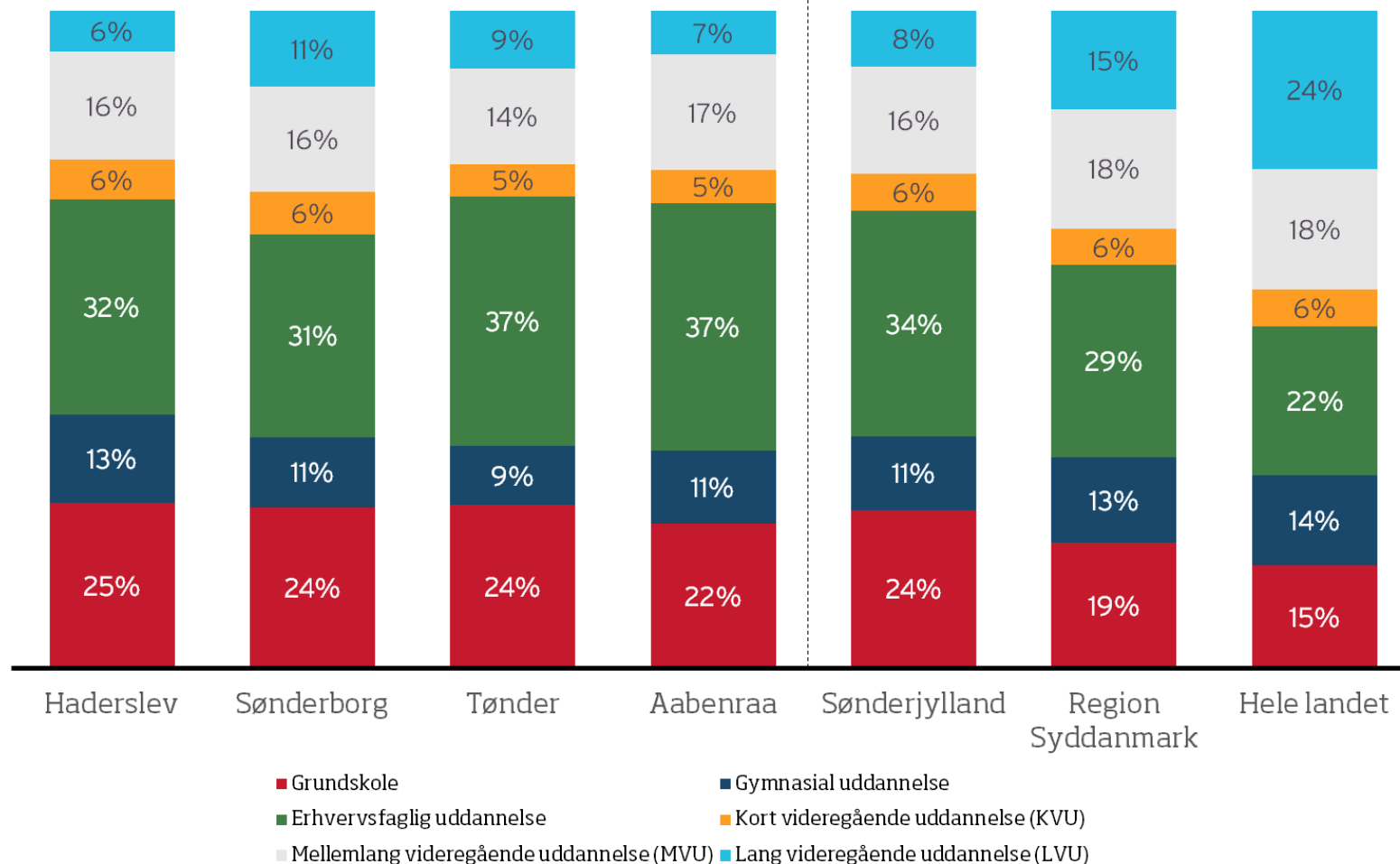
...i korte træk

- I aldersgruppen 25-29 år har flere sønderjyder en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse, mens færre har en lang videregående uddannelse.
- Næsten hver fjerde i aldersgruppen 25-34 år har ingen uddannelse udover grundskolen. Denne gruppe har i stigende grad svære vilkår på arbejdsmarkedet og oplever større jobusikkerhed.
- En stor gruppe af unge står uden for uddannelse og beskæftigelse, særligt i aldersgruppen 20-24 år, hvor 18 procent i 2018 ikke var under uddannelse eller i job på trods af en generel høj beskæftigelse. Det er væsentligt flere end på lands- og regionsplan, hvor henholdsvis 13 og 15 procent af de 20-24 årige stod uden for uddannelse og beskæftigelse i 2018.

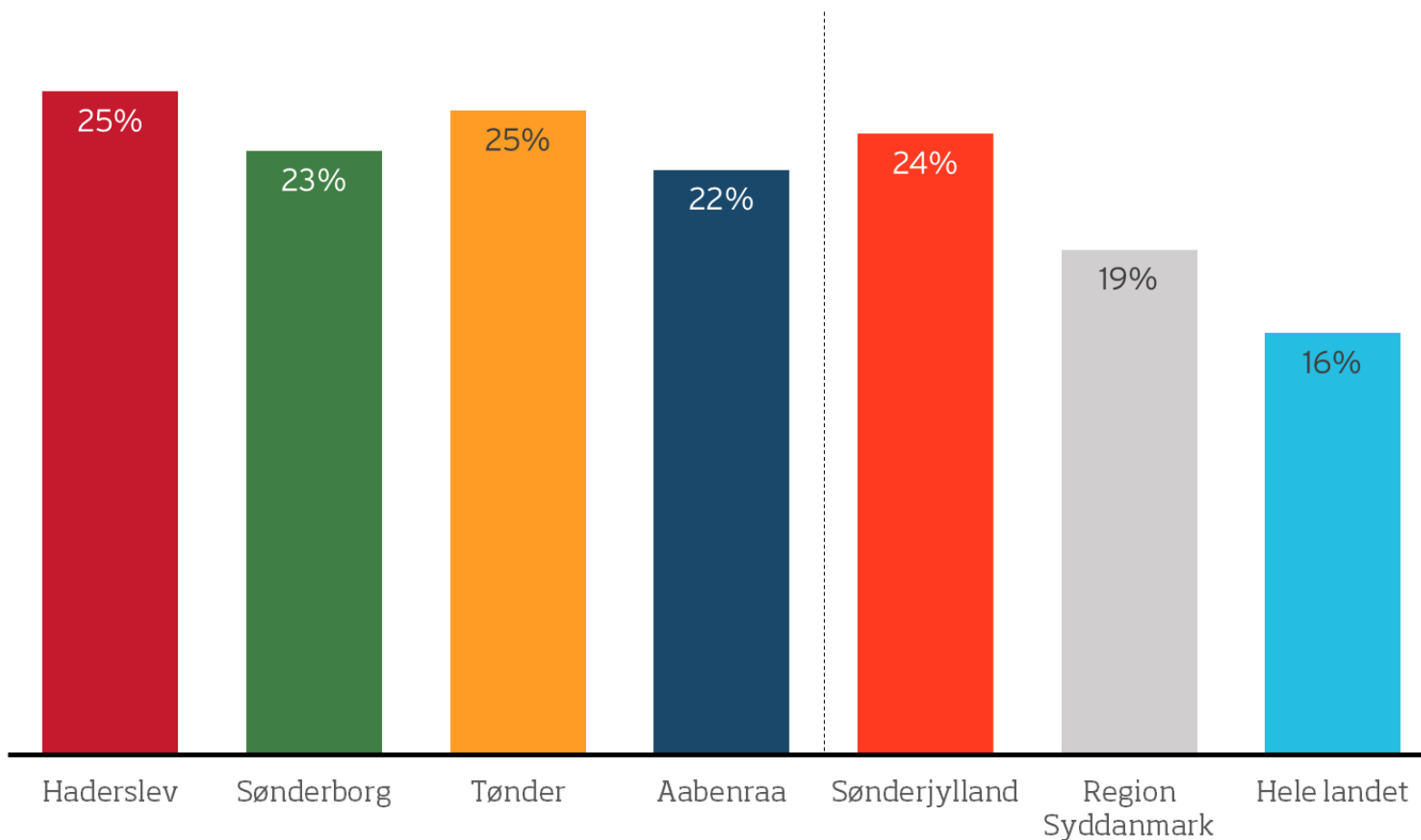
Sønderjylland ligger langt over landsgennemsnittet i andel erhvervsuddannede og langt under for lang videregående udd.

De 25-29 åriges højest fuldførte uddannelse i 2019

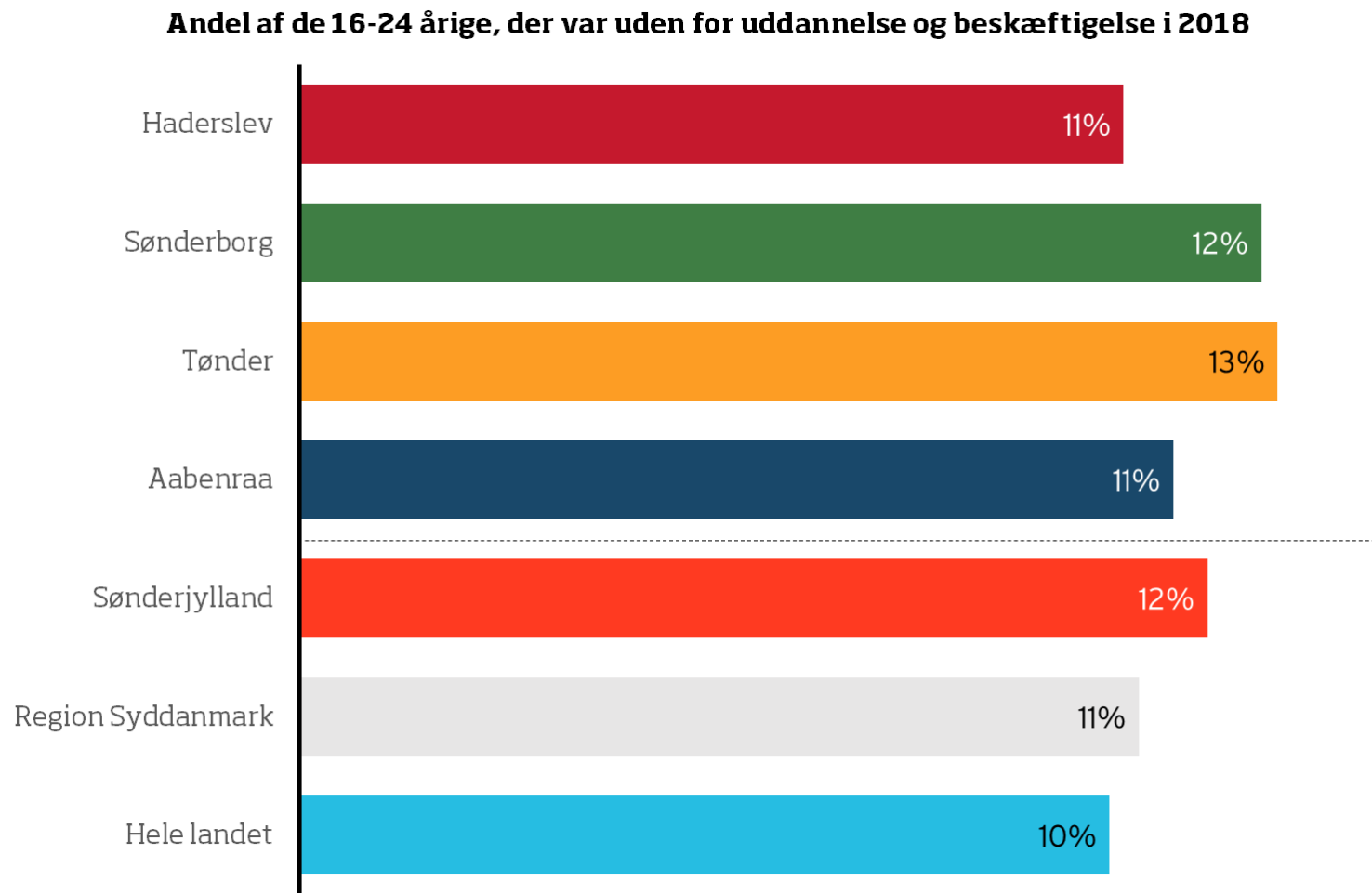

Næsten én ud af fire af de 25-34 årige sønderjyder har ikke uddannelse udover grundskolen

Andel af de 25-34 årige uden uddannelse udover grundskolen i 2019

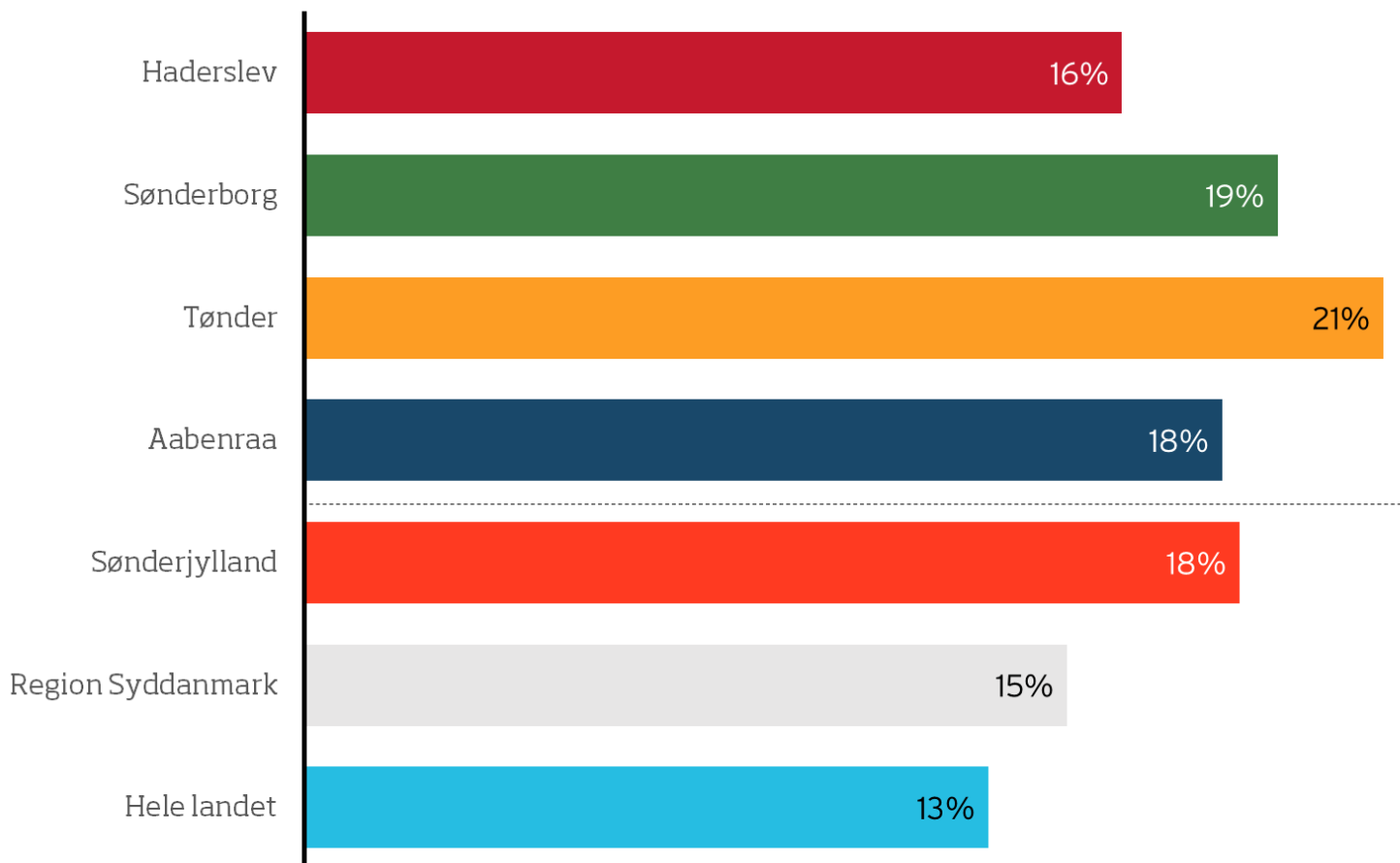

Lidt flere af de 16-24 årige i Sønderjylland står uden for uddannelse og beskæftigelse

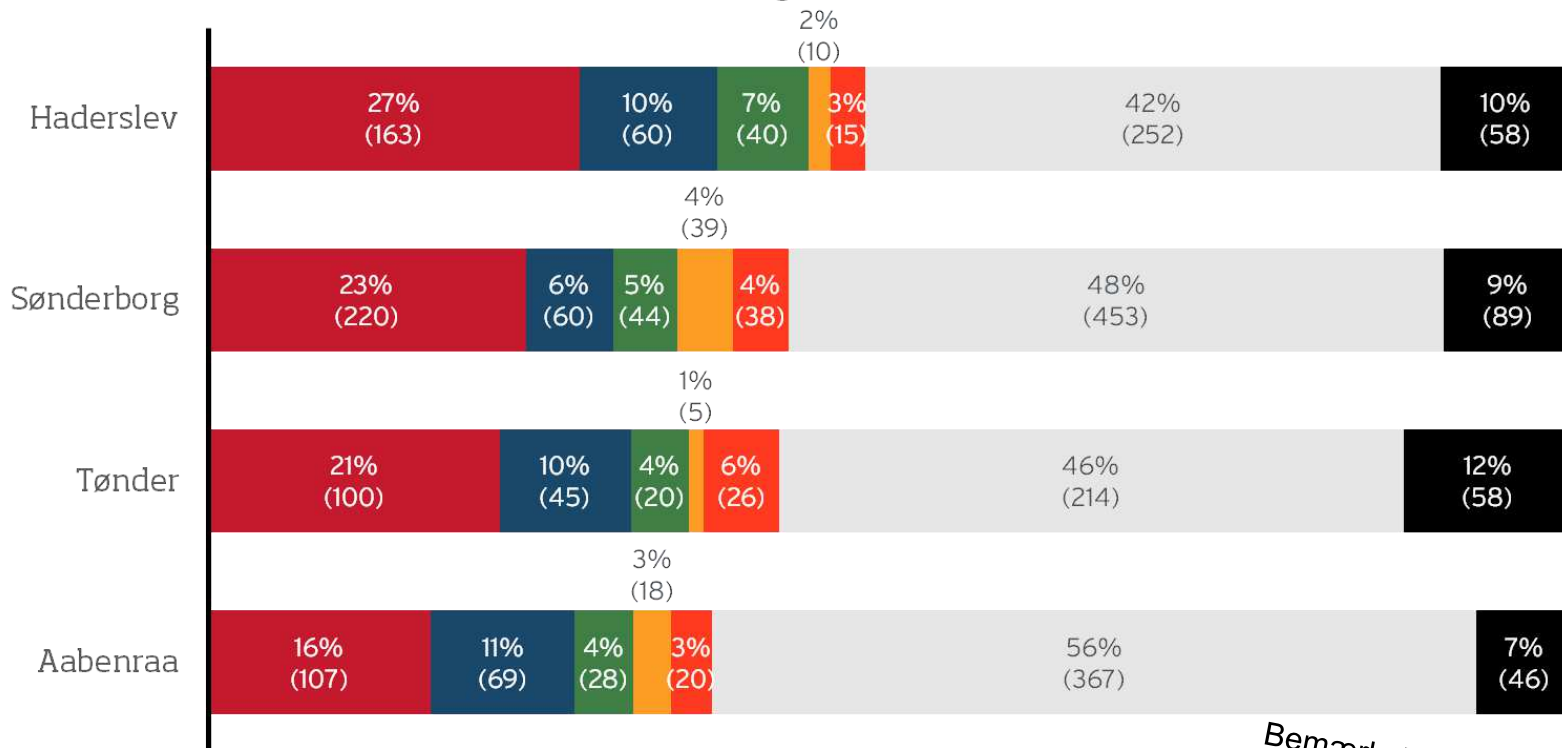
Ser man på de 20-24 årige alene, ligger Sønderjylland noget over landsgennemsnittet i andelen, der står uden for uddannelse og beskæftigelse

Andel af de 20-24 årige, der var uden for uddannelse og beskæftigelse i 2018

En større andel af de unge uden for udd. og beskæftigelse er på kontanthjælp og førtidspension i Haderslev kommune

Socioøkonomisk status for de 16-24 årige, der var uden for uddannelse og beskæftigelse i 2018

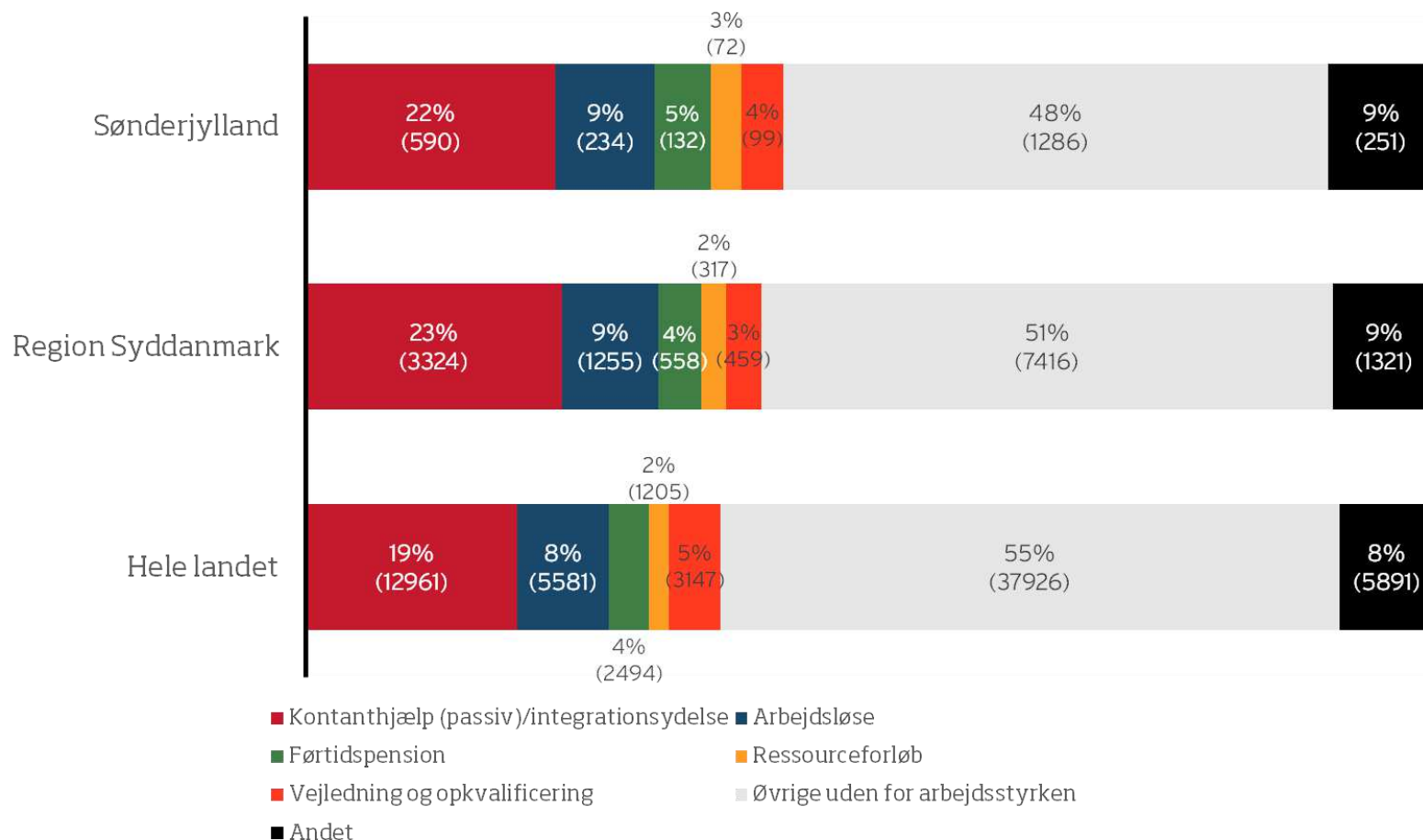

- Kontanthjælp (passiv)/integrationsydelse
- Arbejdsløse
- Førtidspension
- Ressourceforløb
- Vejledning og opkvalificering
- Øvrige uden for arbejdsstyrken
- Andet

Bemærk: Den store kategori af "øvrige uden for arbejdsstyrken" dækker bl.a. over unge, der bor hjemme og ikke modtager offentlige ydelser, unge mellem uddannelser eller bortrejste unge (sabbatår mv.).

Sønderjyske unge uden for udd. og beskæftigelse modtager i højere grad offentlige ydelser end unge på landsplan

Socioøkonomisk status for de 16-24 årige, der var uden for uddannelse og beskæftigelse i 2018

Beskæftigelsesgrad og adgang til kvalificeret arbejdskraft

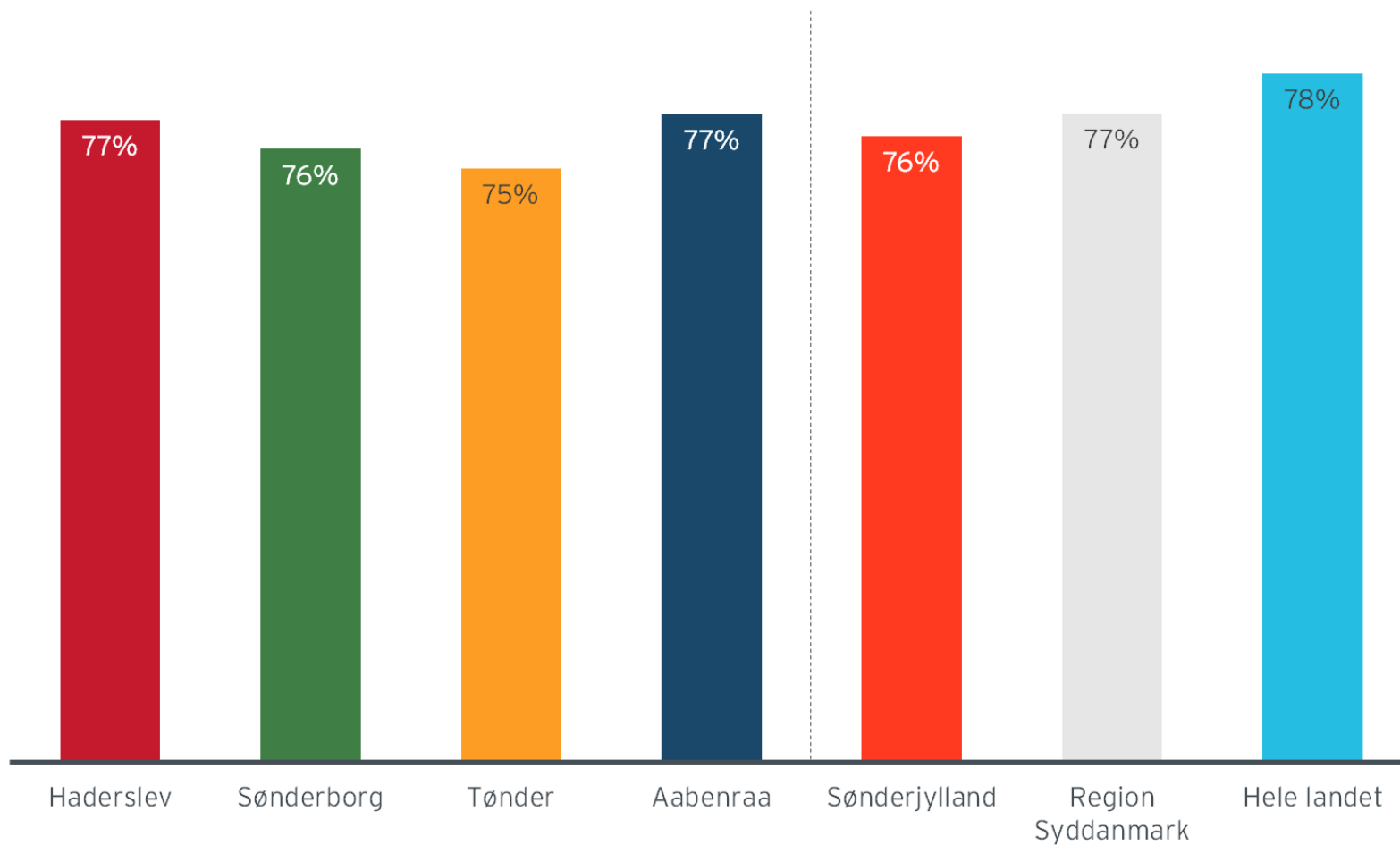
...i korte træk

- 76 procent af de 25-64 årige i Sønderjylland er i beskæftigelse. Beskæftigelsesgraden er således kun marginalt lavere end regions- og landsgennemsnittet (77 og 78 procent).
- Region Syddanmarks seneste rundspørge blandt syddanske virksomheder (Virksomhedspanel 2020) viser, at de sønderjyske virksomheder i højere grad end de øvrige syddanske virksomheder er utilfredse eller meget utilfredse med adgangen til kvalificeret arbejdskraft i området.
- Undersøgelsen viser dog samtidig, at de sønderjyske virksomheder ikke har oplevet større udfordringer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft i 2020. Her skal der dog tages forbehold for, at de sønderjyske tal dækker over relativt få svar.

13

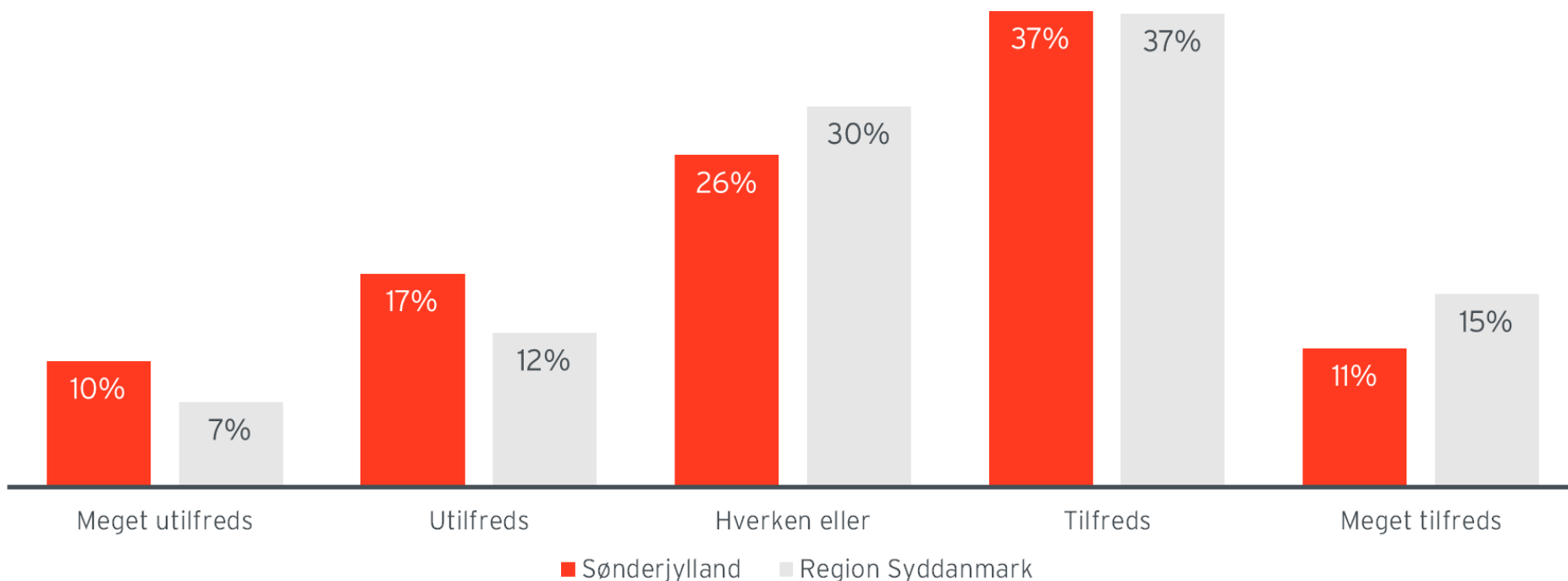
3/4 af de 25-64 årige sønderjyder er i beskæftigelse - højeste beskæftigelsesgrad i Haderslev og Aabenraa Kommuner

Andel 25-64 årige i beskæftigelse 2018

De sønderjyske virksomheder er lidt mere utilfredse med adgangen til kvalificeret arbejdskraft i deres område

Virksomhedernes tilfredshed med adgangen til kvalificeret arbejdskraft i deres område 2020

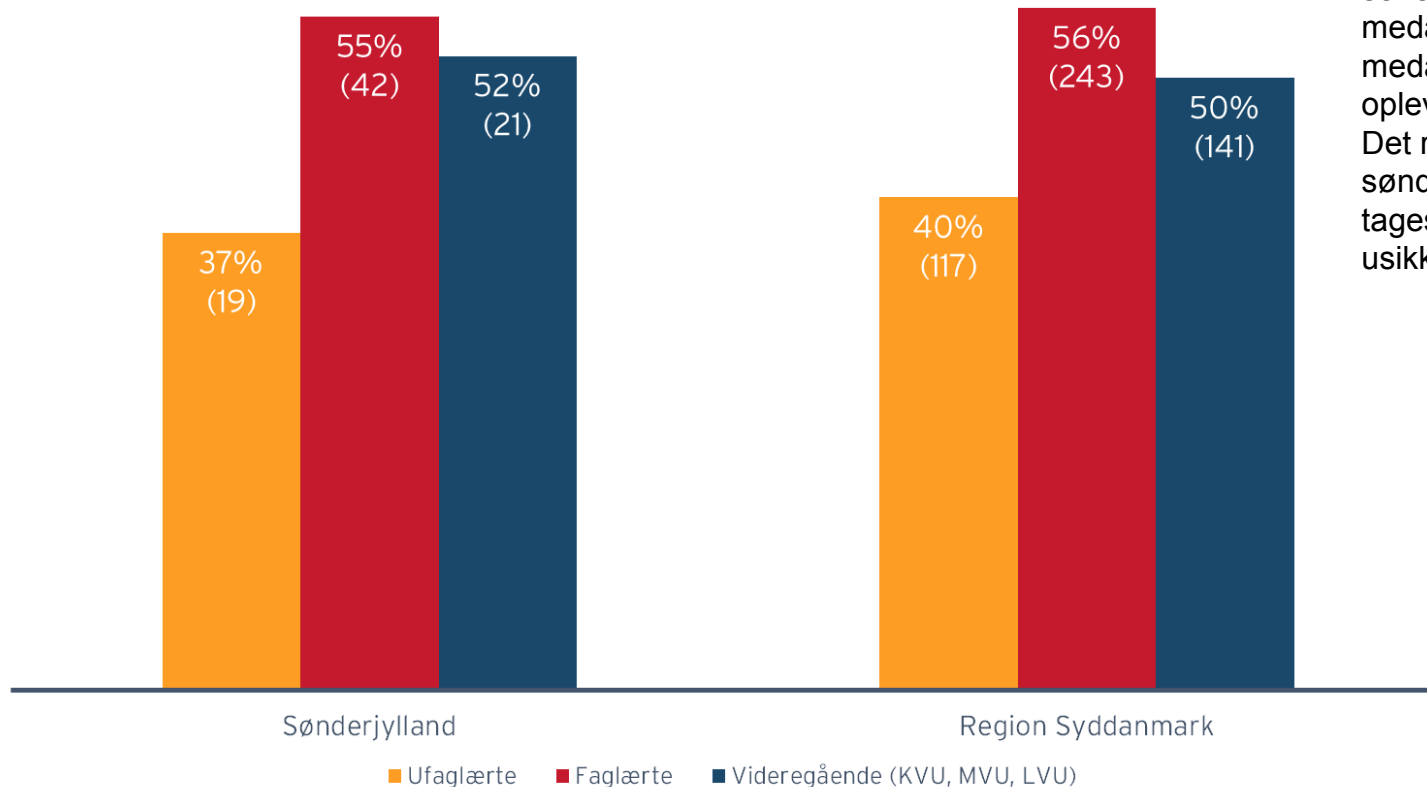
Antal besvarelser:

Sønderjylland: 144 virksomheder

Region Syddanmark: 916 virksomheder

De sønderjyske virksomheder oplever generelt ikke større rekrutteringsproblemer end de øvrige syddanske virksomheder

Virksomheder der har oplevet problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft i 2020 fordelt på uddannelseskategorier

Forklaring: Tallene dækker over virksomheder, der inden for det seneste halve år har søgt nye medarbejdere i den pågældende medarbejderkategori og har oplevet rekrutteringsproblemer. Det resulterer i relativt få sønderjyske svar, hvorfor der må tages højde for statistisk usikkerhed.

Bemærk: Kategorien "videregående" dækker over virksomheder, der har søgt efter medarbejdere med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse i det seneste halve år, og som har haft problemer med at rekruttere mindst én af disse uddannelseskategorier.

Befolkningens flyttemønstre

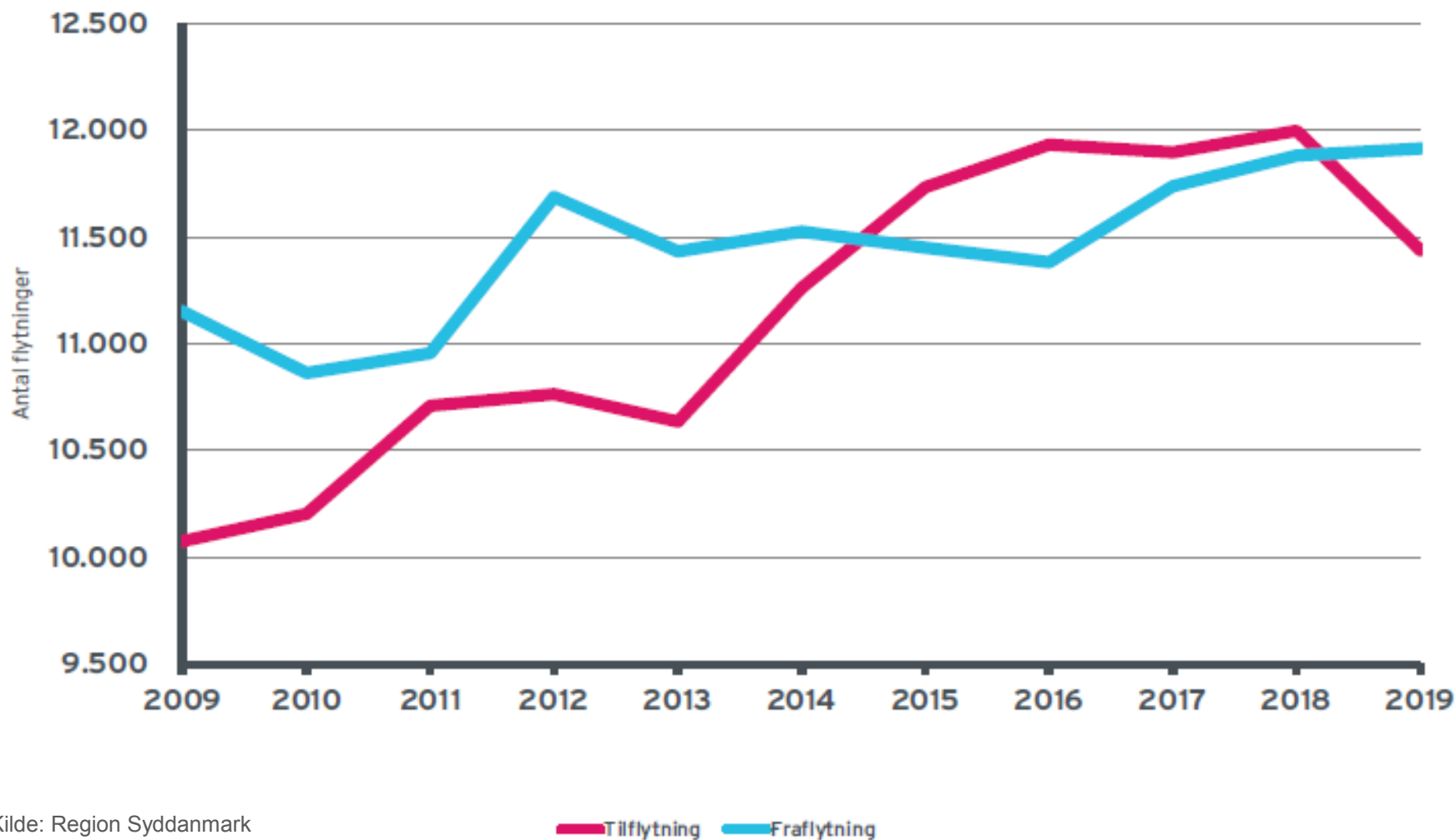
...i korte træk

- Perioden 2009 til 2019 har overvejende været kendetegnet ved, at flere borgere er flyttet fra end til Sønderjylland. I årene 2015 til 2018 oplevede området imidlertid en nettotilflytning.
- Der ses en markant fraflytning omkring 20-års alderen. I aldersgruppen 25-35 år ses en tilflytning til området i perioden 2017-2019. Nettotilflytningen for denne aldersgruppe kan dog ikke måle sig med fraflytningen omkring 20-års alderen.
- Fraflytningen fra Sønderjylland sker særligt til Esbjerg Kommune, trekantområdet og de store byer. Der er særligt stor nettotilflytning fra Vejen og Viborg kommuner.

17

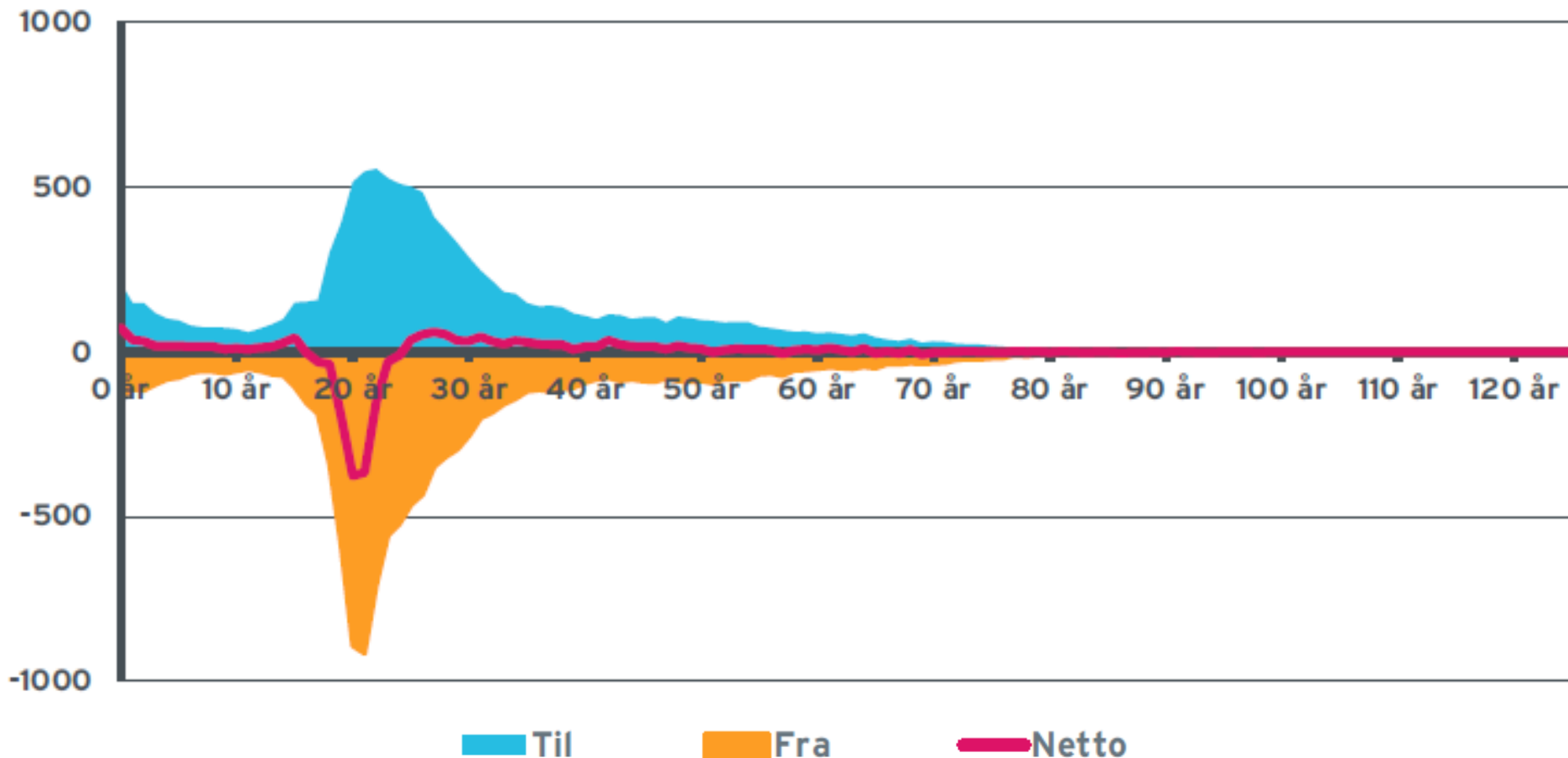
Efter fire år med nettotilflytning, oplever Sønderjylland i 2019 et fald i tilflytningen

Udvikling i antal flytninger, Sønderjylland, 2009-2019

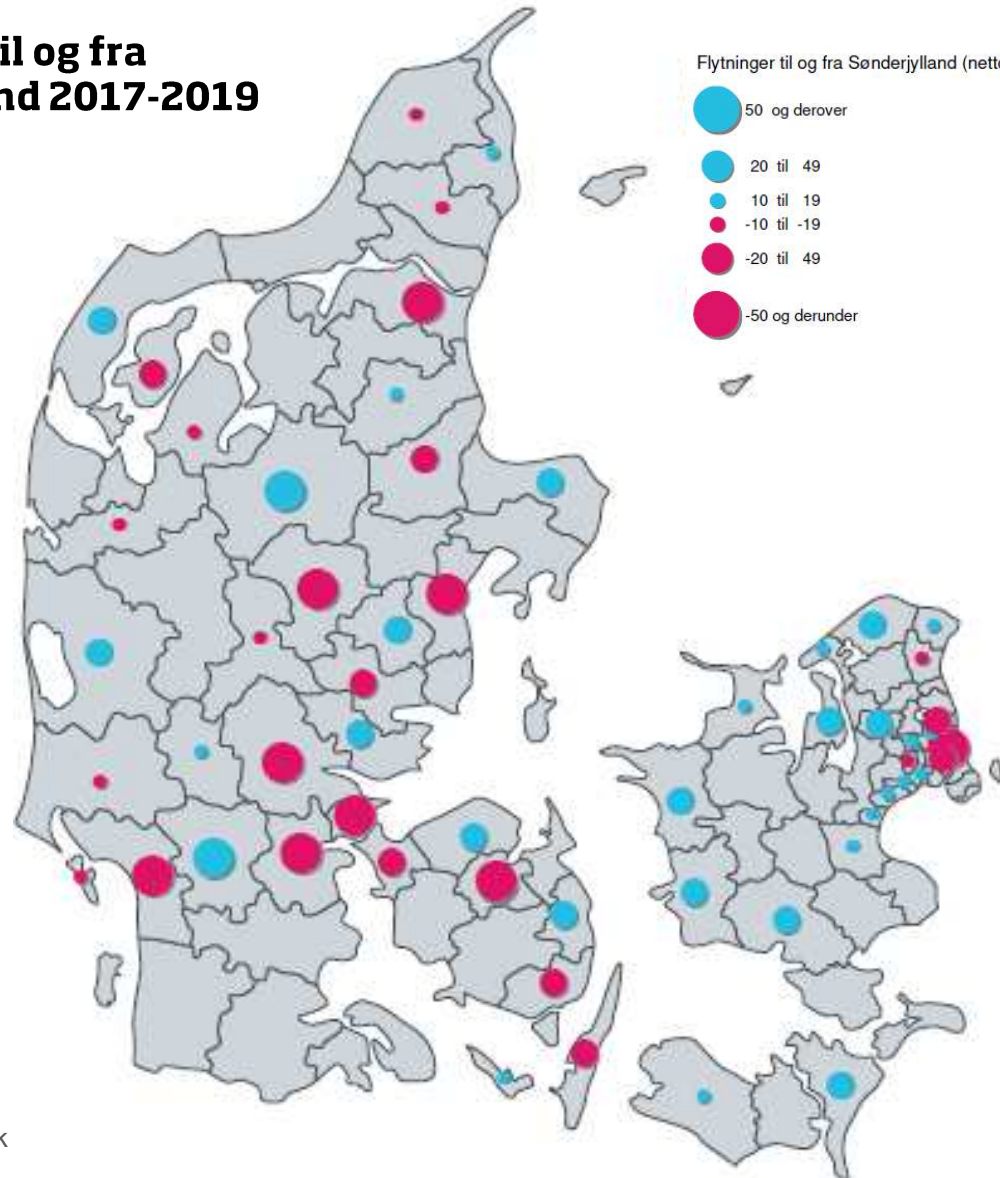
En del sønderjyder flytter væk omkring 20-års alderen, mens der opleves tilflytning i aldersgruppen 25-35 år

Flytninger fordelt på alder, Sønderjylland, 2017-2019

Blandt fraflyttere er nabokommunerne, samt trekantområdet og universitetsbyerne populære

Flytninger til og fra Sønderjylland 2017-2019

Bemærk: I modsætning til de andre nabokommuner ses en nettotilflytning til Sønderjylland fra Vejen Kommune i perioden 2017-2019. Derudover er det værd at bemærke nettotilflytningen fra Region Sjælland.

Elevgrundlaget for ungdomsuddannelserne

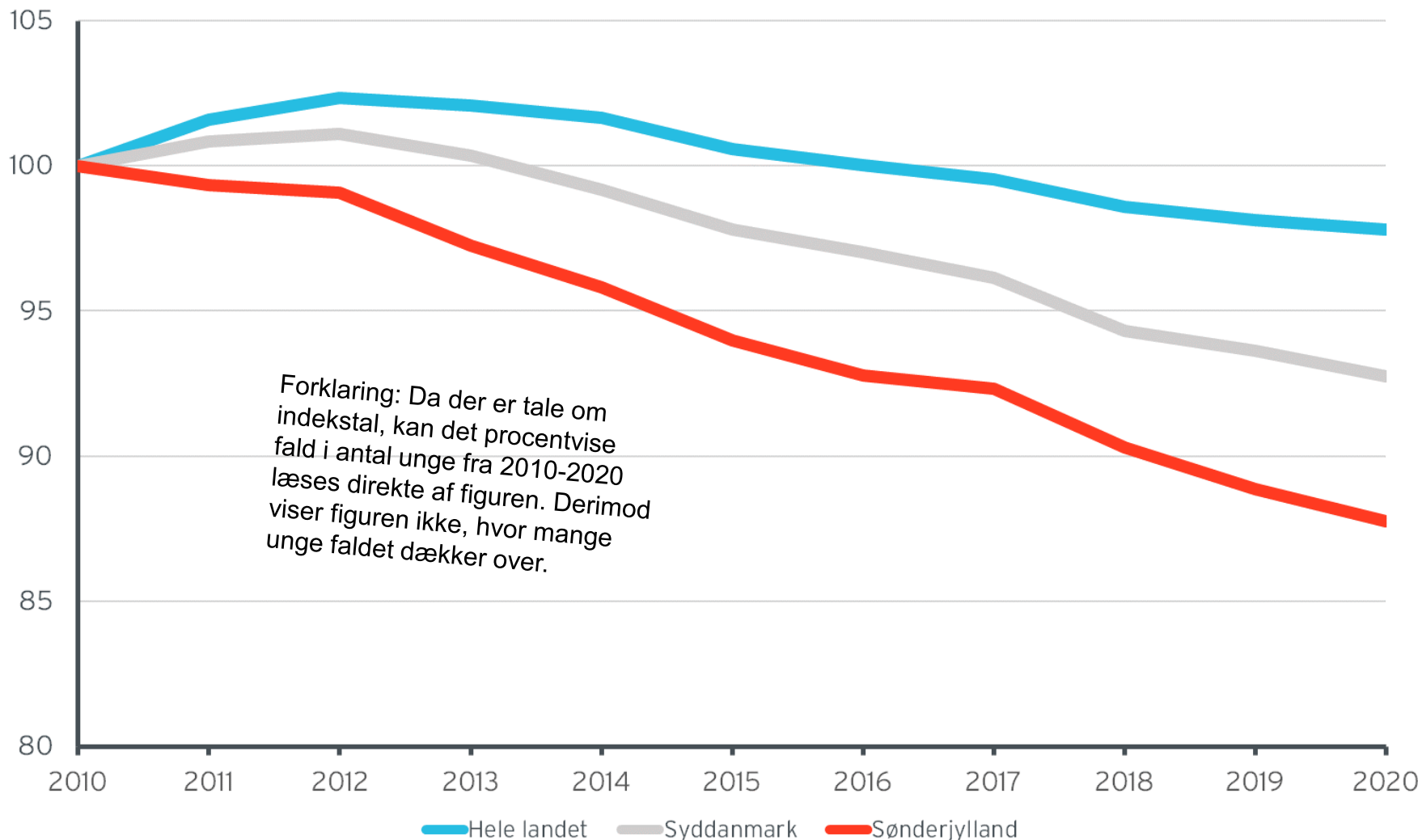
...i korte træk

- Antallet af unge har været for nedadgående i Sønderjylland i de seneste 10 år. Udviklingen har været mest markant i Tønder Kommune.
- De fleste unge bor i den østlige del af Sønderjylland. Her er udviklingen i antallet af unge også mere broget, når man ser på byerne hver for sig.
- De faldende ungdomsårgange kan flere steder aflæses direkte i elevtallene på ungdomsuddannelserne.

21

Antallet af unge i Sønderjylland er faldet 12 procent henover de seneste 10 år (2.000 færre unge mellem 15-19 år)

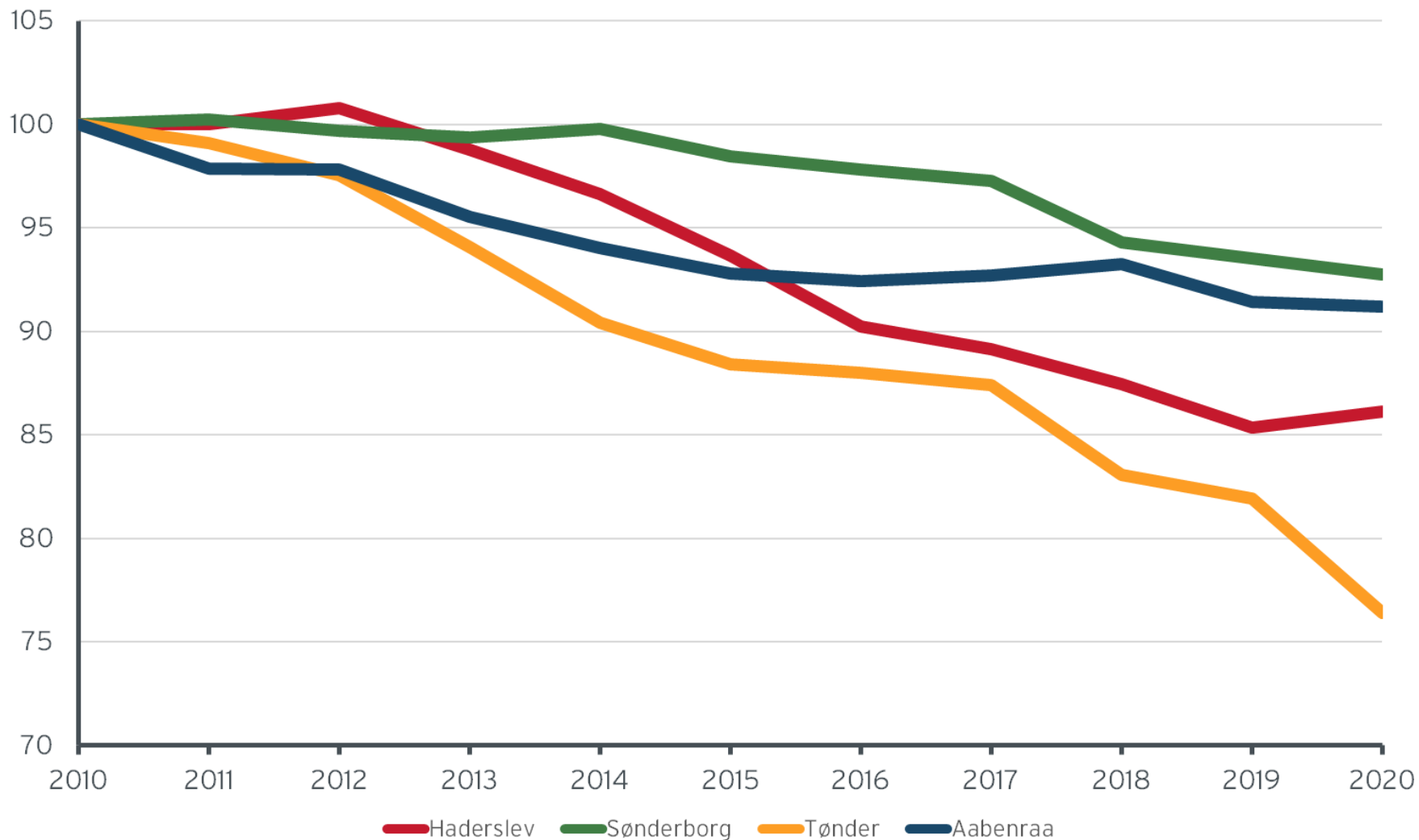
Udvikling i antal 15-19 årige, 2010-2020
(indeks, 2010=100)

Forklaring: Da der er tale om indekstal, kan det procentvise fald i antal unge fra 2010-2020 læses direkte af figuren. Derimod viser figuren ikke, hvor mange unge faldet dækker over.

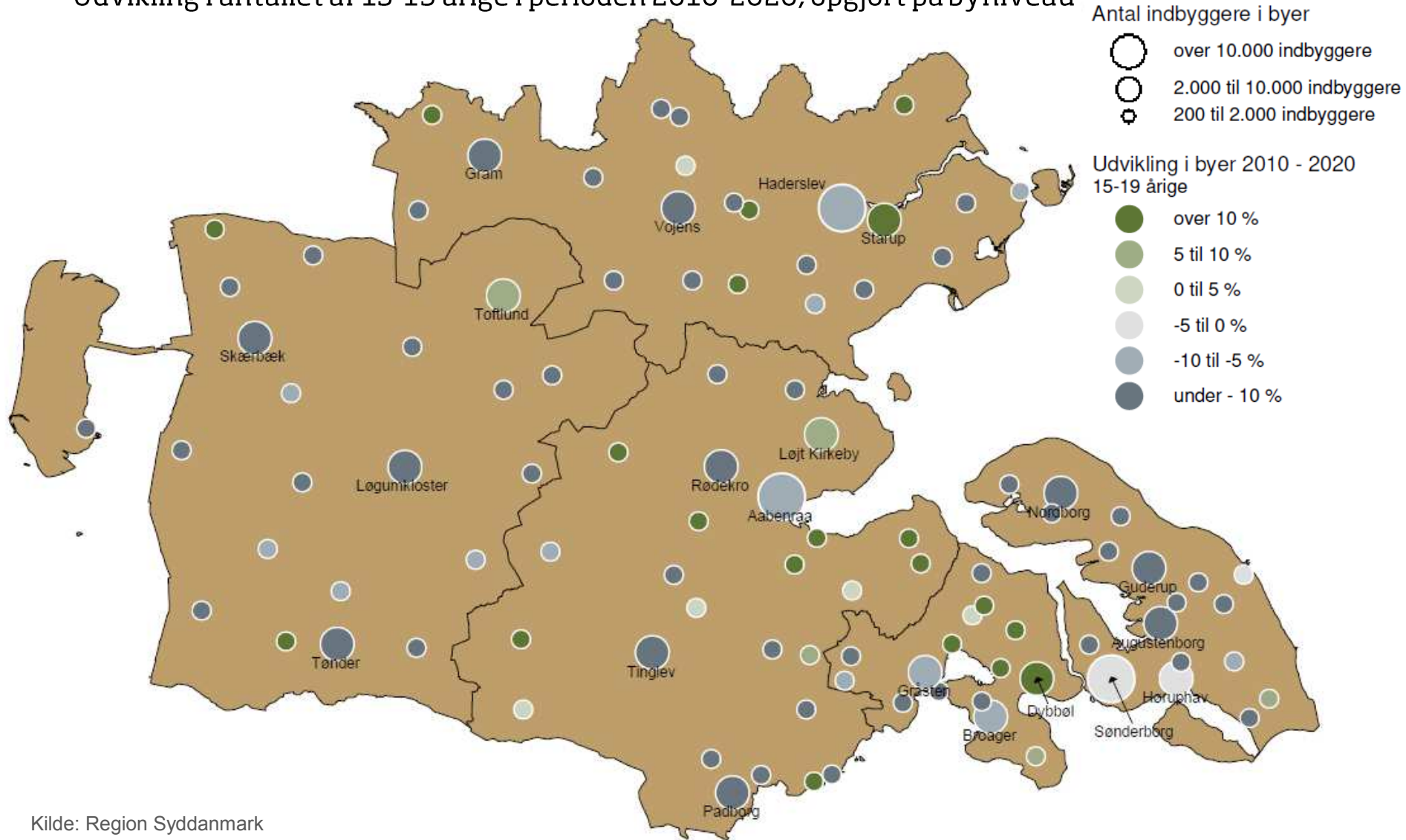
Størst fald i Tønder Kommune (24 procent), efterfulgt af Haderslev Kommune (14 procent)

Udvikling i antal 15-19 årige, 2010-2020
(indeks, 2010=100)

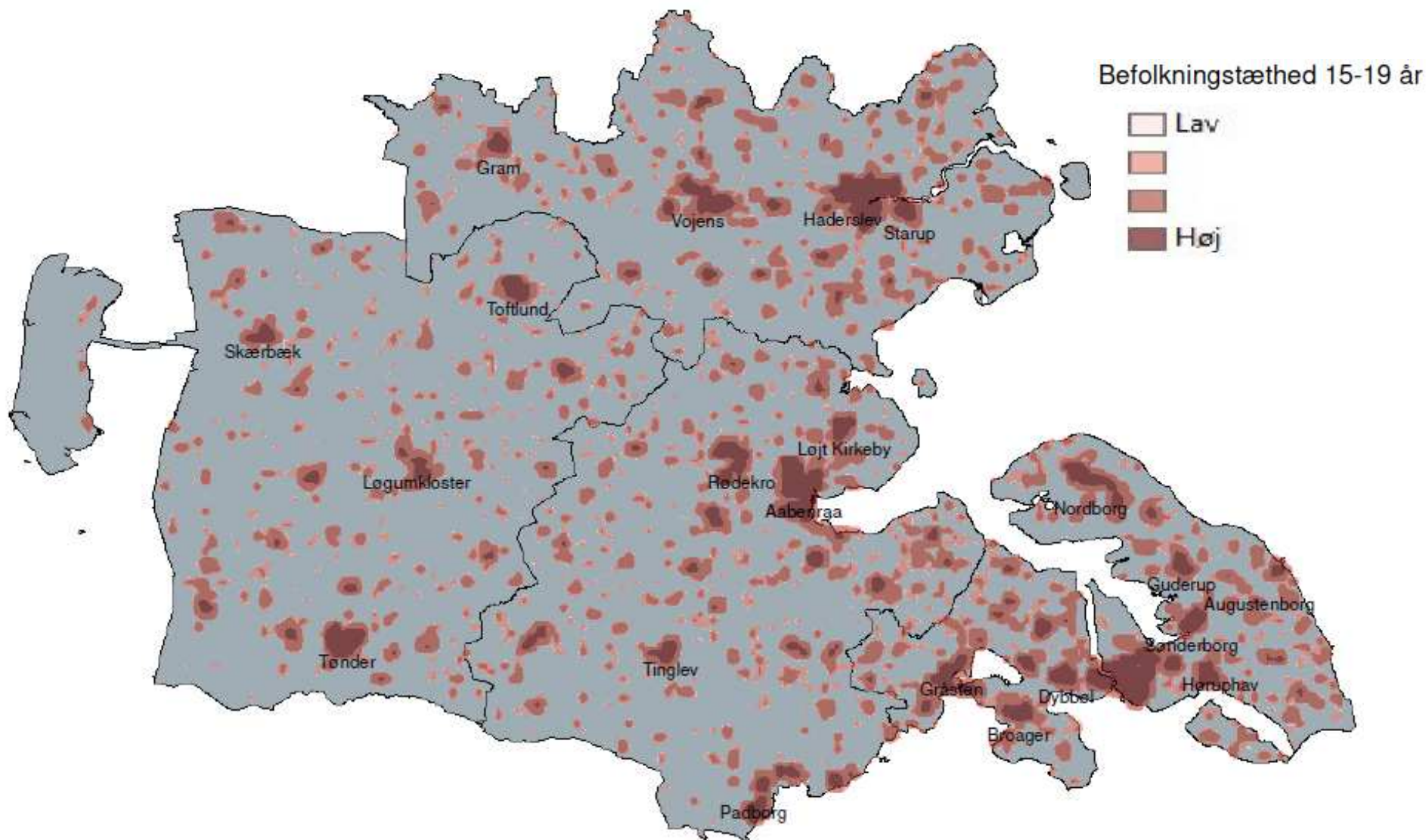
Faldende antal unge i de fleste byer i den vestlige del af Sønderjylland, men billedet er mere broget i den østlige del

Udvikling i antallet af 15-19 årige i perioden 2010-2020, opgjort på byniveau

Befolkningstætheden, også blandt de unge, er klart størst i den østlige del af Sønderjylland

Befolkningstætheden for 15-19 årige, 2020

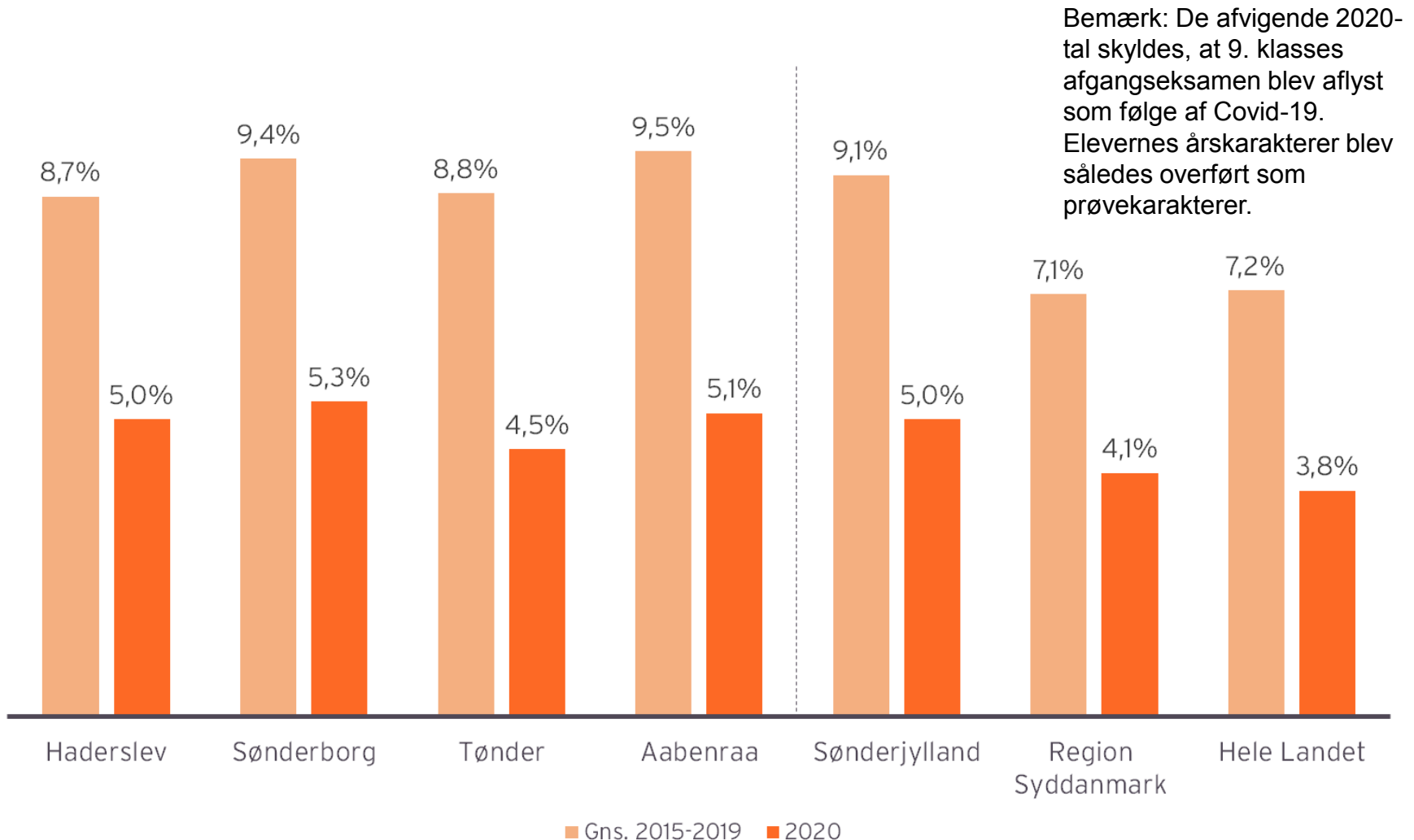
Karakterer fra grundskolen

...i korte træk

- Sønderjyske unge opnår i højere grad ikke karakteren 02 i dansk og matematik til deres afgangseksamen i folkeskolen.
- I Sønderborg og Aabenraa kommuner er det således næsten én ud af ti elever, som ikke består dansk og matematik til folkeskolens afgangseksamen.
- Elever der ikke opnår et karaktergennemsnit på 02 i dansk og matematik er væsentligt dårligere stillet i forhold til at få en ungdomsuddannelse.

Sønderjyske unge opnår i lavere grad end syddanske unge direkte adgang til EUD efter folkeskolen

Karaktergennemsnit under 02 i dansk og matematik i 9. klasses afgangseksamen

De unges søgemønstre fra 9.-/10. klasse

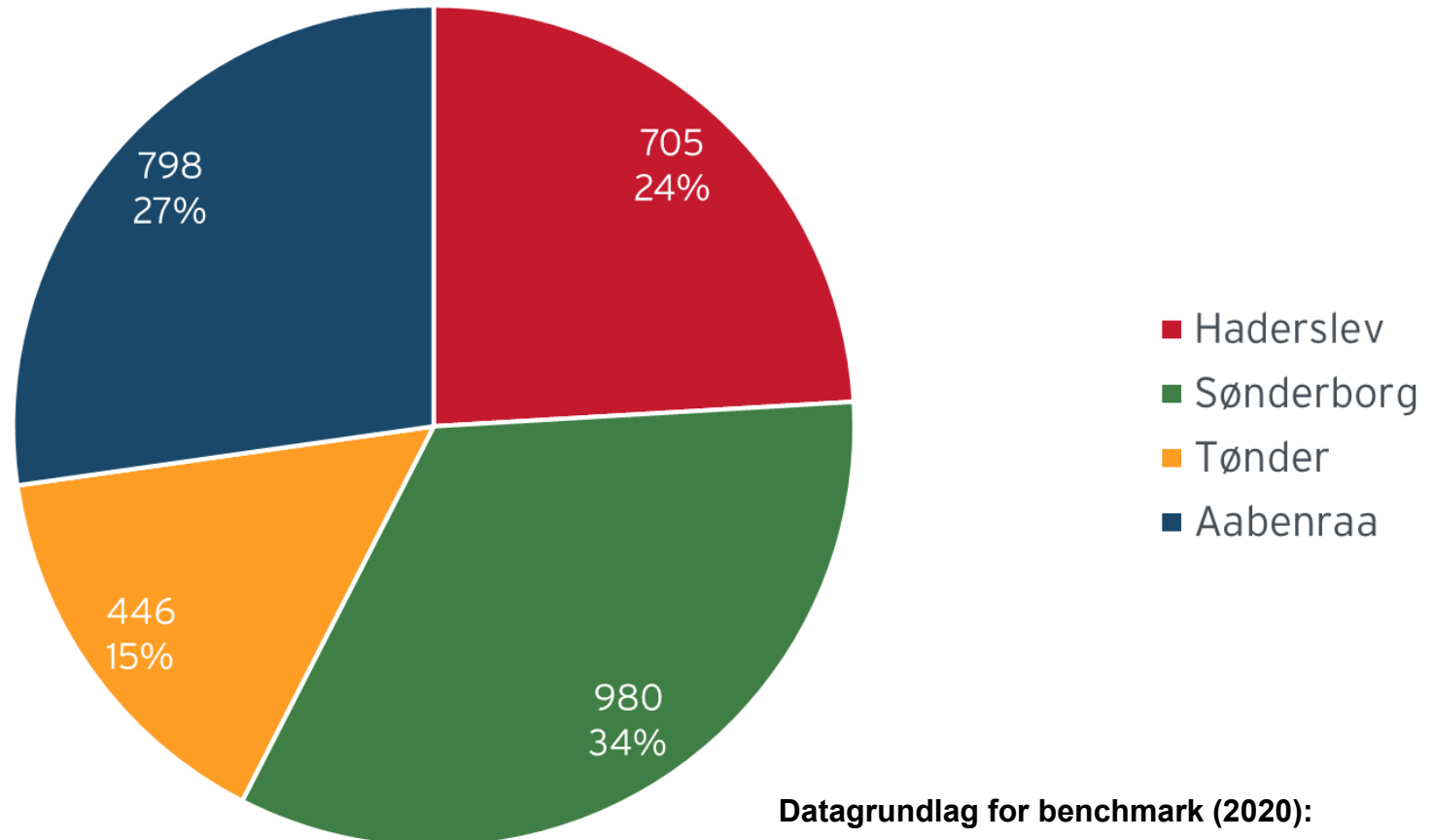
...i korte træk

- Flere vælger 10. klasse i Sønderjylland end på landsplan, hvilket bidrager til, at flere unge opnår adgang til ungdomsuddannelserne.
- Flere sønderjyske unge vælger en erhvervsuddannelse efter 9.-/10. klasse, og tre ud af fire sønderjyske kommuner nåede den nationale 25%-målsætning i 2020. I Sønderborg Kommune var det kun 20 procent, der søgte en erhvervsuddannelse.
- Søgningen til de gymnasiale uddannelser, særligt den almene studentereksamen (stx), har været faldende.
- Der er fra 2010-2017 sket et fald i andelen af unge, som er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter endt 9.klasse. Udviklingen ses i alle sønderjyske kommuner, men i mindre grad i Aabenraa.

28

Pr. 15. marts 2020 var der 2.929 sønderjyder, der søgte en ungdomsuddannelse e.l. direkte efter 9.-/10. klasse

De sønderjyske kommuners andel af den samlede søgning til ungdomsuddannelserne direkte fra 9.-/10. klasse i 2020

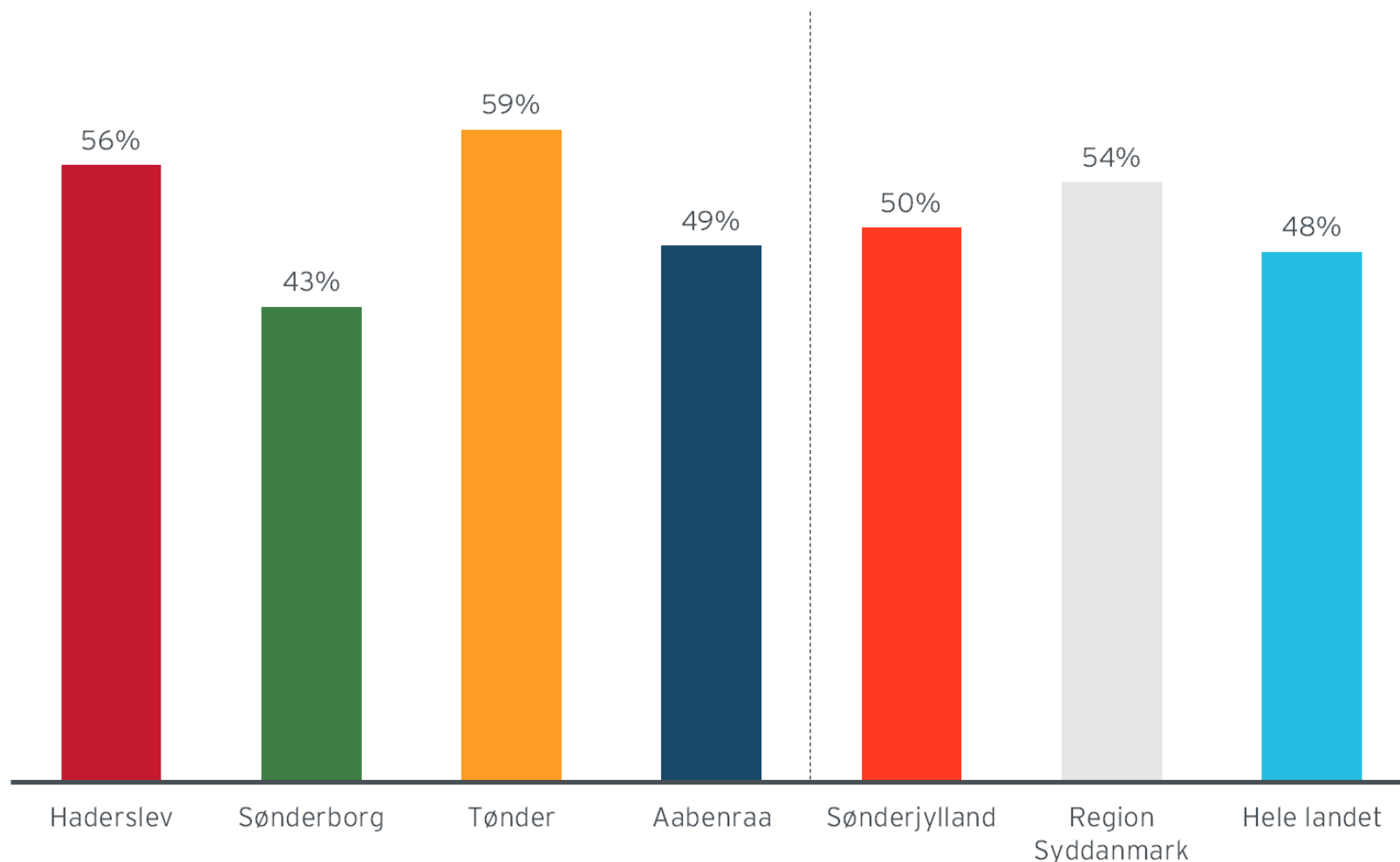
Datagrundlag for benchmark (2020):

Syddanmark i alt (inkl. Sønderjylland): 15.050 unge

Hele landet i alt (inkl. Syddanmark): 67.614 unge

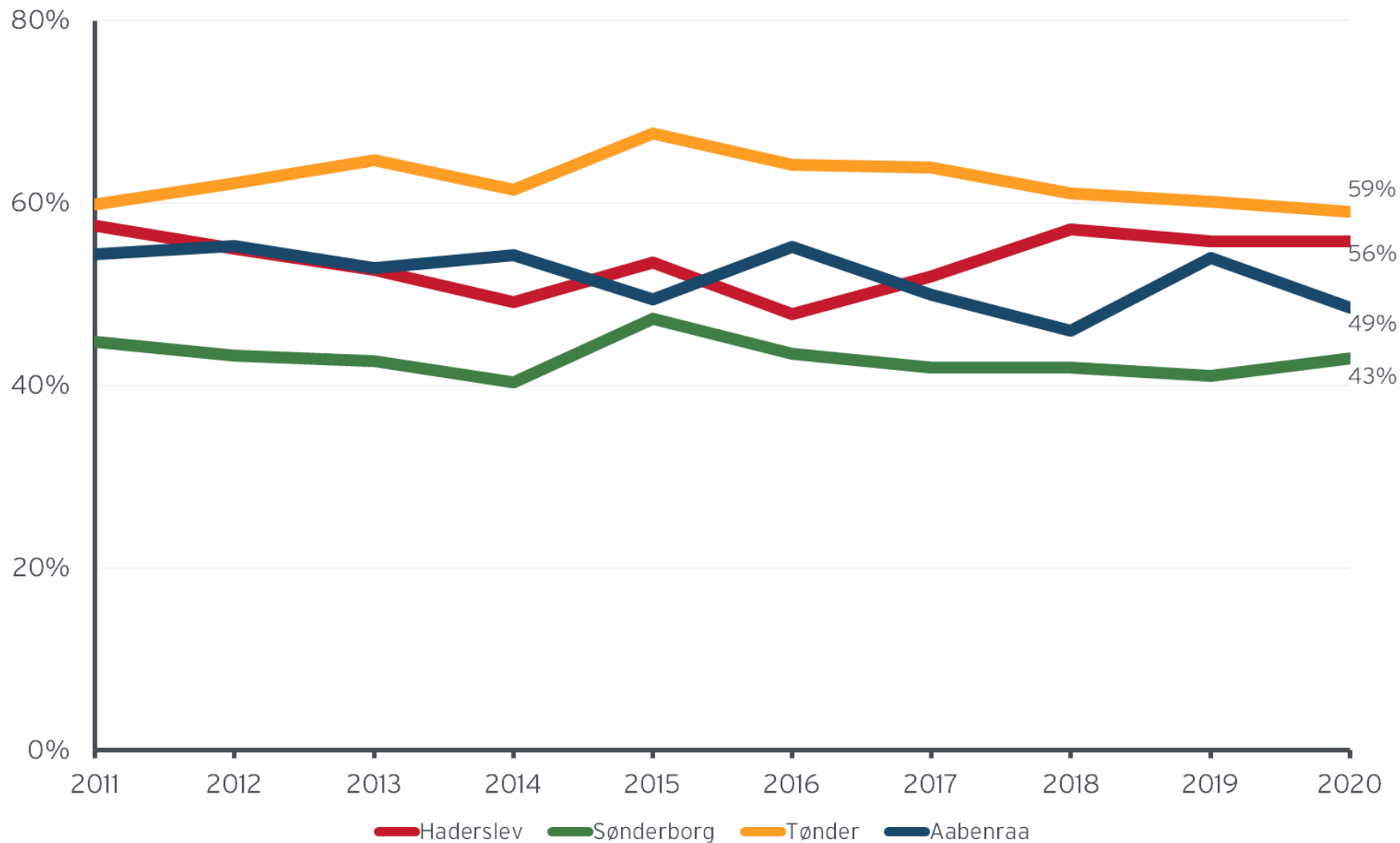
10. kl. er meget populært i Haderslev og Tønder, men vælges i mindre grad blandt unge i Sønderborg

Andele, der vælger 10. kl efter 9. kl i 2020

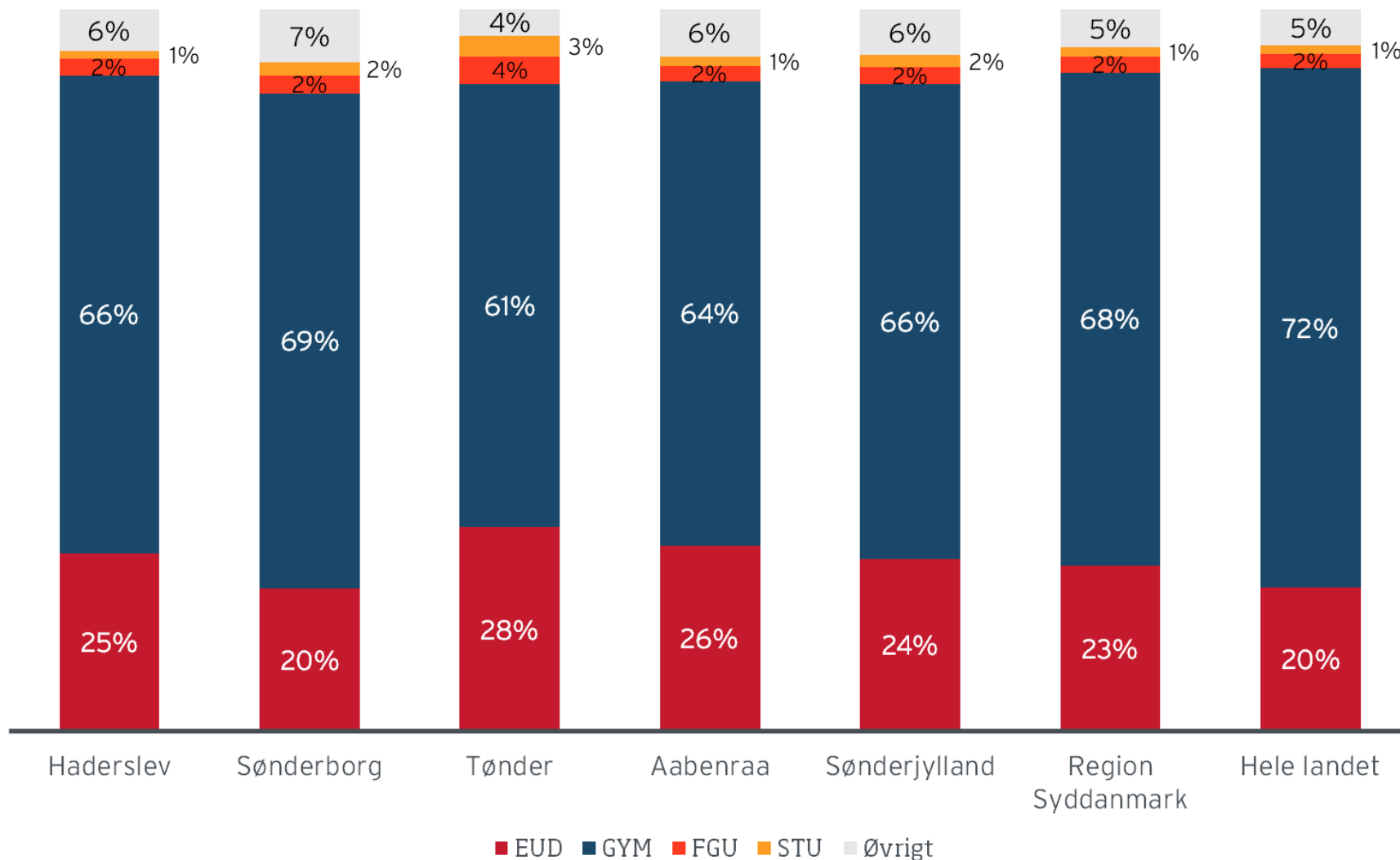
Høj, men aftagende søgning til 10. kl. i Tønder, stigende søgning i Haderslev

Andele, der vælger 10. kl efter 9. kl fra 2011-2020

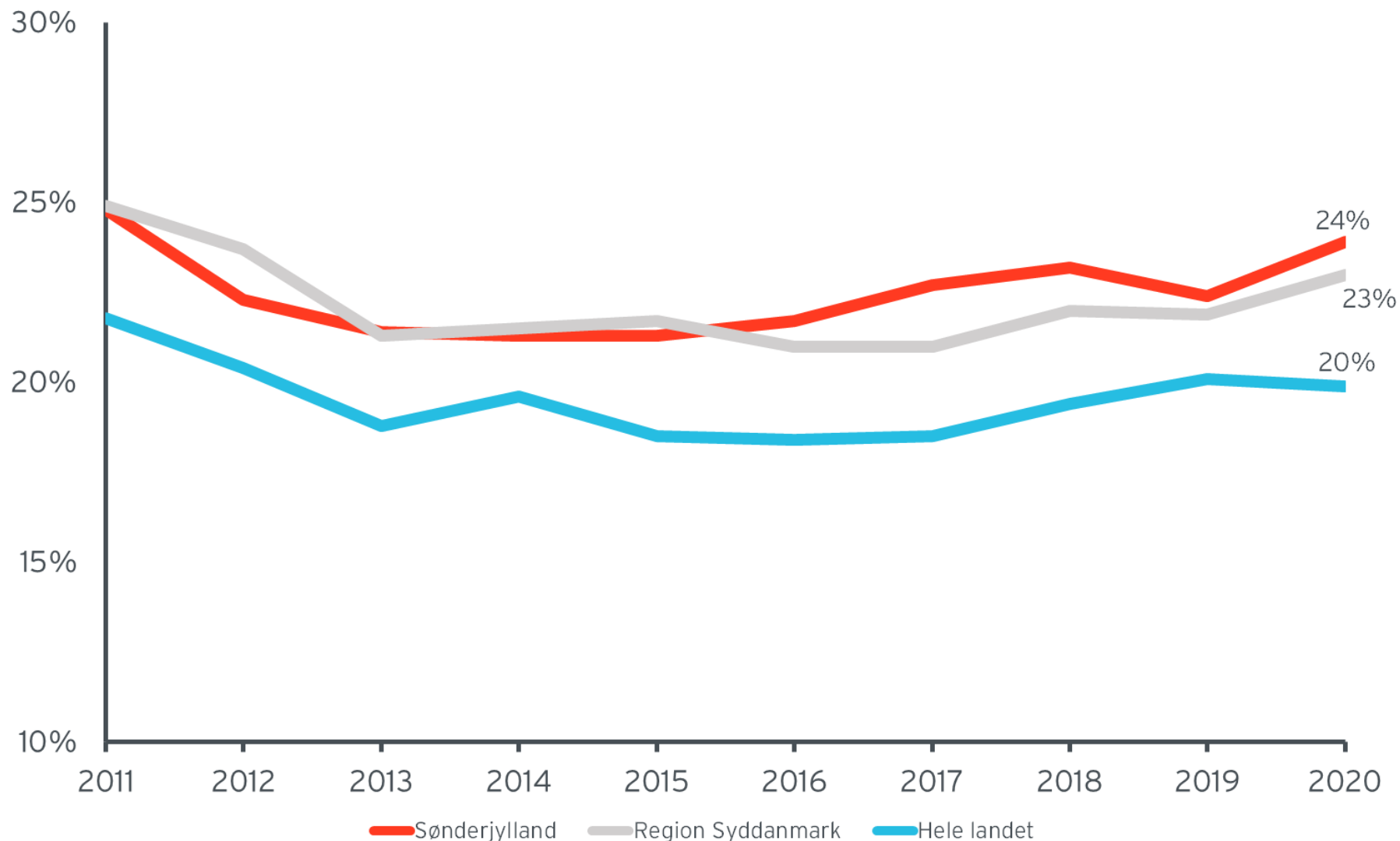
Søgningen til EUD i Haderslev, Tønder og Aabenraa overgår regions- og landsgennemsnit, mens Sønderborg ligger lavere

De unges ansøgning til forskellige uddannelsesgrupper efter 9./10. klasse i 2020

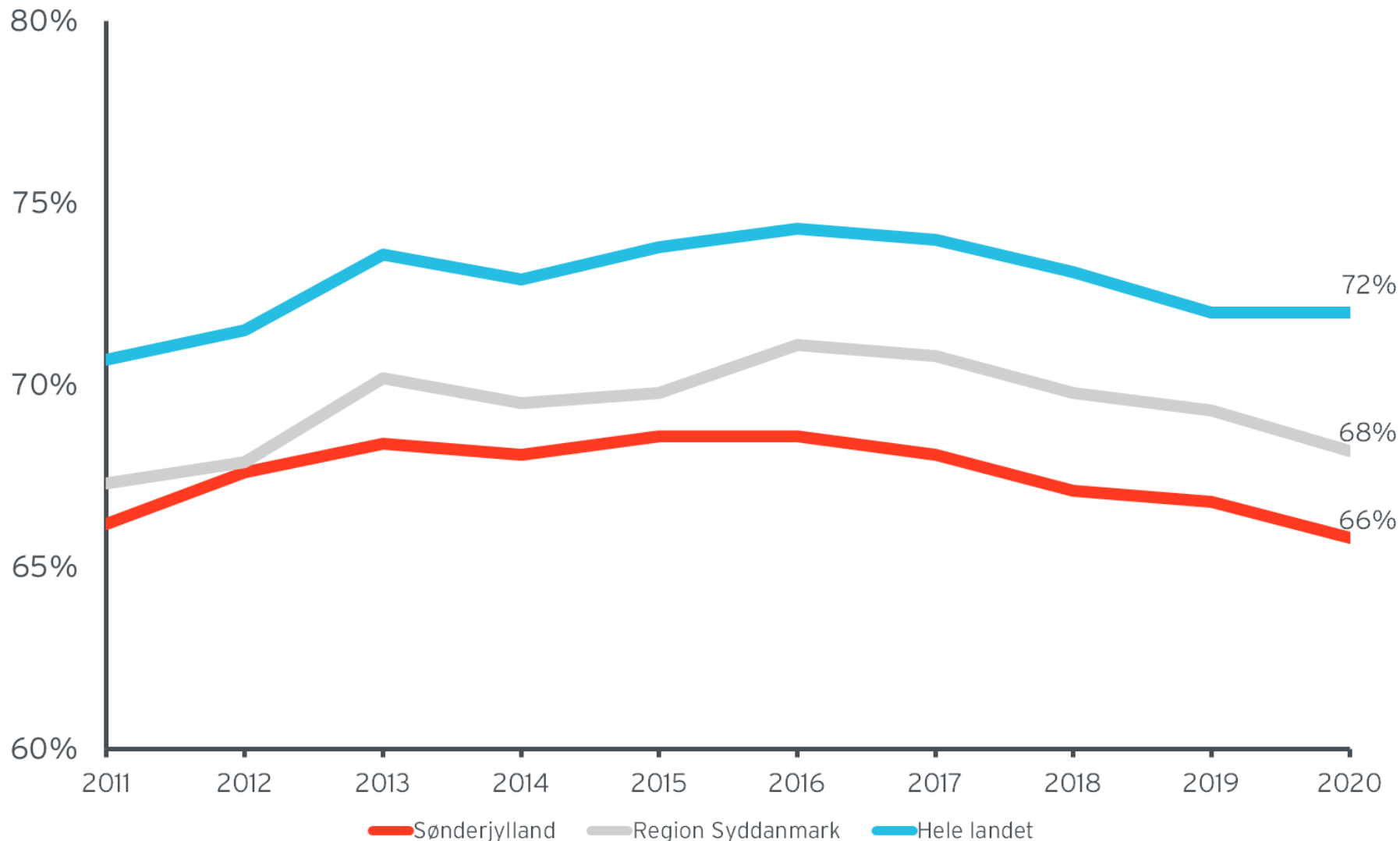
Fald i EUD-søgningen i starten af 2010'erne afløst af stigning. Syddanmark adskiller sig ved stigende søgning i 2020

De unges ansøgninger til EUD efter 9./10. klasse

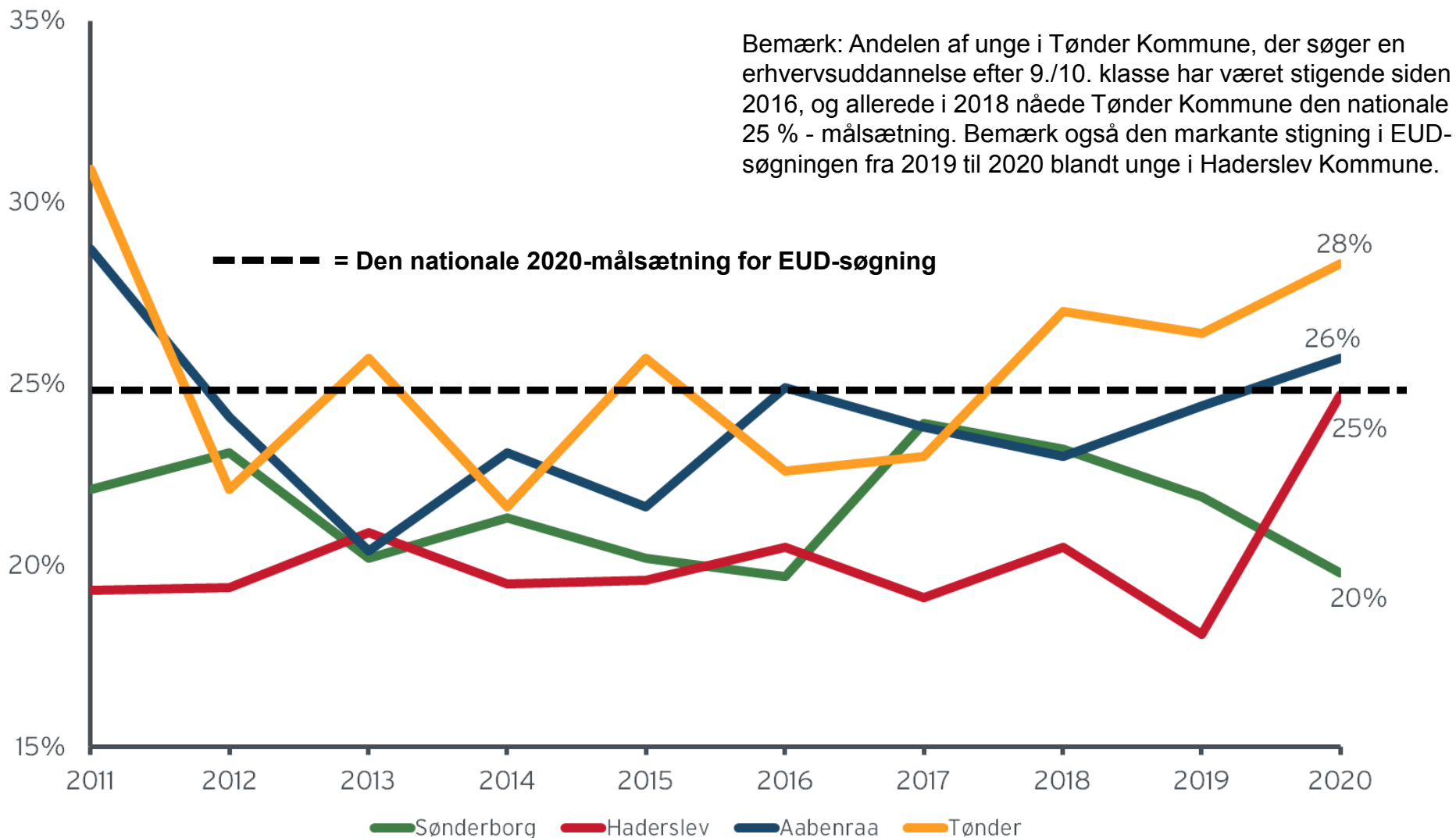
Siden 2016 har de unge i stigende grad fravalgt de gymnasiale uddannelser

De unges ansøgninger til gymnasiale uddannelser efter 9./10. klasse

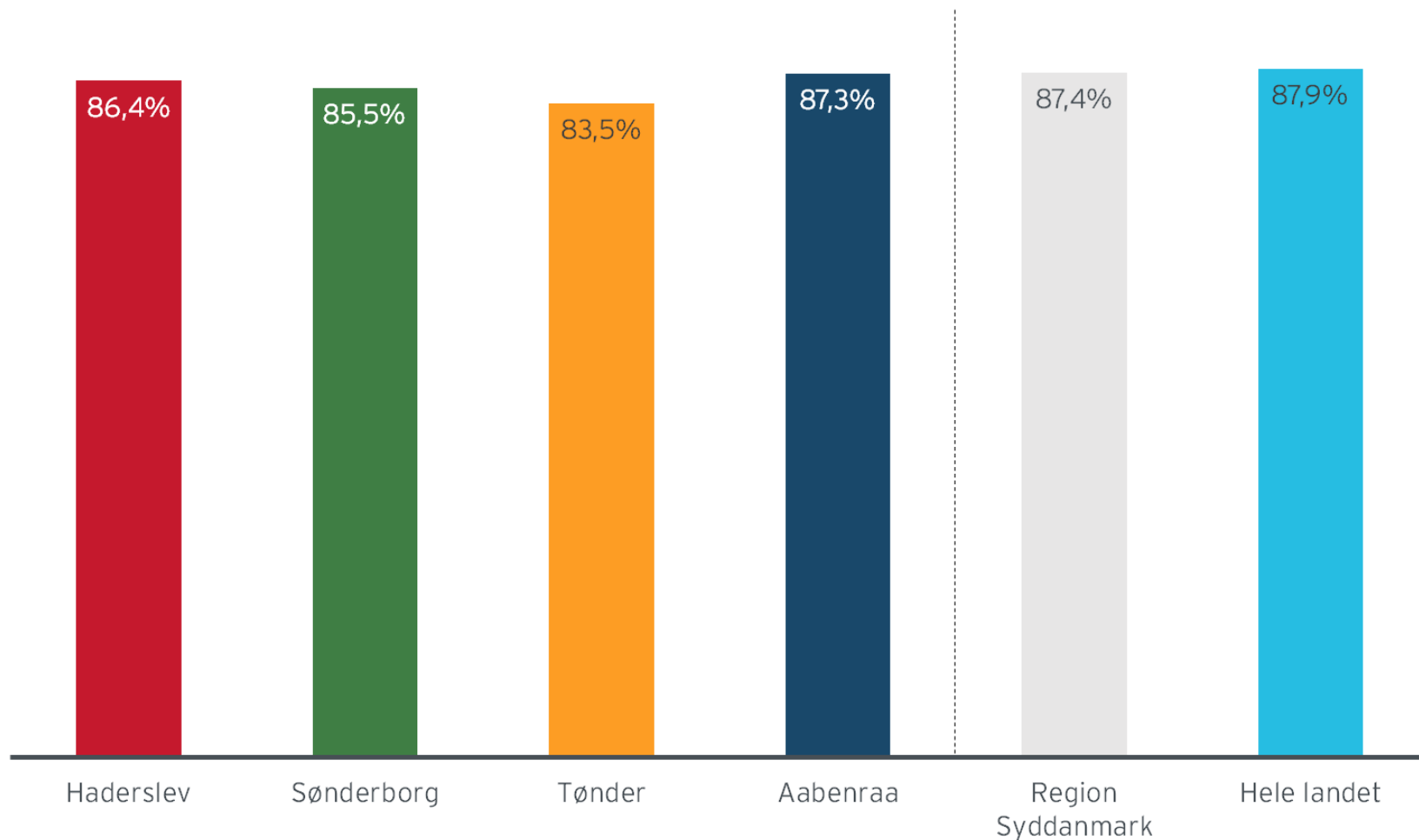
Den stigende EUD-søgning i Sønderjylland dækker over store forskelle. I Sønderborg er søgningen faldet siden 2017

De unges ansøgninger til EUD i de sønderjyske kommuner

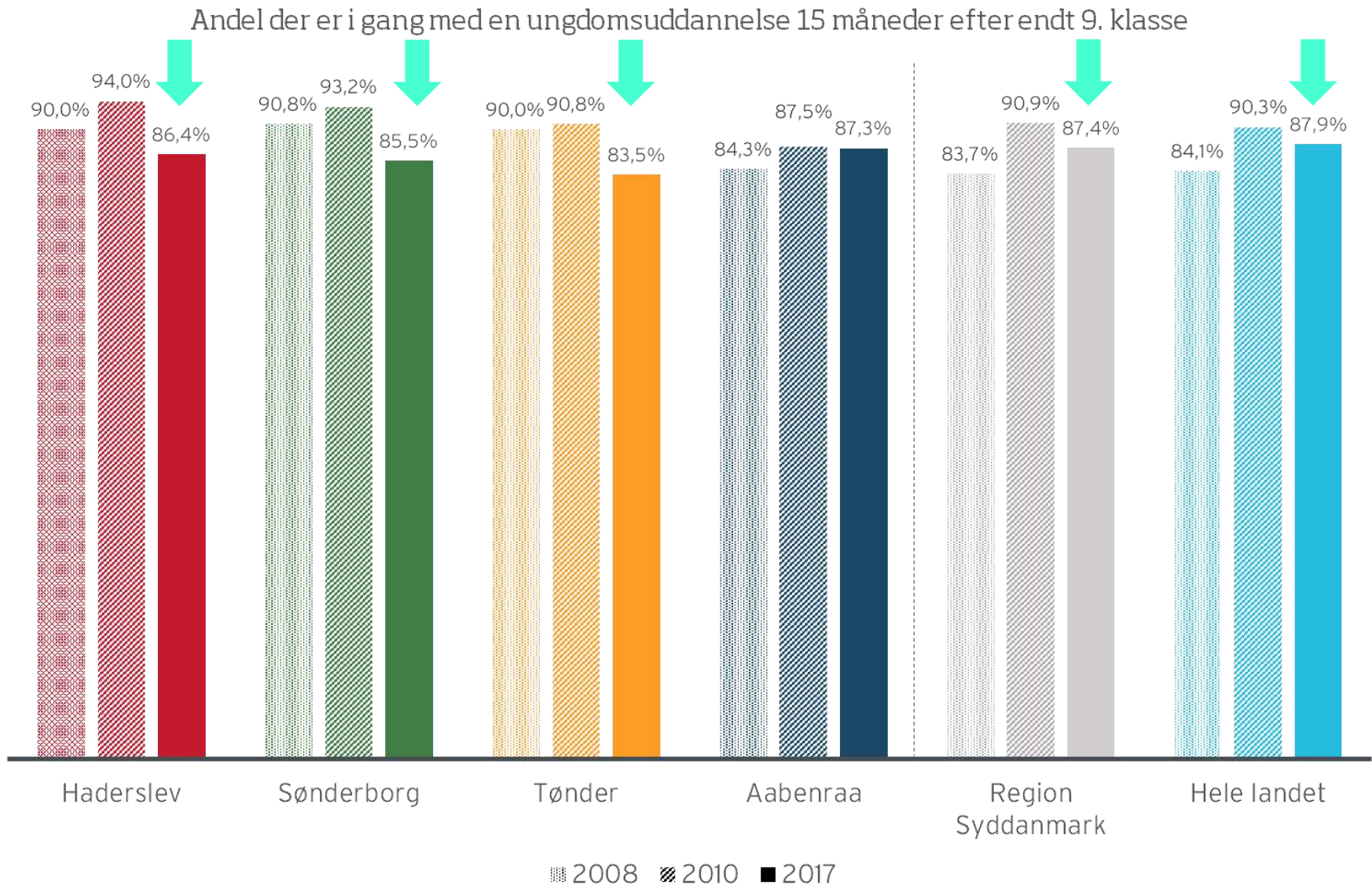

Lidt færre unge sønderjyder (særligt dem fra Tønder) er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter 9. klasse

Andel der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 måneder efter endt 9. klasse i 2017

Tilbageblik: 2010-årgangen (og til dels 2008-årgangen) klarede sig bedre end 2017-årgangen

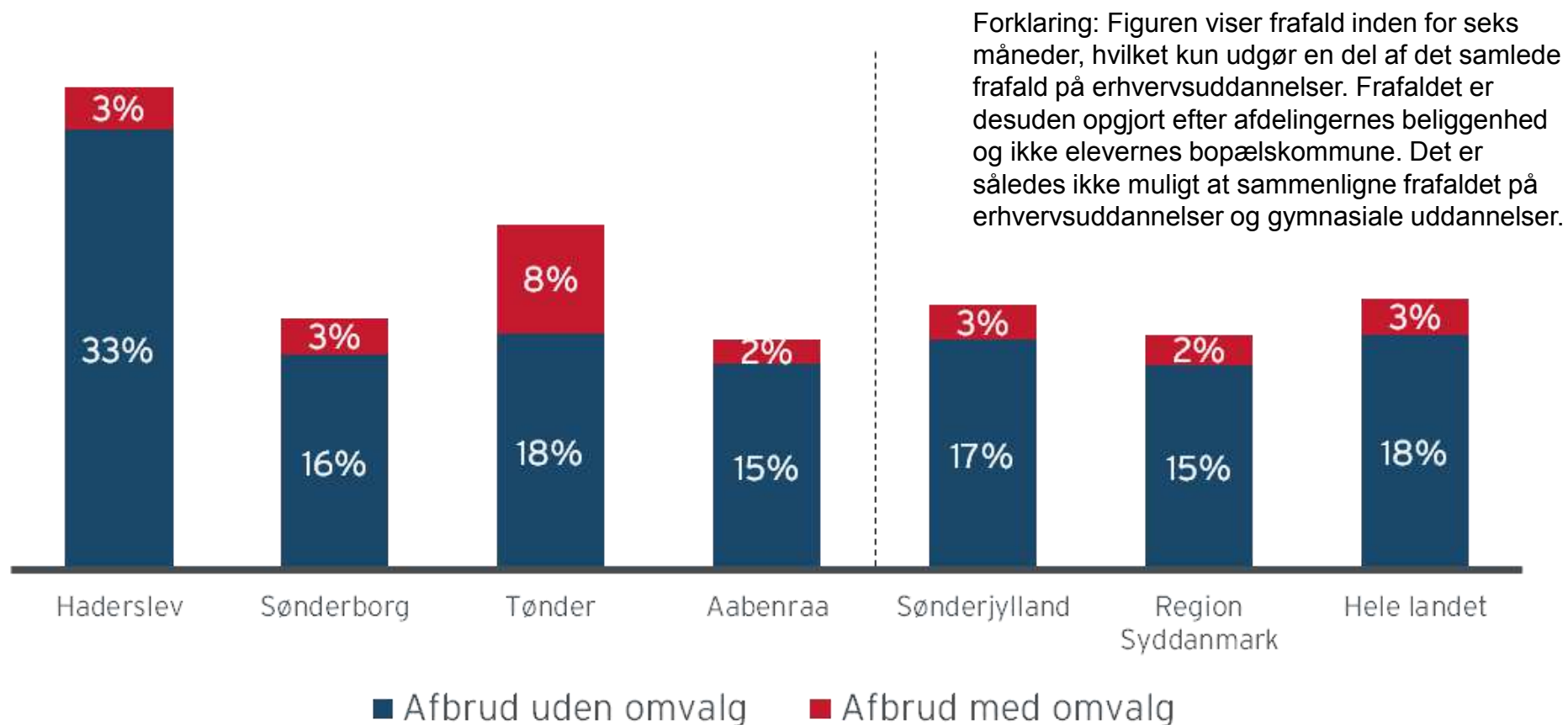
Frafald på ungdomsuddannelserne

...i korte træk

- Frafaldet på erhvervsuddannelsernes grundforløb varierer meget på tværs af kommuner, men er generelt lidt lavere i Sønderjylland end på landsplan.
- En særligt stor andel af de elever, der falder fra grundforløb på afdelinger beliggende i Tønder Kommune, vælger en ny uddannelse samme sted.
- En væsentlig større andel af de sønderjyske unge falder fra gymnasiale uddannelser. Det gælder i særlig grad unge med bopæl i Sønderborg Kommune.
- Frafaldet varierer væsentligt på tværs af de gymnasiale uddannelser. STX-uddannelser oplever fx typisk et lavere frafald end HF-uddannelser.

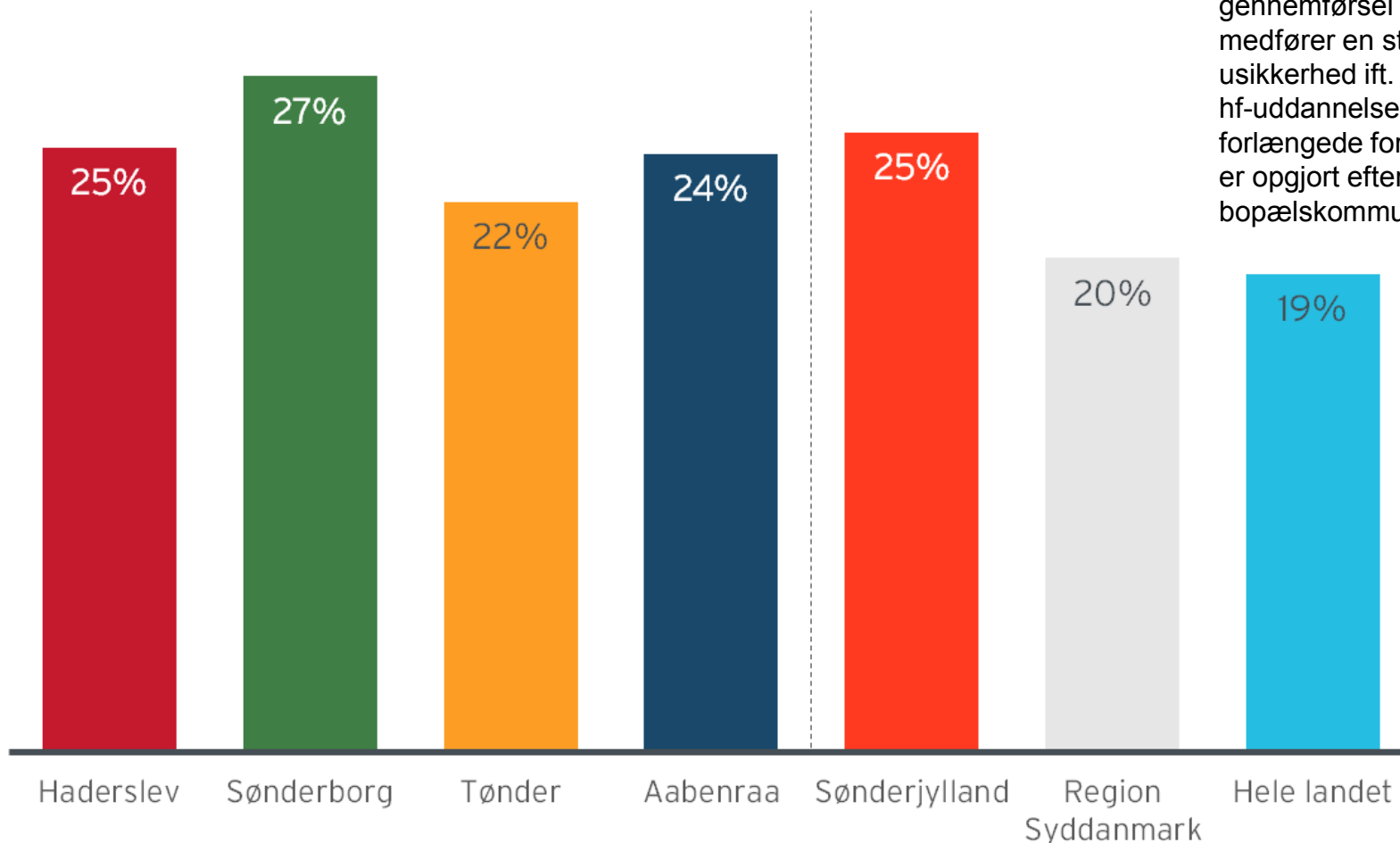
Frafaldet på EUD-grundforløb er lavere på afdelinger i Sønderborg og Aabenraa end i Tønder og Haderslev Kommuner

Frafald på EUD grundforløb med og uden omvalg 2019 (efter 6 mdr.)

1 ud af 4 sønderjyske gymnasieelever falder fra, men stor forskel på frafaldet blandt unge i hhv. Sønderborg og Tønder

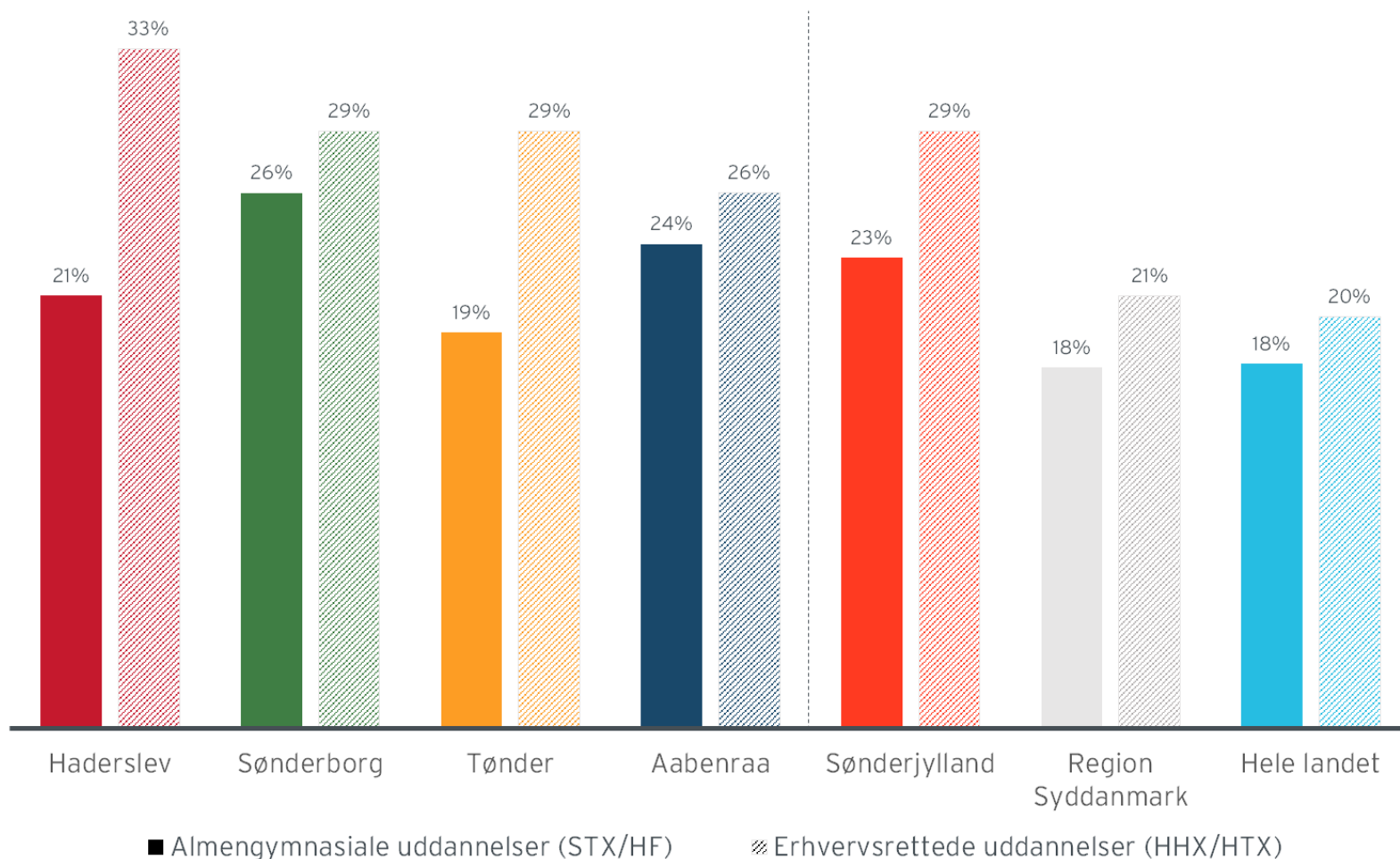
Frafald på gymnasiale uddannelser 2016-2019

Forklaring: Fra-faldet er udregnet som differencen mellem optaget i 2016 og gennemførelse i 2019. Det medfører en statistisk usikkerhed ift. den toårige hf-uddannelse samt forlængede forløb. Fra-faldet er opgjort efter elevernes bopælskommune.

Sønderjyske unge falder i højere grad fra gymnasiale uddannelser, men afvigelsen fra landsgennemsnittet er størst for de erhvervsrettede uddannelser (HHX og HTX)

Frafald på almene og erhvervsrettede gymnasiale uddannelser 2016-2019

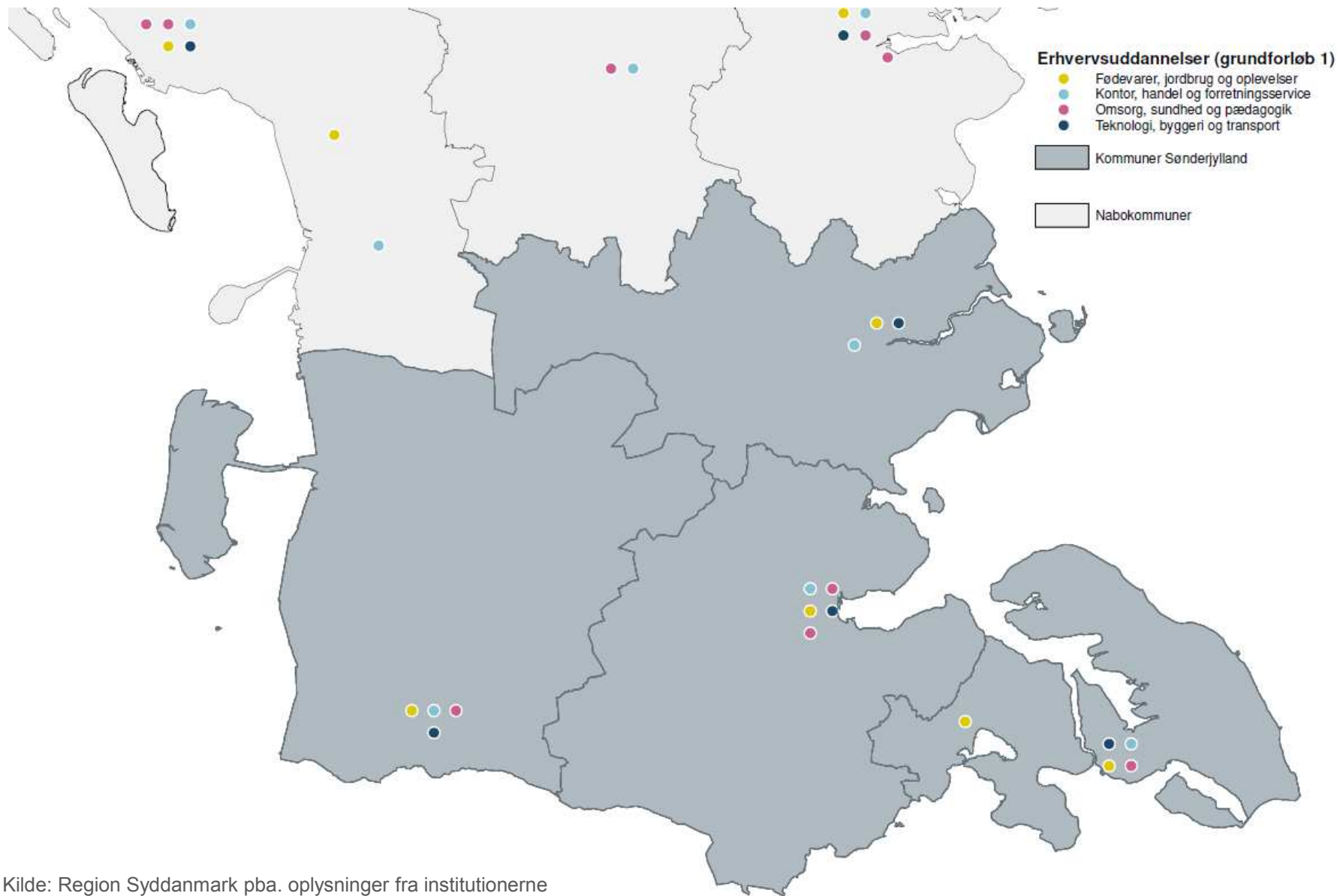
Ungdomsuddannelsernes beliggenhed og størrelse

...i korte træk

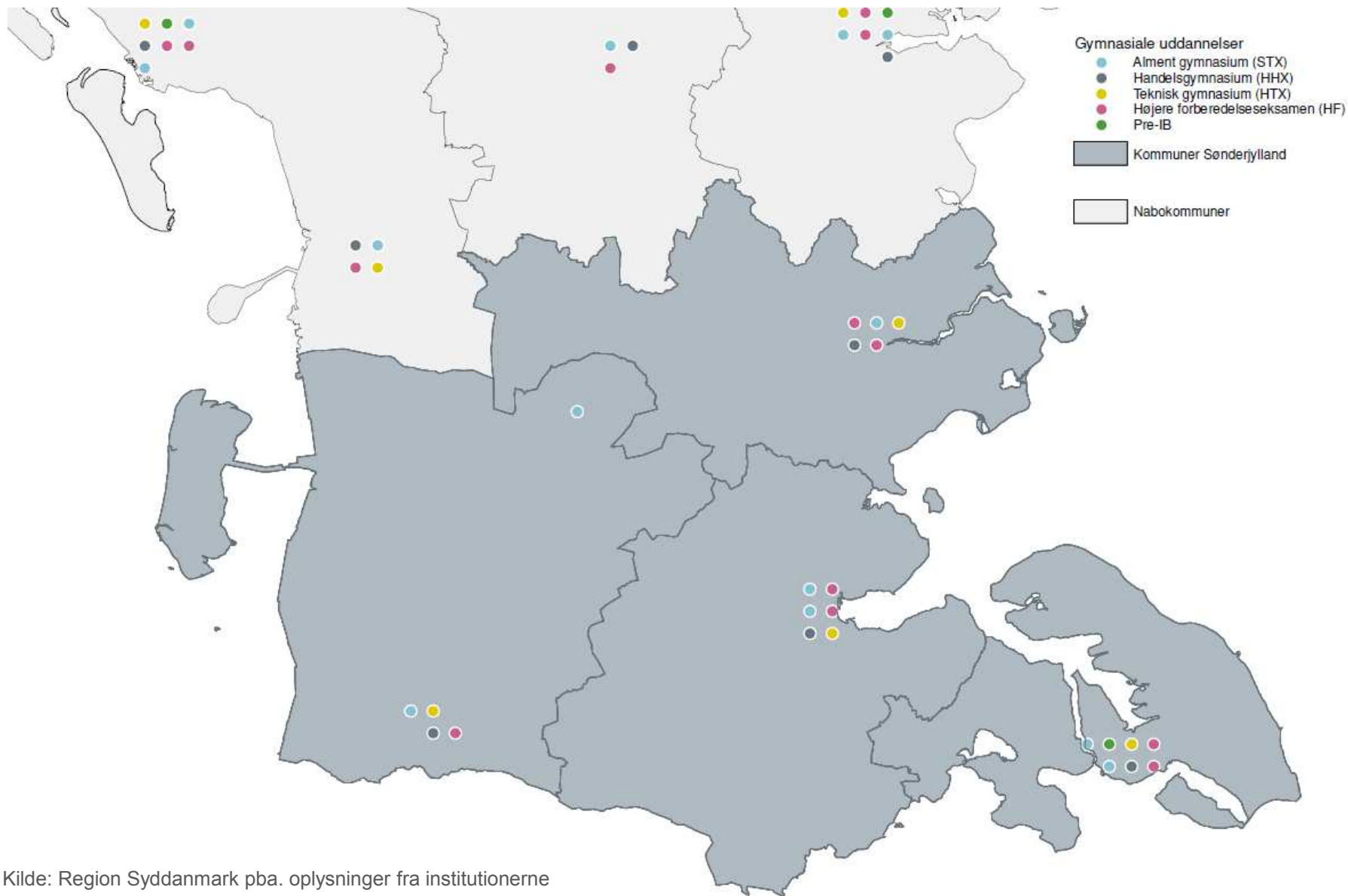
- I de sønderjyske hovedbyer udbydes grundforløb inden for alle erhvervsuddannelsesindgange med undtagelse af Omsorg, sundhed og pædagogik i Haderslev.
- De primære gymnasiale uddannelser udbydes i de fire sønderjyske hovedbyer. Hvor de erhvervsgymnasiale er repræsenteret med ét udbud pr. by, er der i de østlige hovedbyer flere udbud af almengymnasiale uddannelser.
- Mindre ungdomsårgange slår ud i faldende elevbestand på både gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.
- Flere udbud og særligt nogle htx- og erhvervsuddannelser oplever meget lave søgetal. Det resulterer i meget små hold, eller at udbud ikke kan oprettes, og derfor må betegnes som hvilende.

42

Tre ud af fire EUD hovedområder udbydes med grundforløb 1 i de fire sønderjyske hovedbyer

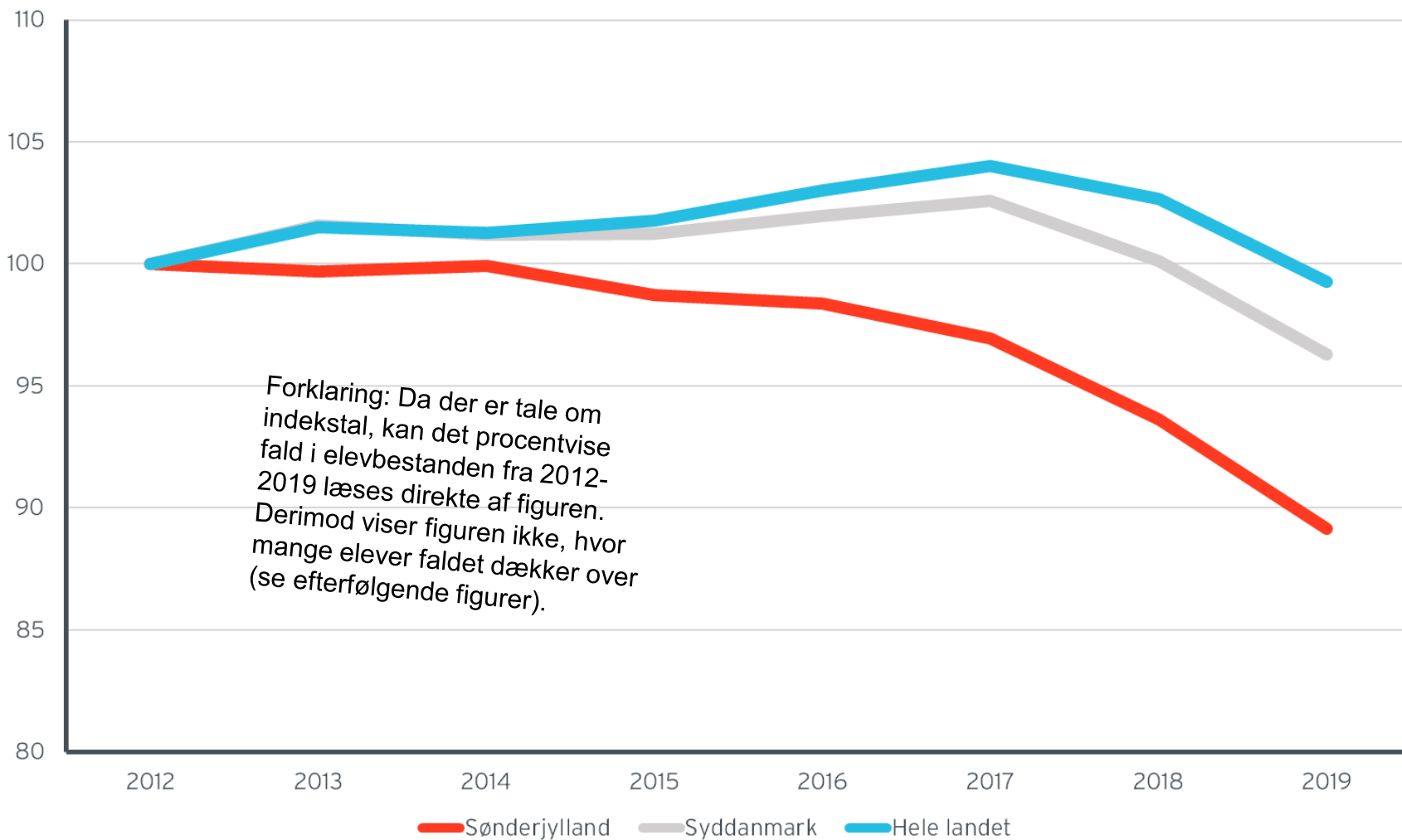

Samtlige fire, primære gymnasiale uddannelser udbydes i hver af de fire sønderjyske hovedbyer

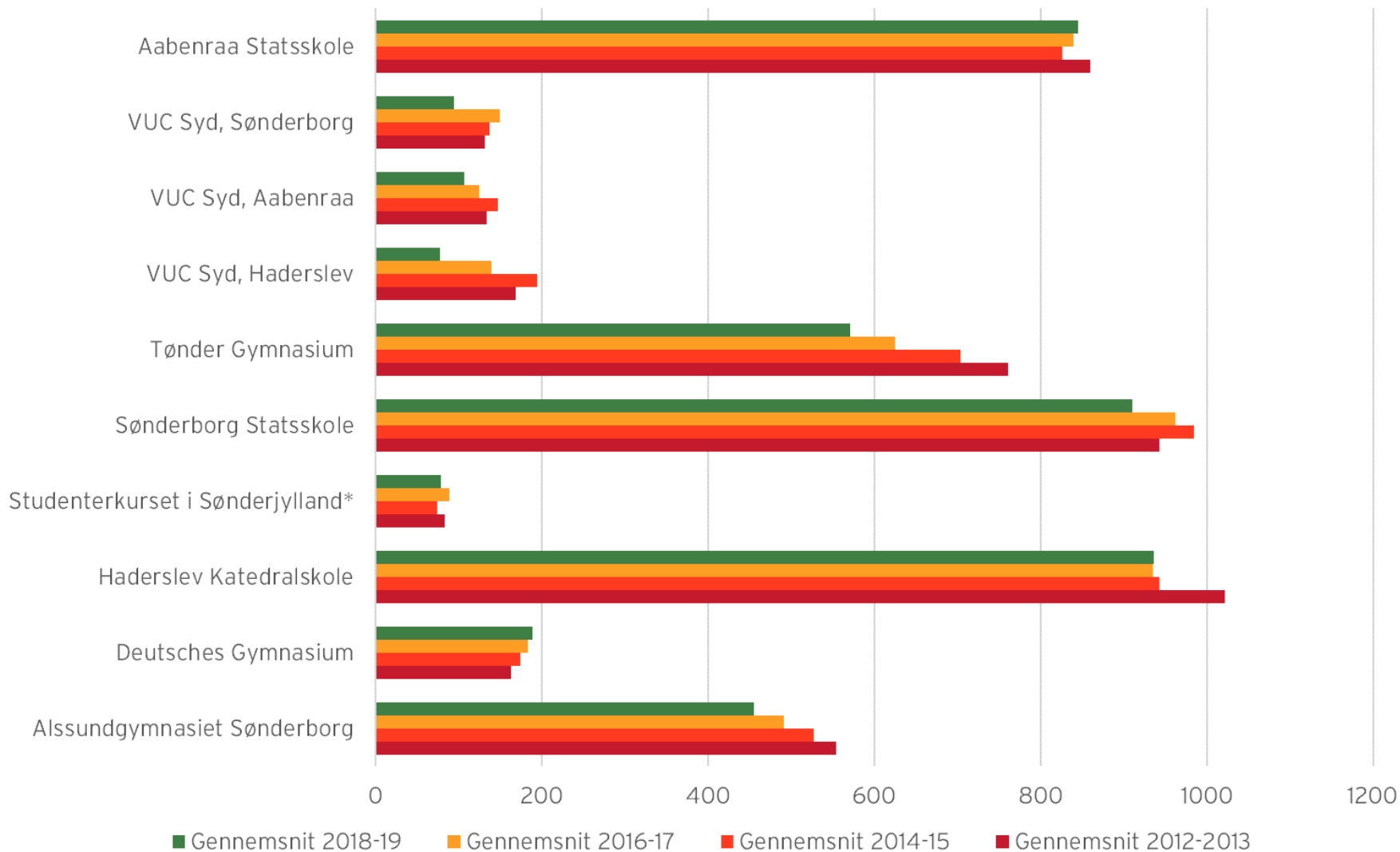
Den samlede elevbestand på de gymnasiale uddannelser afspejler de faldende ungdomsårgange

Elevbestand pr. 30.9, gymnasiale uddannelser i alt
(indeks, 2012 = 100)

Samlet set 13 procent færre elever på de almengymnasiale uddannelser, men med forskelle mellem institutionerne

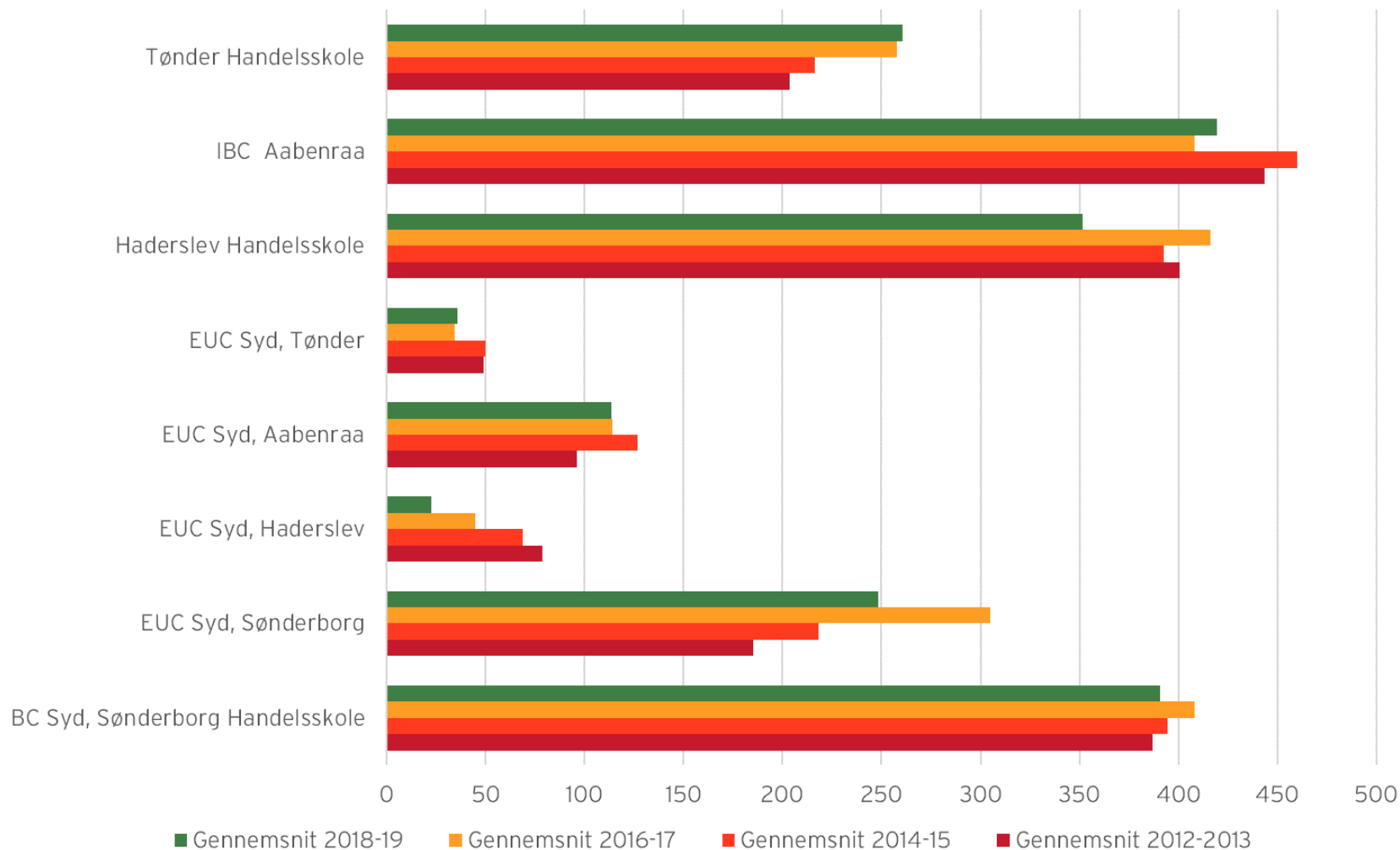
Elevbestand pr. 30.9 på afdelingsniveau, almengymnasiale uddannelser (total)

Kilde: www.uddannelsesstatistik.dk (Børne- og undervisningsministeriet)

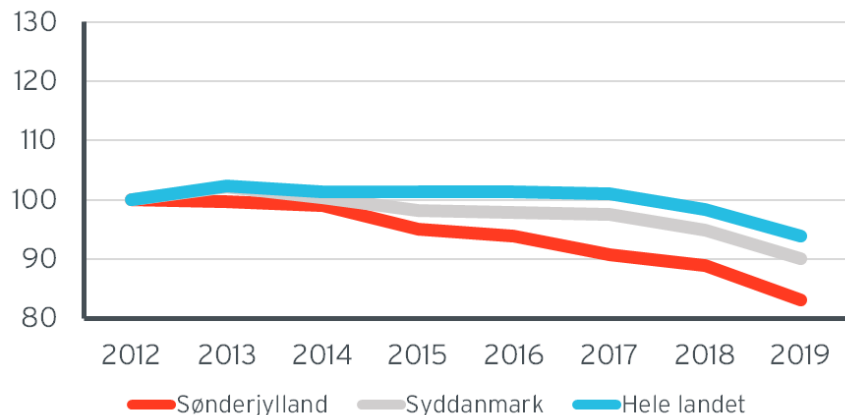
Samlet set 3 procent færre elever på de erhvervsgymnasiale uddannelser, men med forskelle mellem institutionerne

EleVBestand pr. 30.9 på afdelingsniveau, erhvervsgymnasiale uddannelser (total)

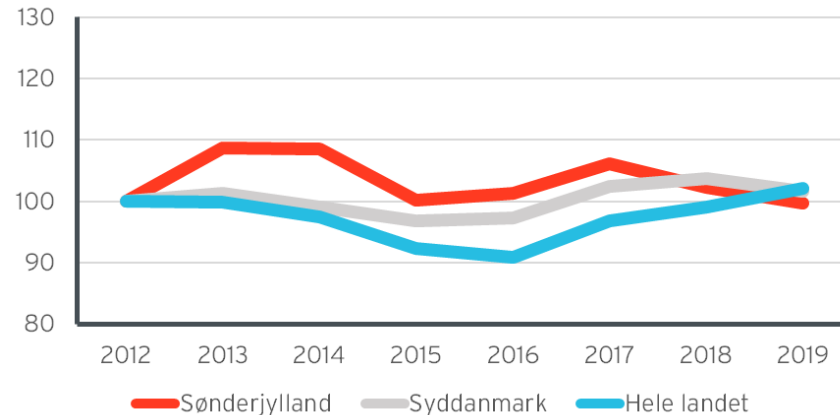

Klart størst fald i elevbestanden på stx (17 procent), mens den på de øvrige tre uddannelser er faldet med 0 til 5 pct.

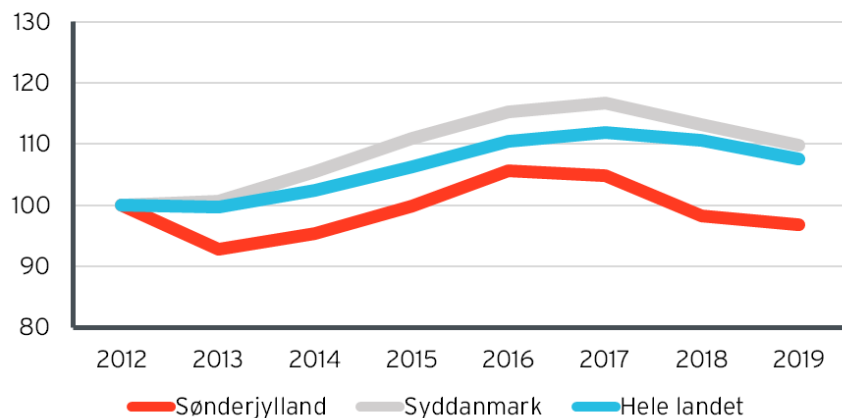
**Elevbestand pr. 30.9, stx
(indeks, 2012=100)**

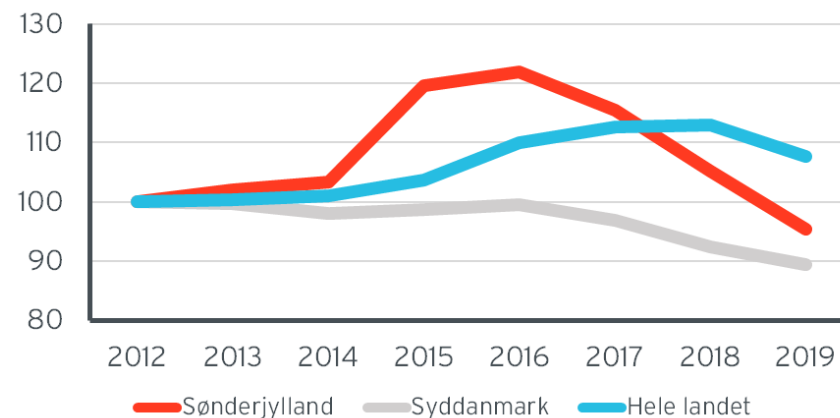
**Elevbestand pr. 30.9, 2-årigt hf
(indeks, 2012=100)**

**Elevbestand pr. 30.9, hhx
(indeks, 2012=100)**

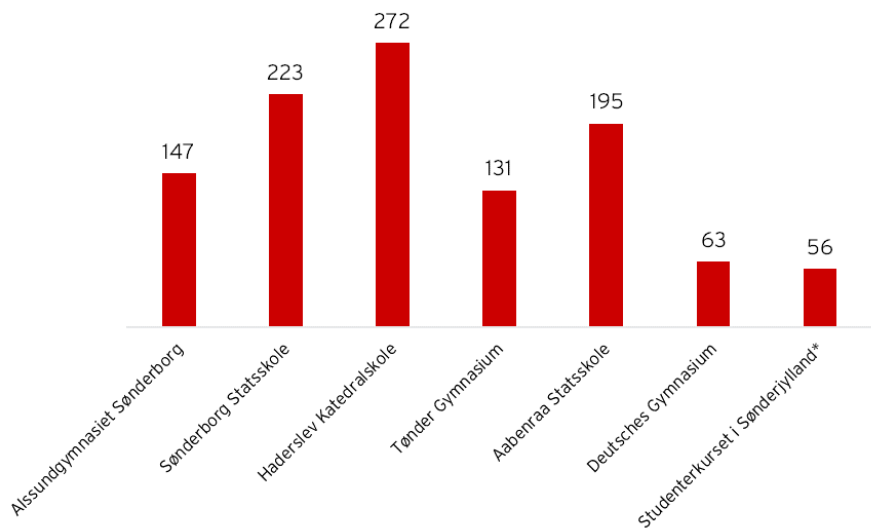
**Elevbestand pr. 30.9, htx
(indeks, 2012=100)**

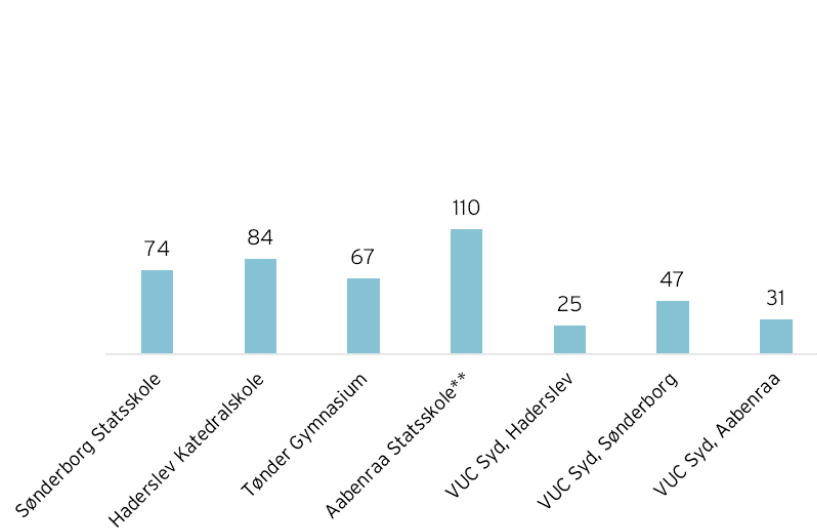
Trods faldende elevbestand optager stx dog fortsat klart flest elever, efterfulgt af hhx

Elevoptag pr. 5.9 2020 på gymnasiale uddannelser, 1. årgang, Sønderjylland

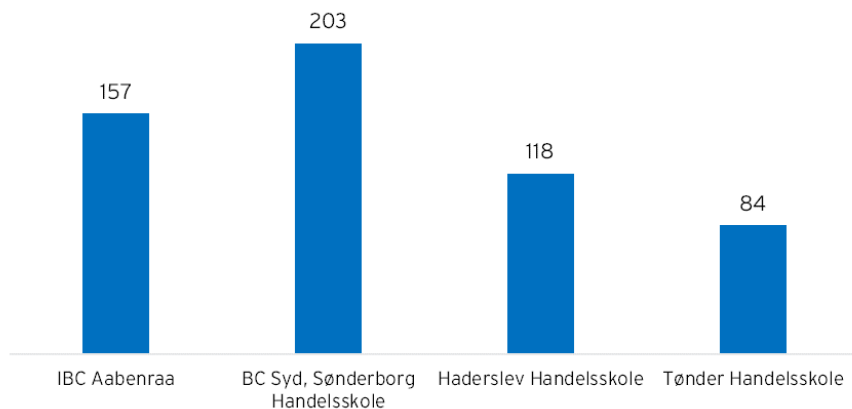
Almen studentereksamen (stx)

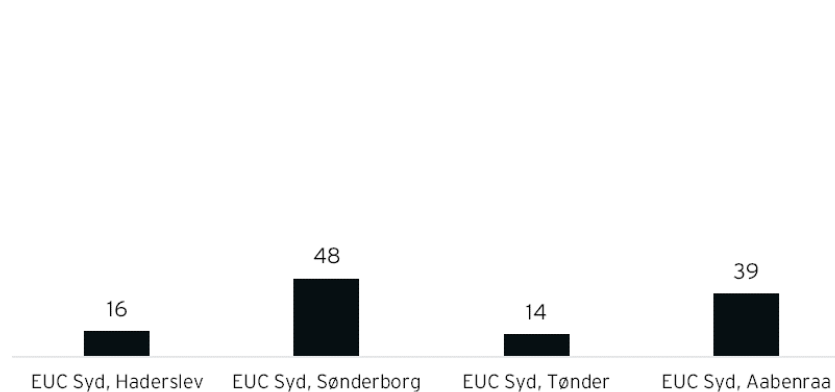
Højere forberedelseseksamen (hf)

Merkantil studentereksamen (hhx)

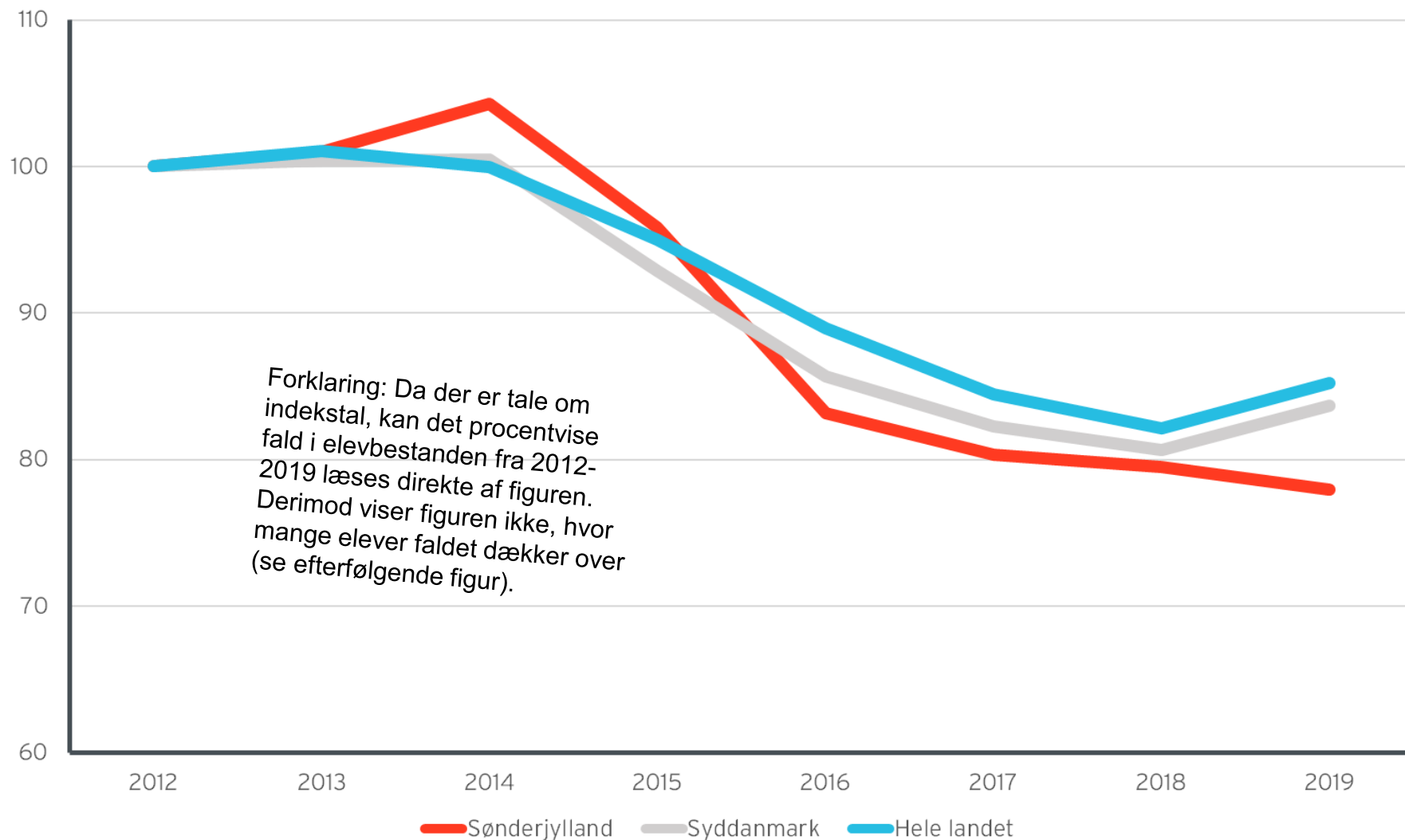

Teknisk Studentereksamen (htx)

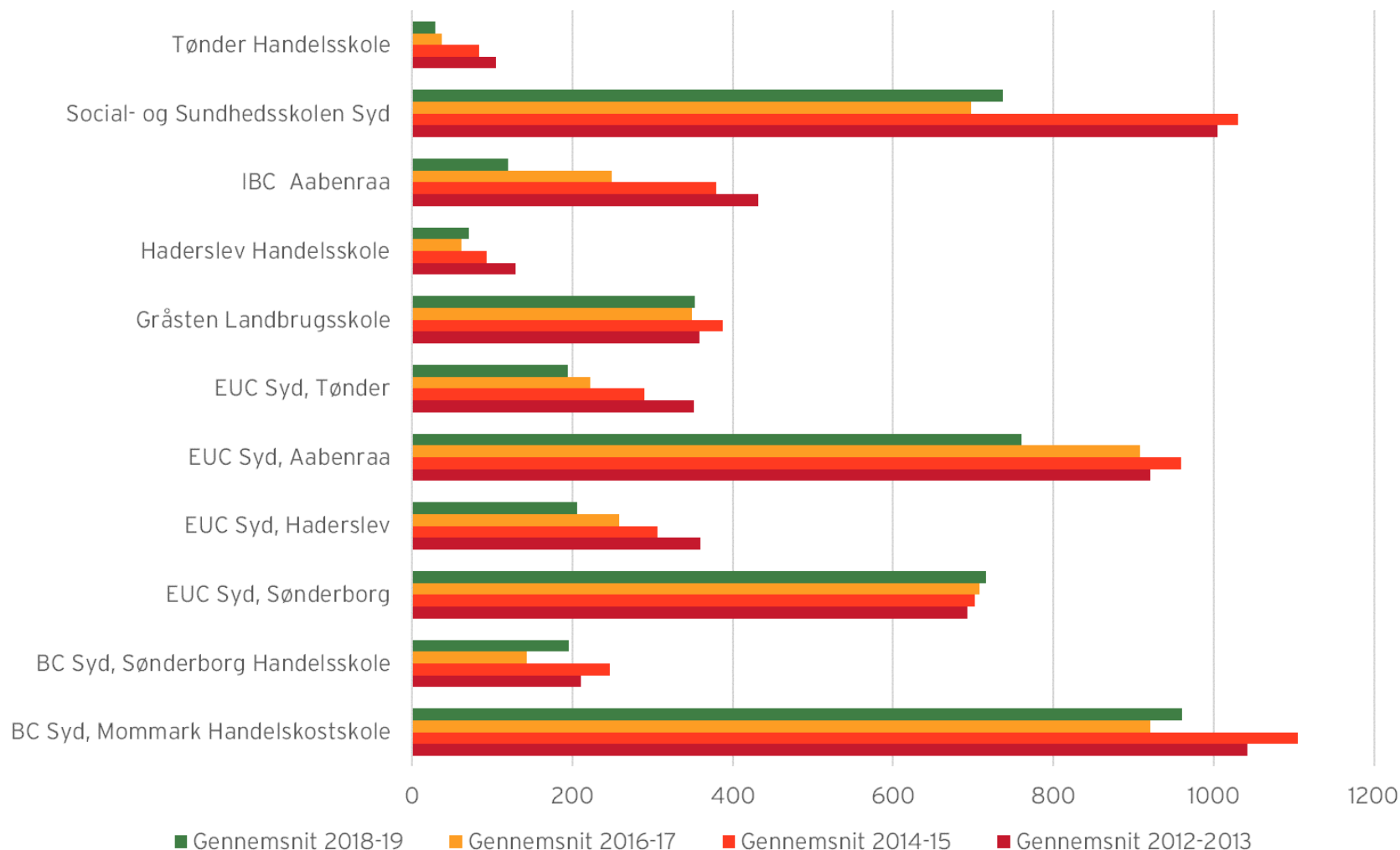
Efter at have toppet i 2014, er den samlede elevbestand på erhvervsuddannelserne faldet, særligt frem til 2017

Elevbestand pr. 30.9, erhvervsuddannelser i alt
(indeks, 2012 = 100)

Særligt elevbestanden på de merkantile erhvervsskoler i Haderslev, Tønder og Aabenraa er faldet siden 2014

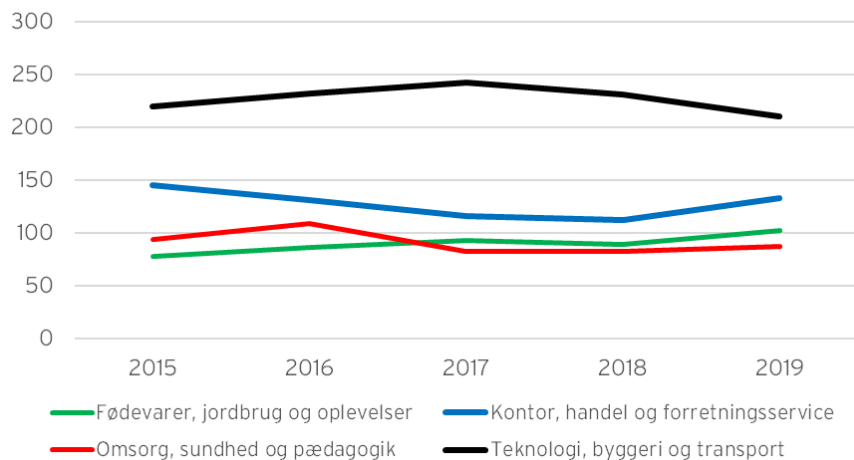
Elevbestand pr. 30.9 på afdelingsniveau, erhvervsuddannelser (total)

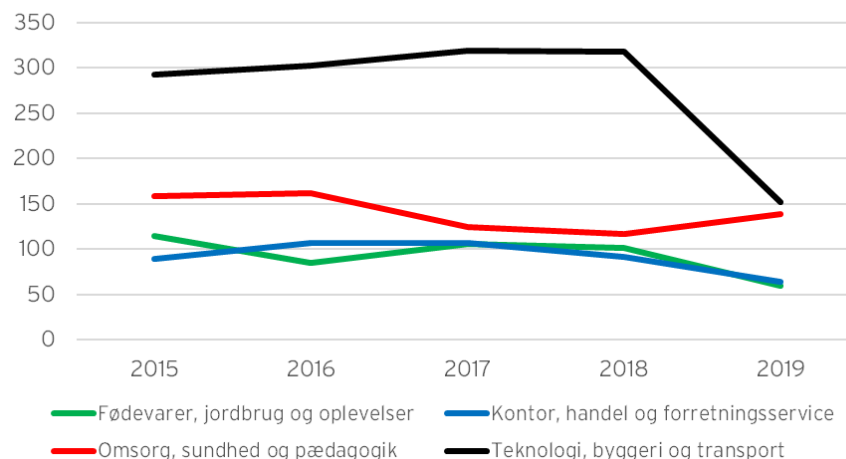
Udviklingen siden EUD-reformen trådte i kraft (2015).

Stort fald i elevbestanden på grundforløb 2 fra 2018-2019

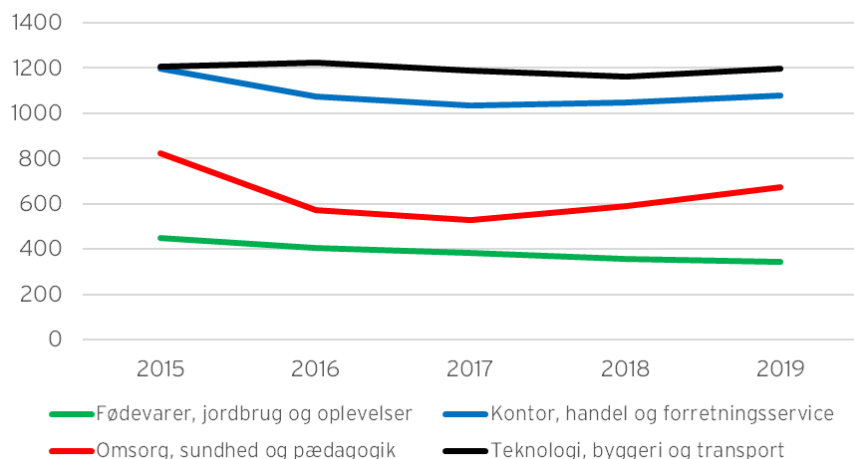
Elevbestand pr. 30.9, Grundforløb 1, Sønderjylland

Elevbestand pr. 30.9, Grundforløb 2, Sønderjylland

Elevbestand pr. 30.9, Hovedforløb, Sønderjylland

Antal udbud med minimum 3 elever

	Grundforløb 2	Hovedforløb
2019	26	44
2015	49	43

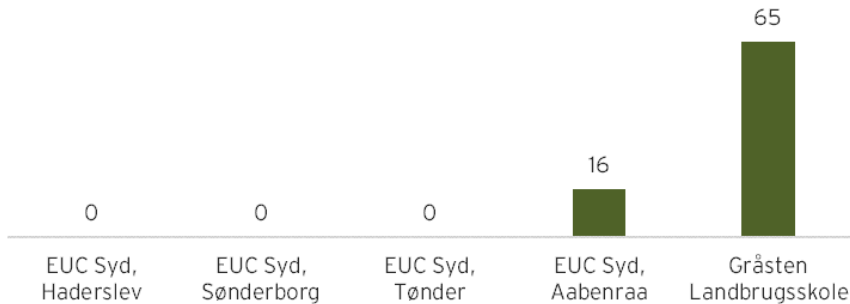
Antal unikke udbud med minimum 3 elever

	Grundforløb 2	Hovedforløb
2019	21	31
2015	28	33

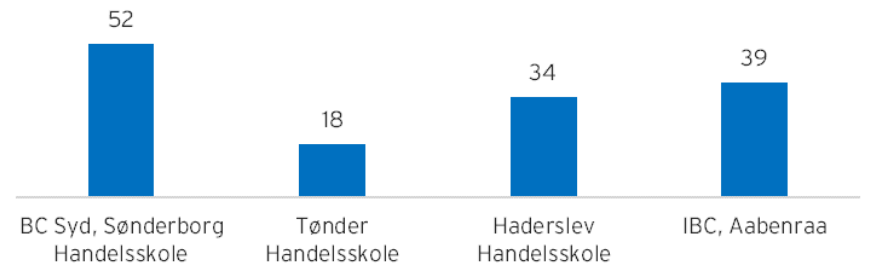
Grundforløb 1: Fire udbud kunne ikke oprettes i 2020, herunder især udbud af "Fødevarer, jordbrug og oplevelser"

Elevoptag pr. 18.8 2020 på erhvervsuddannelsernes grundforløb 1, Sønderjylland

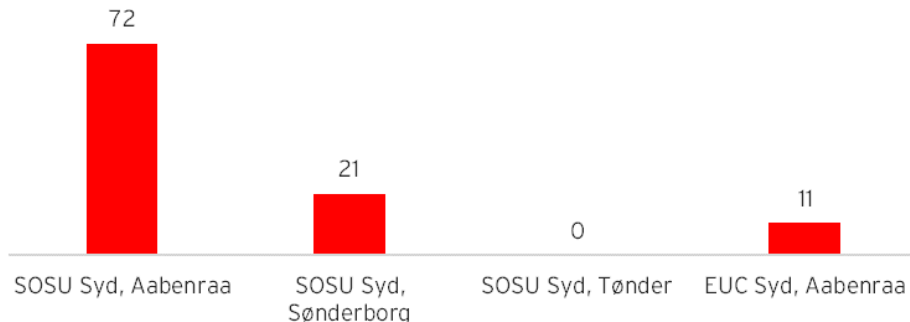
Fødevarer, jordbrug og oplevelser

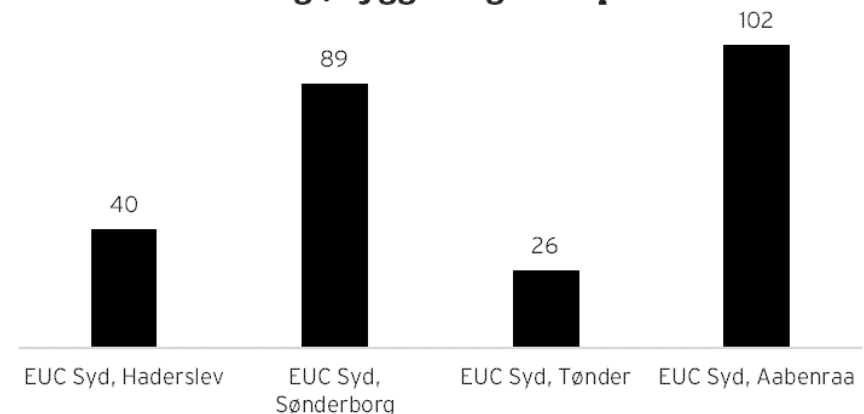
Kontor, handel og forretningsservice

Omsorg, sundhed og pædagogik

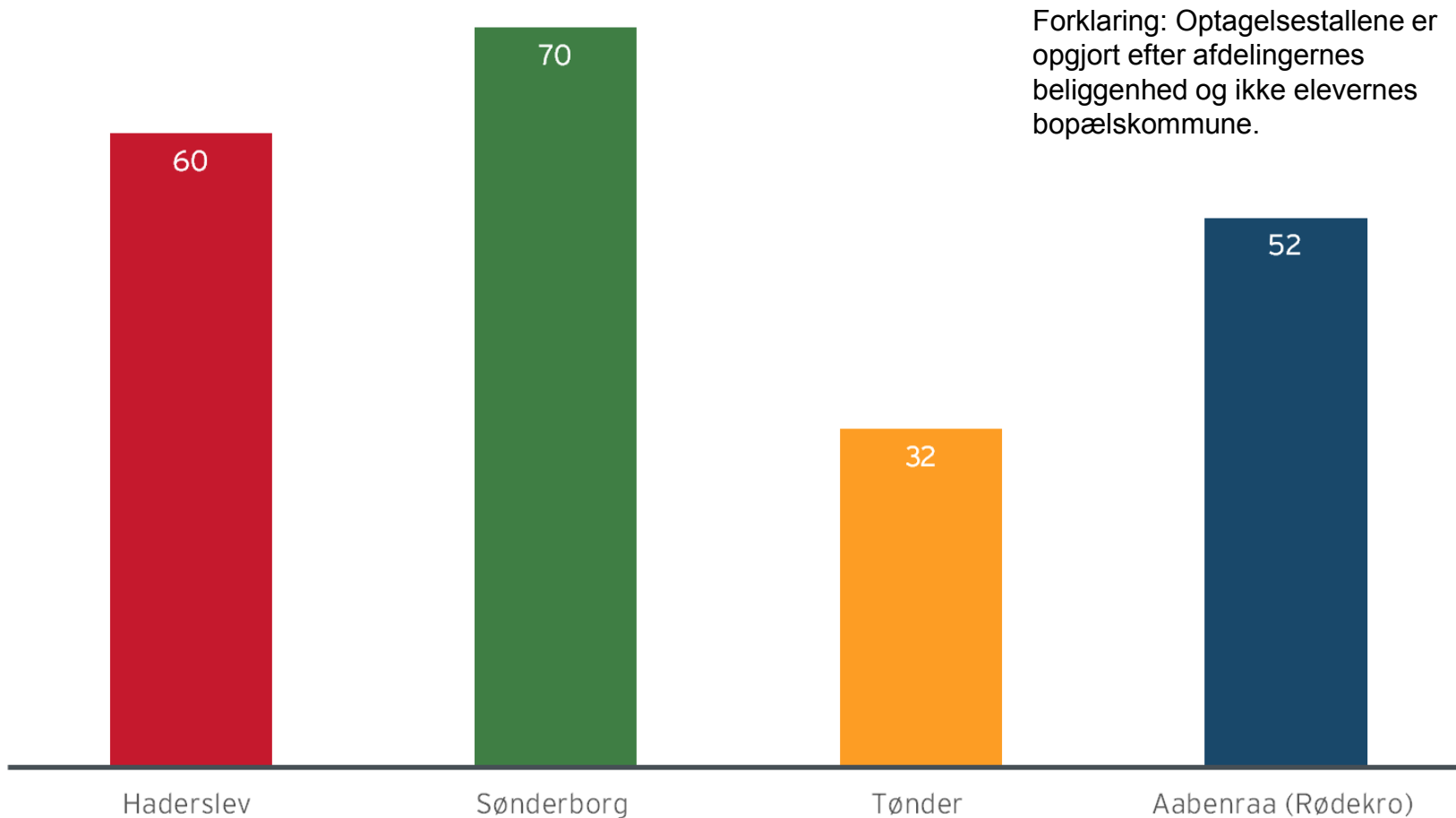

Teknologi, byggeri og transport

Elevoptag på Den forberedende grunduddannelse (FGU) 2020

Optagelsestal for FGU pr. 5 september 2020 i de sønderjyske kommuner

Tilgængelighed til ungdomsuddannelserne

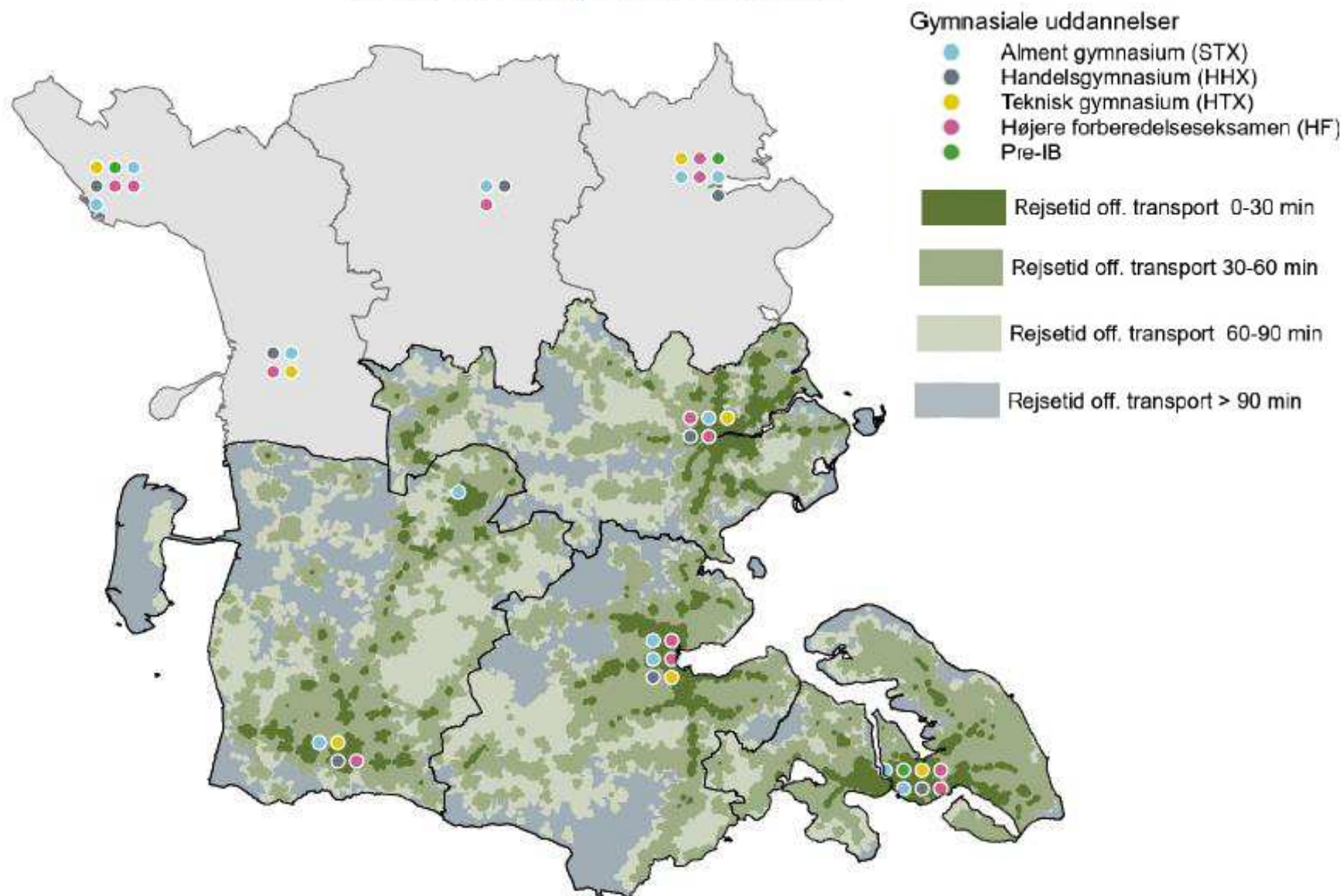
...i korte træk

- Overordnet set er der en relativt god tilgængelighed til ungdomsuddannelser i Sønderjylland. Det gælder både de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelsernes grundforløb 1.
- Andelen af unge, der kan nå en ungdomsuddannelse inden for én time med offentlig transport, er kun lidt lavere end andelen i hele regionen. Tilgængeligheden varierer dog på tværs af kommuner, idet den er meget god i Sønderborg og mindre god i Tønder.
- Mange unge i Haderslev Kommune har langt til et erhvervsuddannelsesgrundforløb inden for Omsorg, sundhed og pædagogik.

55

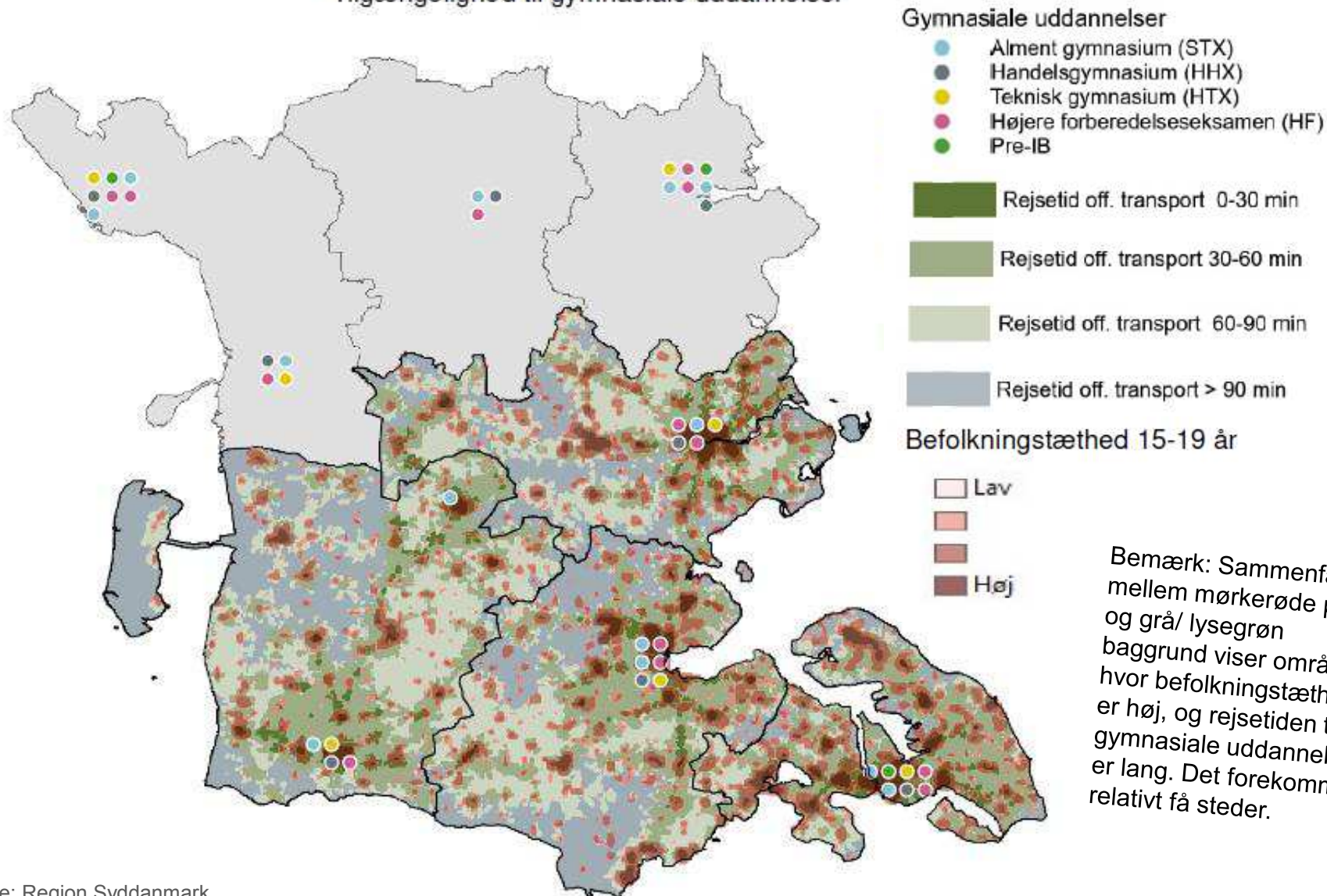
Relativt god tilgængelighed til de gymnasiale uddannelser

Tilgængelighed til gymnasiale uddannelser

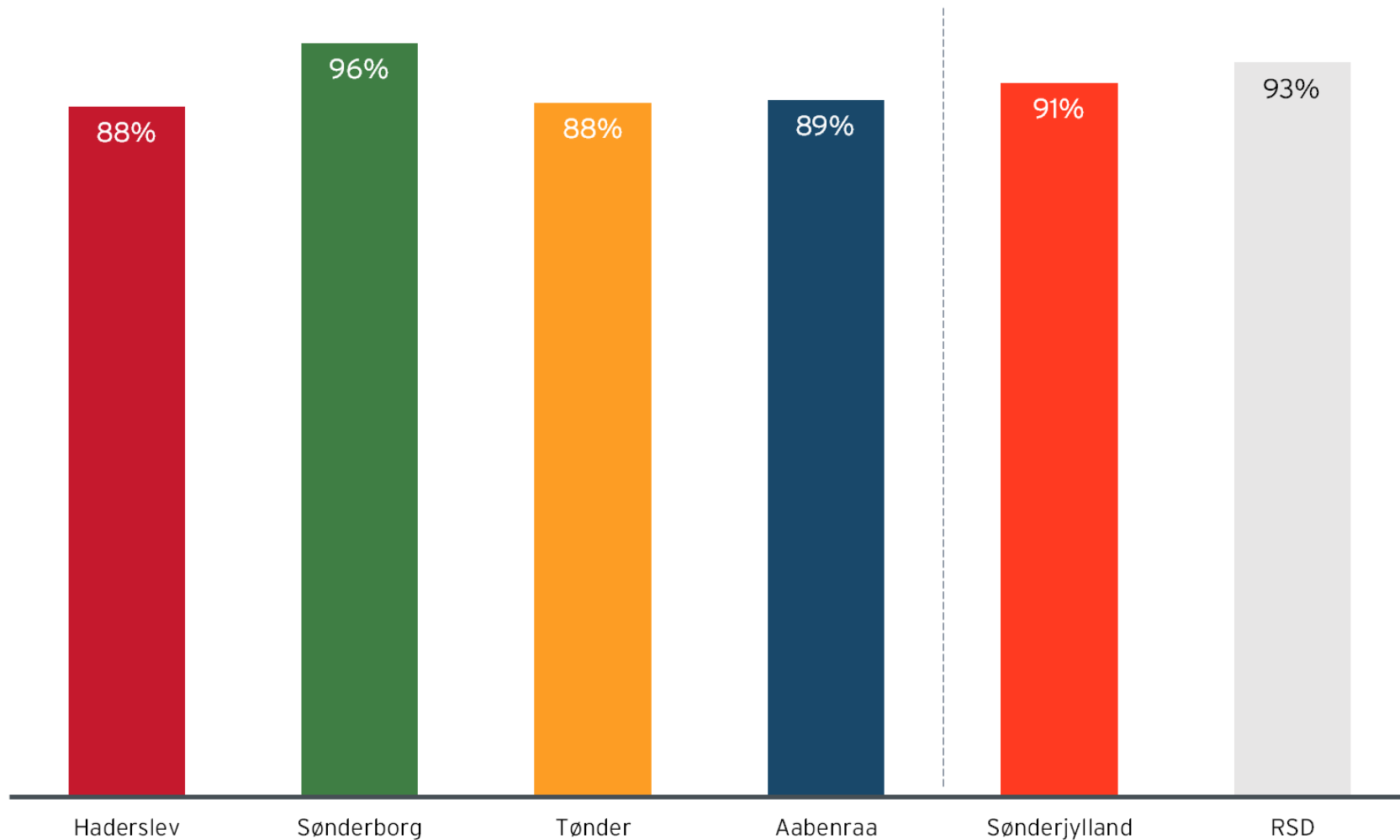
91 procent af de 15-19 årige kan nå en gymnasial uddannelse inden for 1 times rejsetid med off. transport

Tilgængelighed til gymnasiale uddannelser

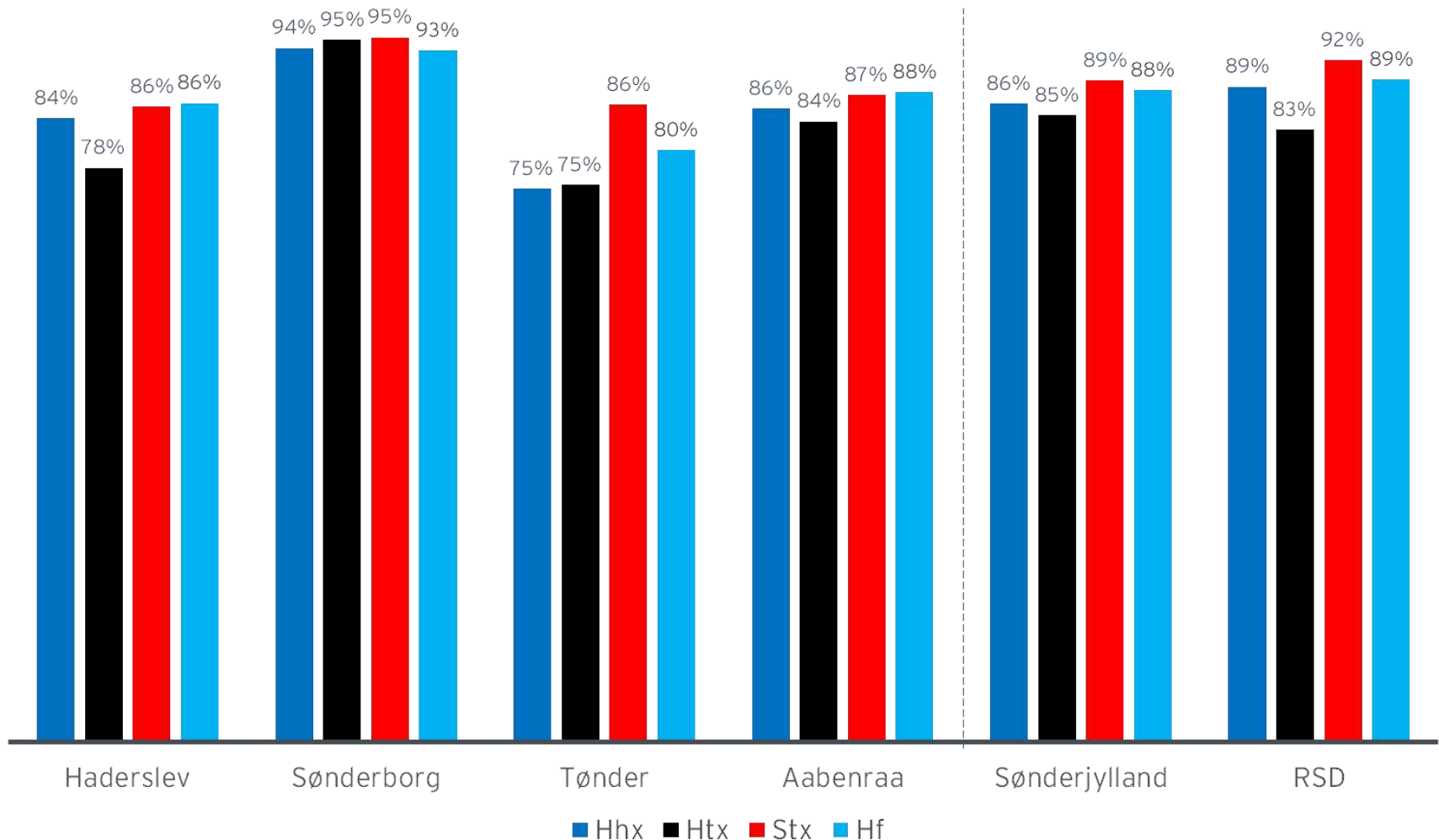
Bedre tilgængelighed for de unge i Sønderborg end resten af Sønderjylland

Andel af de 15-19 årige, der bor inden for 60 minutters transporttid til en gymnasial uddannelse i 2020

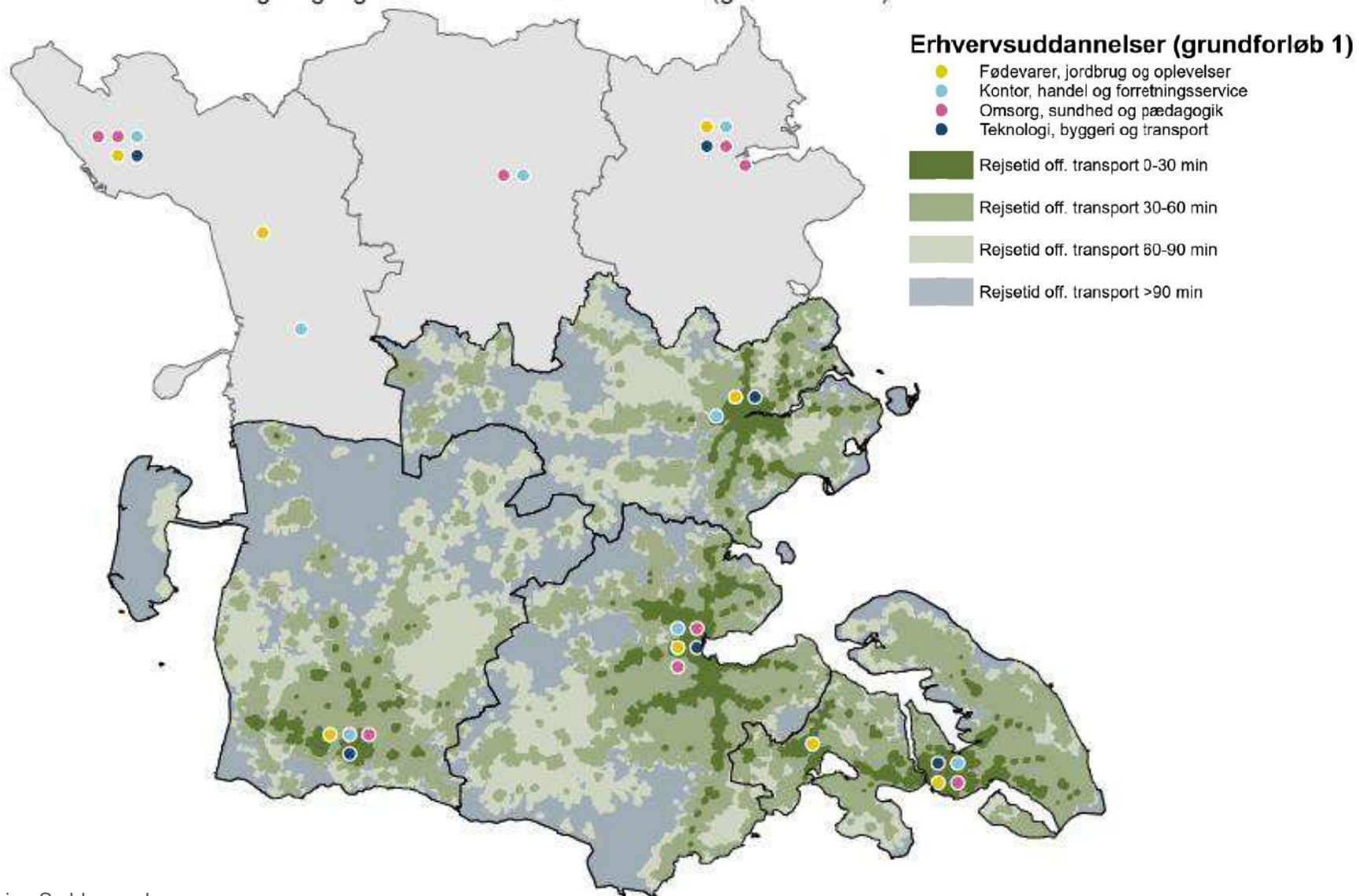
Én ud af fire unge i Tønder Kommune har mere end 1 times rejsetid til en erhvervsgymnasial uddannelse (hhx og htx)

Andel af de 15-19 årige der bor inden for 60 minutters transporttid til en gymnasial uddannelse i 2020 (opdelt på uddannelser)

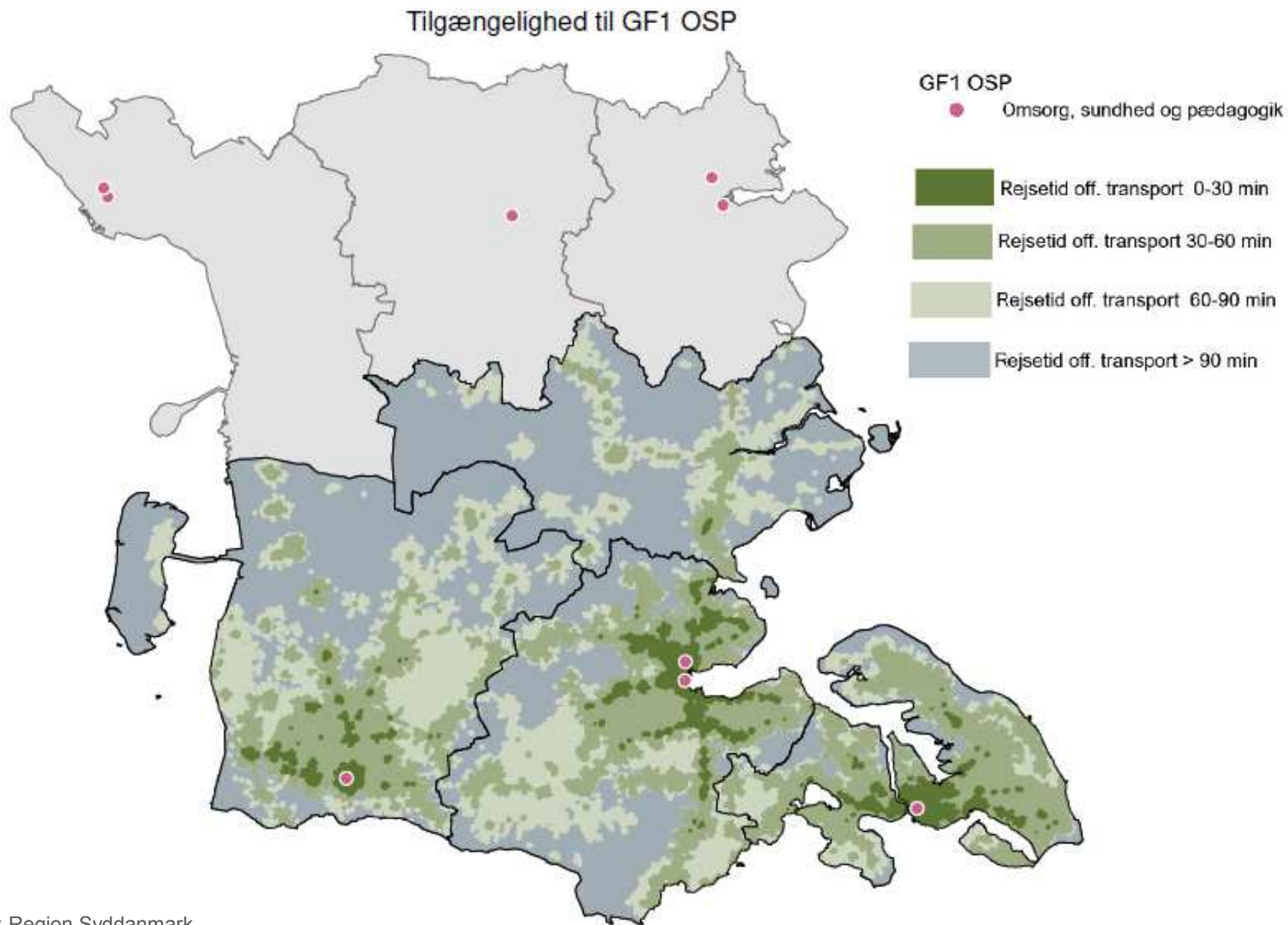

Tilgængeligheden til EUD grundforløb 1 (set under ét) er kun lidt mere begrænset end til de gymnasiale uddannelser

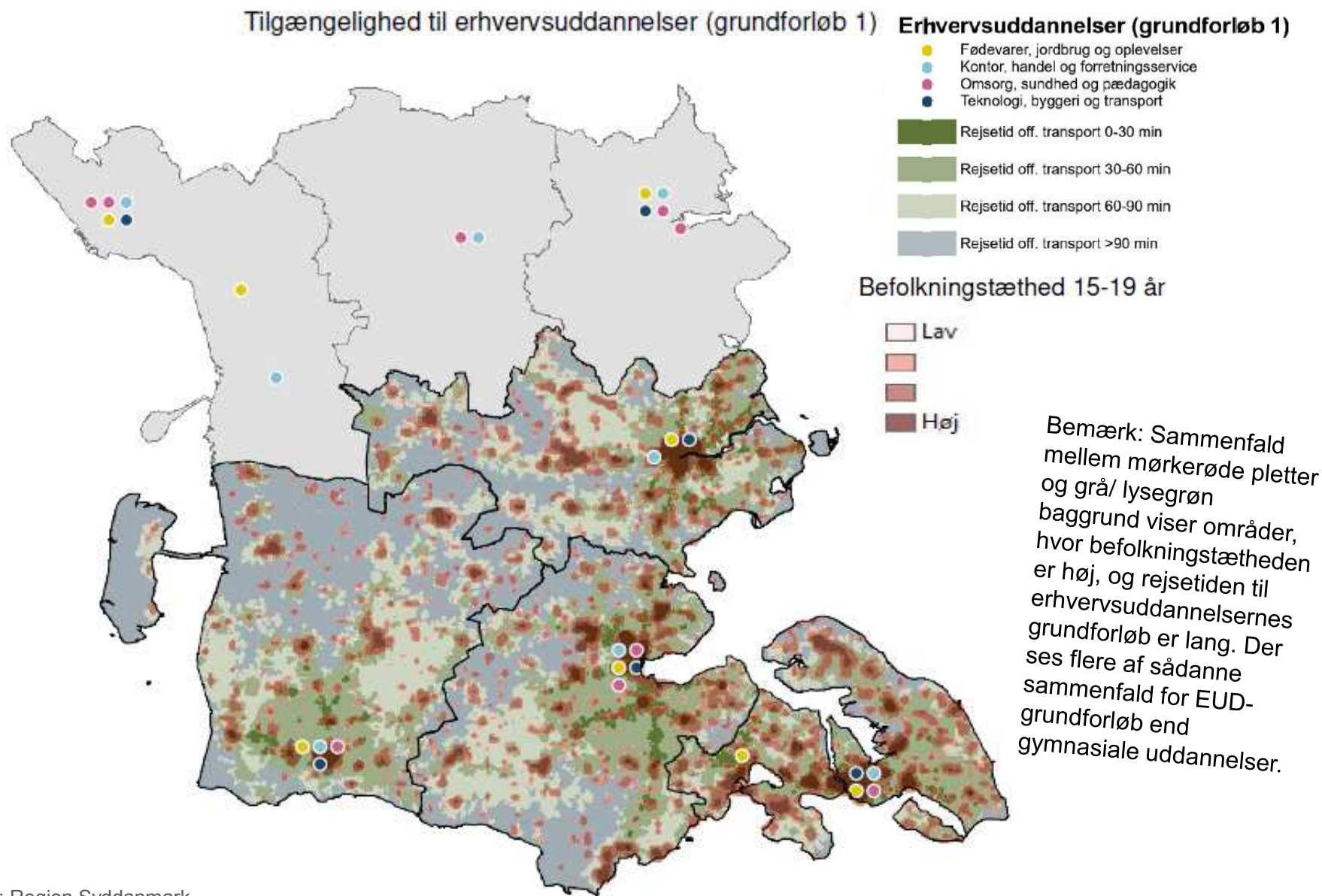
Tilgængelighed til erhvervsuddannelser (grundforløb 1)

Da grundforløb 1 "Omsorg, sundhed og pædagogik" ikke udbydes i Haderslev, er dette klart mindre tilgængeligt

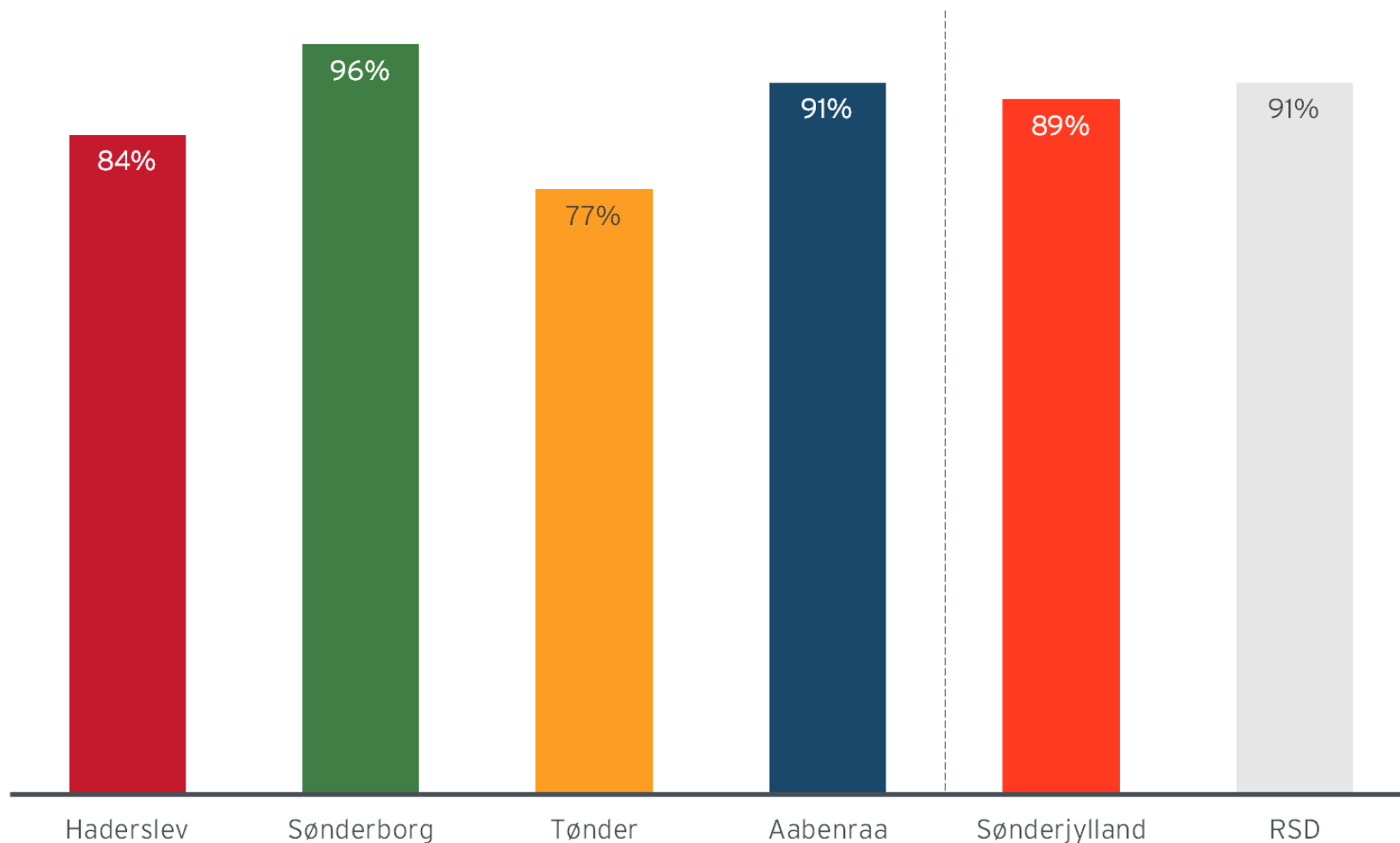

89 procent af de 15-19 årige kan nå et EUD grundforløb 1 inden for 1 times rejsetid med offentlig transport

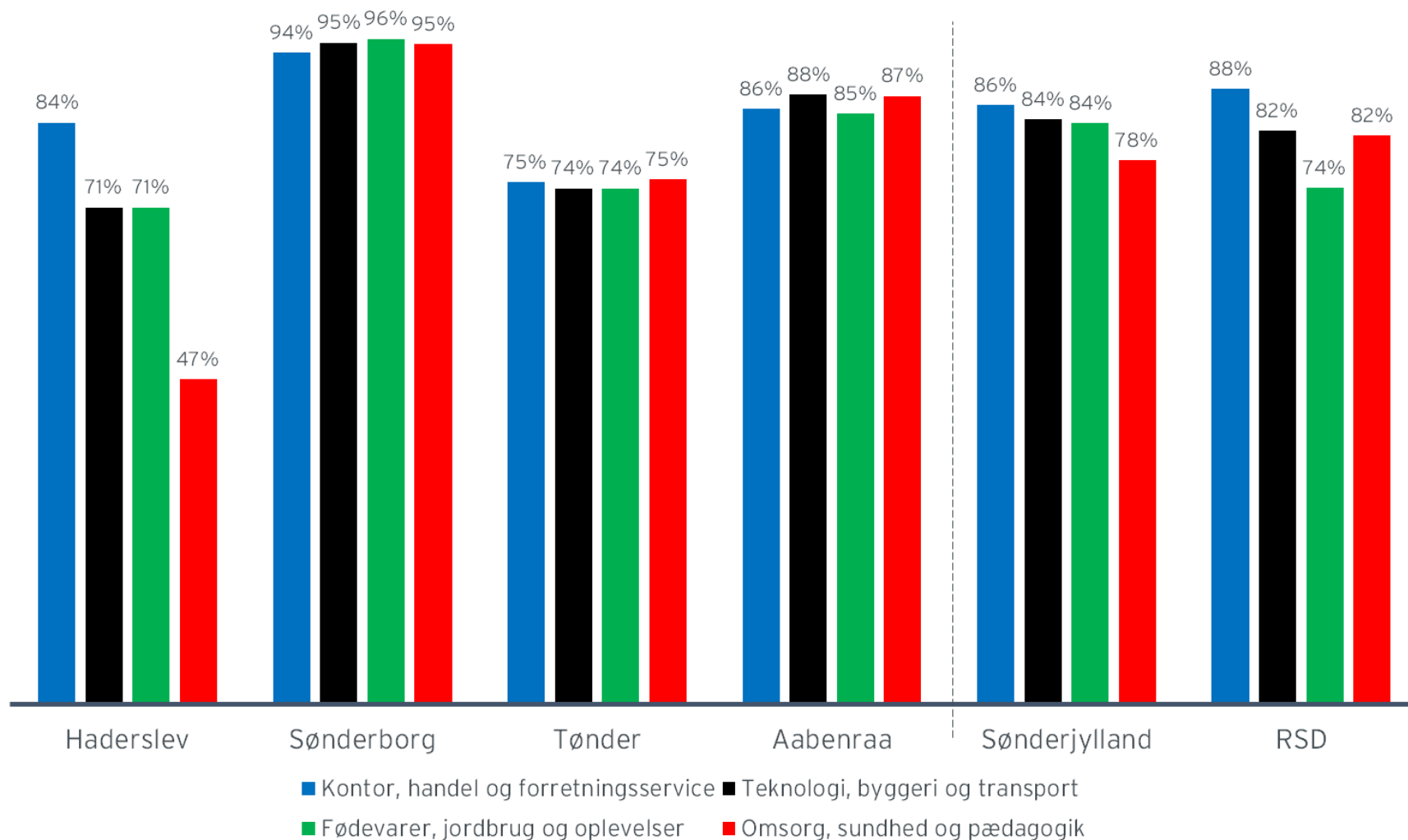
Stor forskel på tilgængeligheden for de unge i Sønderborg Kommune og Tønder Kommune

Andel af de 15-19 årige, der bor inden for 60 minutters transporttid til et grundforløb 1 på en erhvervsuddannelse i 2020

Mere end halvdelen af de unge i Haderslev Kommune har over 1 times rejsetid med offentlig transport til GF1 OSP

Andel af de 15-19 årige, der bor inden for 60 minutters transporttid til et grundforløb 1 på en erhvervsuddannelse i 2020 (opdelt på hovedområder)

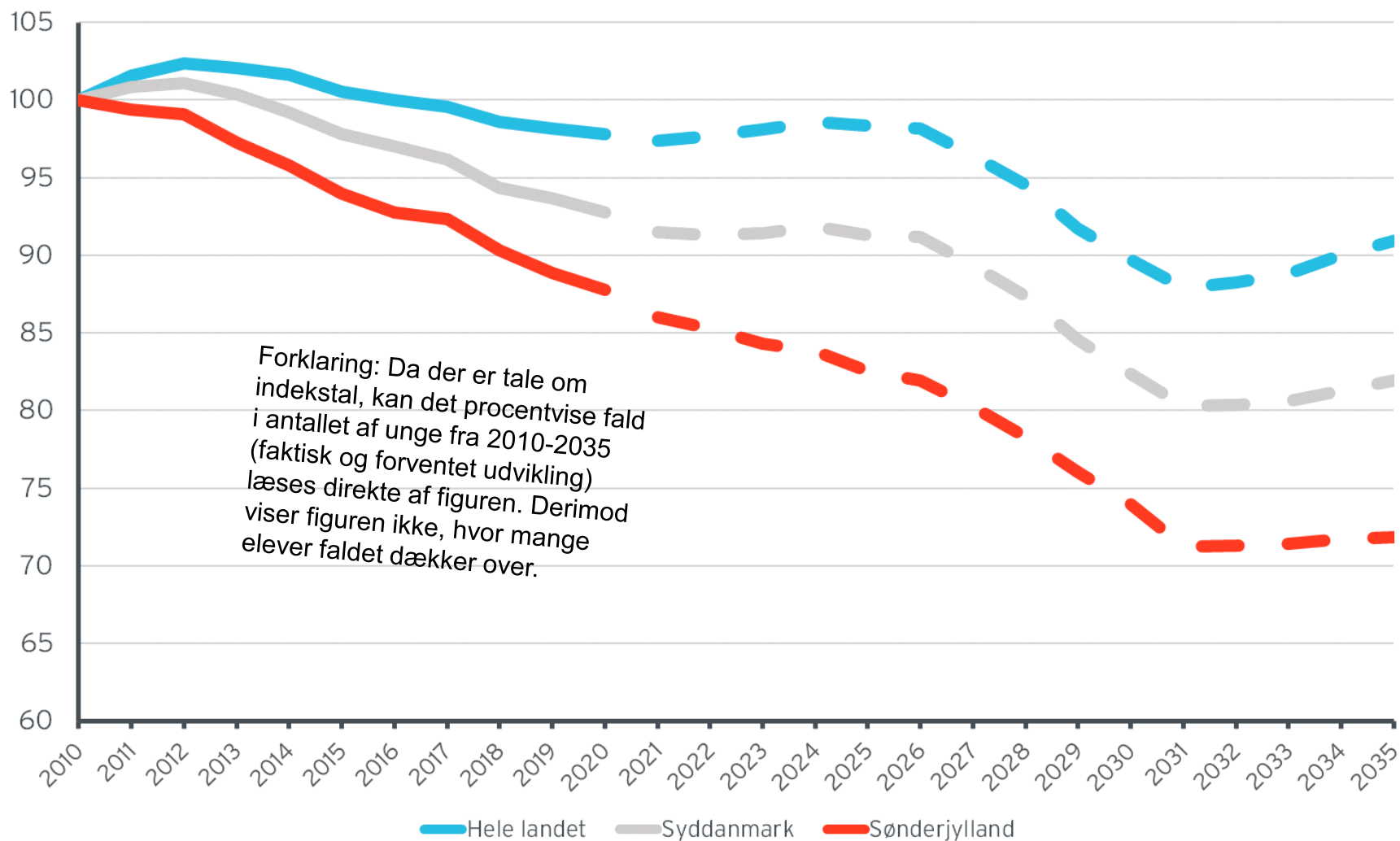
Fremskrivninger og prognoser

...i korte træk

- Der er sket et stort fald i antallet af unge i løbet af de seneste 10 år i Sønderjylland. Udviklingen forventes at fortsætte frem til 2031, hvorefter ungeantallet stabiliseres.
- Den negative udvikling kendetegner alle fire sønderjyske kommuner, men Tønder Kommune har oplevet det største fald i antallet af unge siden 2010 (24 procent).
- Faldet i antallet af unge kan aflæses i elevtallene. Der forventes således knap 330 færre elever på de gymnasiale uddannelser i Sønderjylland i 2031 end i 2020 (15 procent), hvilket svarer til ca. 12 fyldte klasser.
- Der er ikke udsigt til, at Sønderjylland vil indfri ungemålsætningen om, at 90 procent af de 25-årige i 2030 vil have gennemført en ungdomsuddannelse. På regions- og landsplan er der heller ikke udsigt til at nå ungemålsætningen. Hvor målsætningen nærmest allerede er indfriet for kvinderne, halter mændene efter.

Antallet af unge i Sønderjylland forventes fortsat at falde frem mod 2031, hvorefter udviklingen flader ud

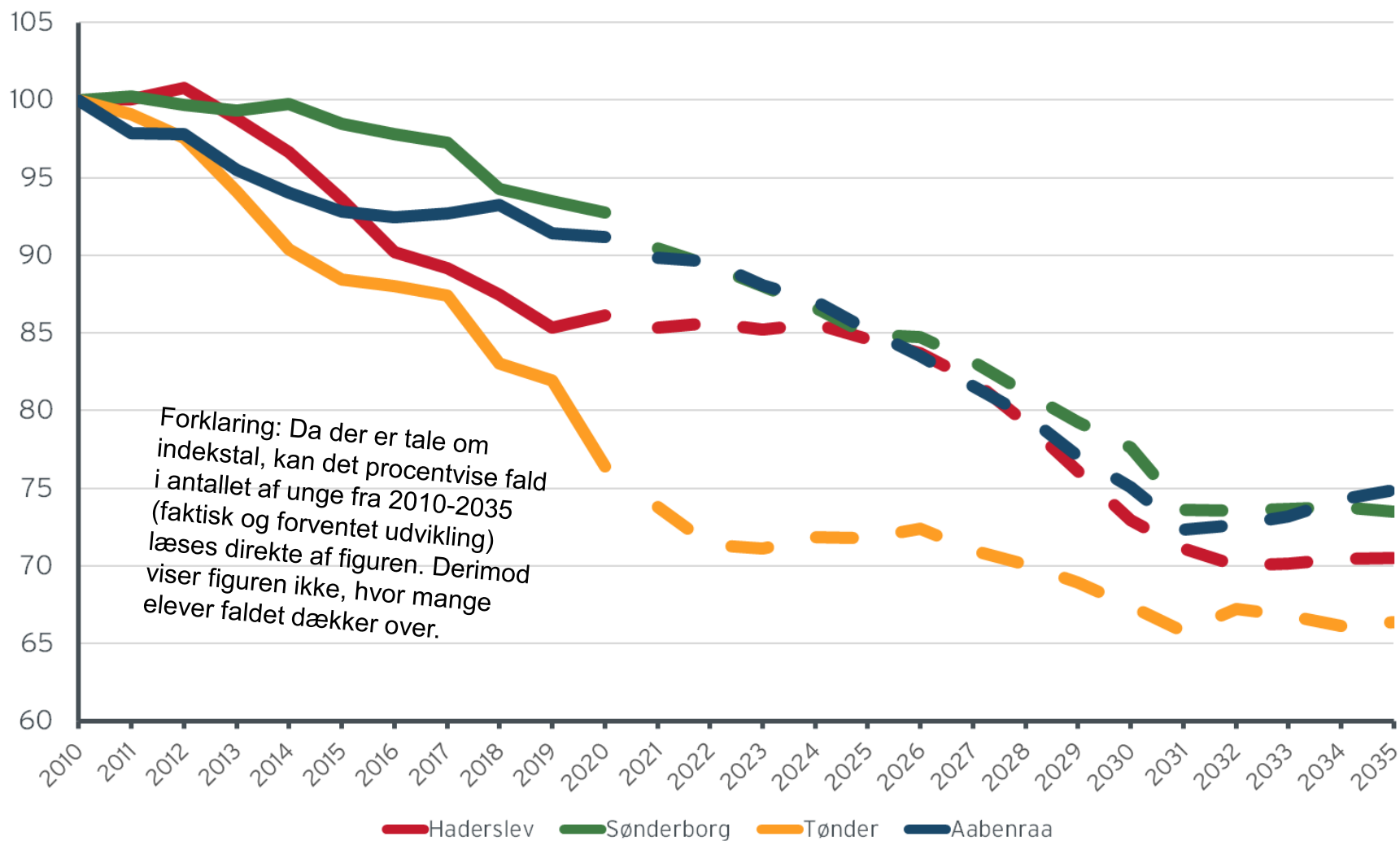
Faktisk og fremskrevet udvikling i antallet af 15-19 årige, 2010-2035
(indeks, 2010=100)

Forklaring: Da der er tale om indekstal, kan det procentvise fald i antallet af unge fra 2010-2035 (faktisk og forventet udvikling) læses direkte af figuren. Derimod viser figuren ikke, hvor mange elever faldet dækker over.

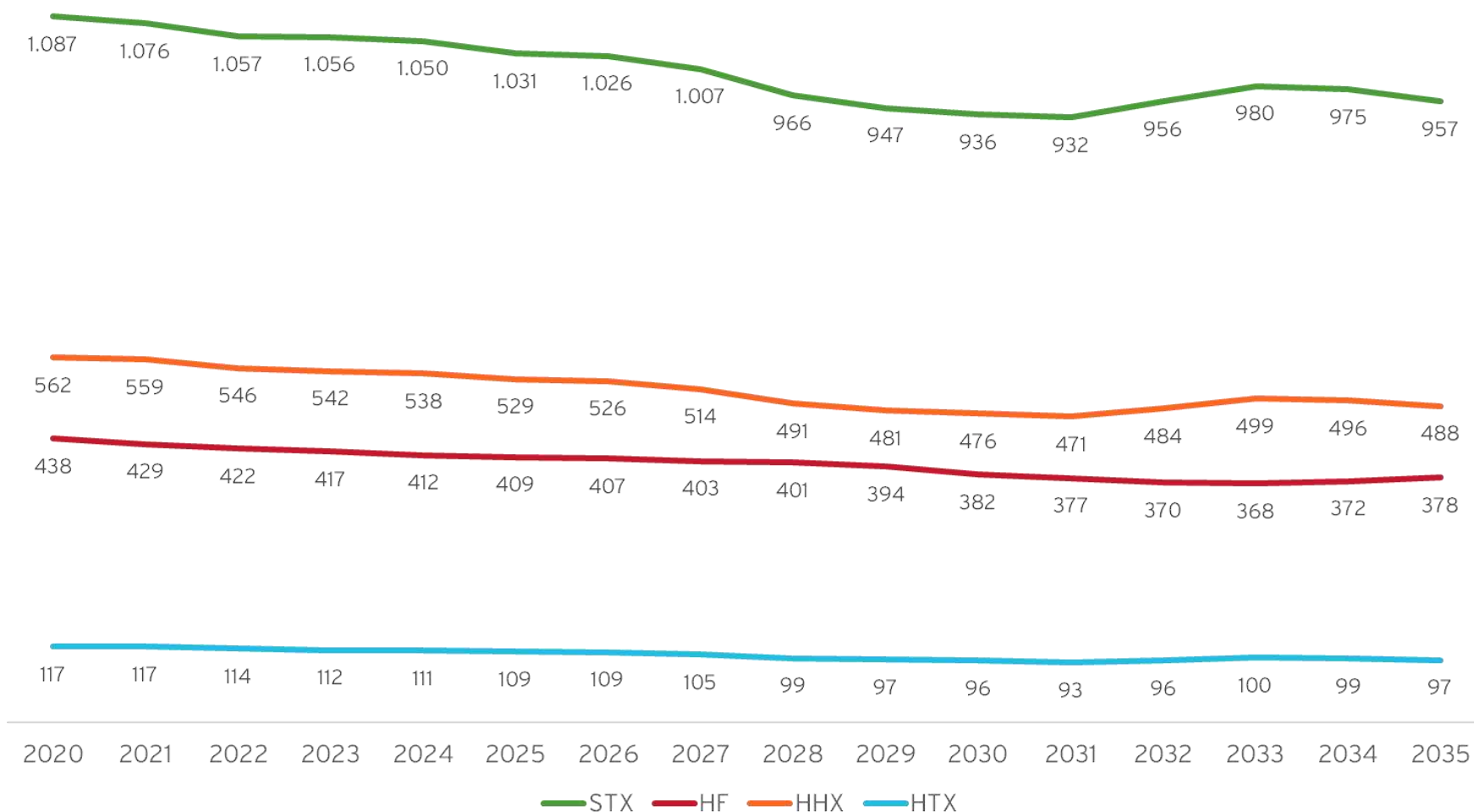
Antallet af unge i Sønderjylland forventes fortsat at falde frem mod 2031, hvorefter udviklingen flader ud

Faktisk og fremskrevet udvikling i antallet af 15-19 årige, 2010-2035
(indeks, 2010=100)

Grundet den demografiske udvikling, kan der forventes faldende elevoptag på gymnasiale uddannelser frem til 2031

Fremskrivning af samlet optag (1. årgang) på de gymnasiale uddannelser i Sønderjylland 2020-2035

Hvad er prognosen for fremtidens unge?

...Et kig på den sønderjyske indfrielsesgrad af ungemålsætningen

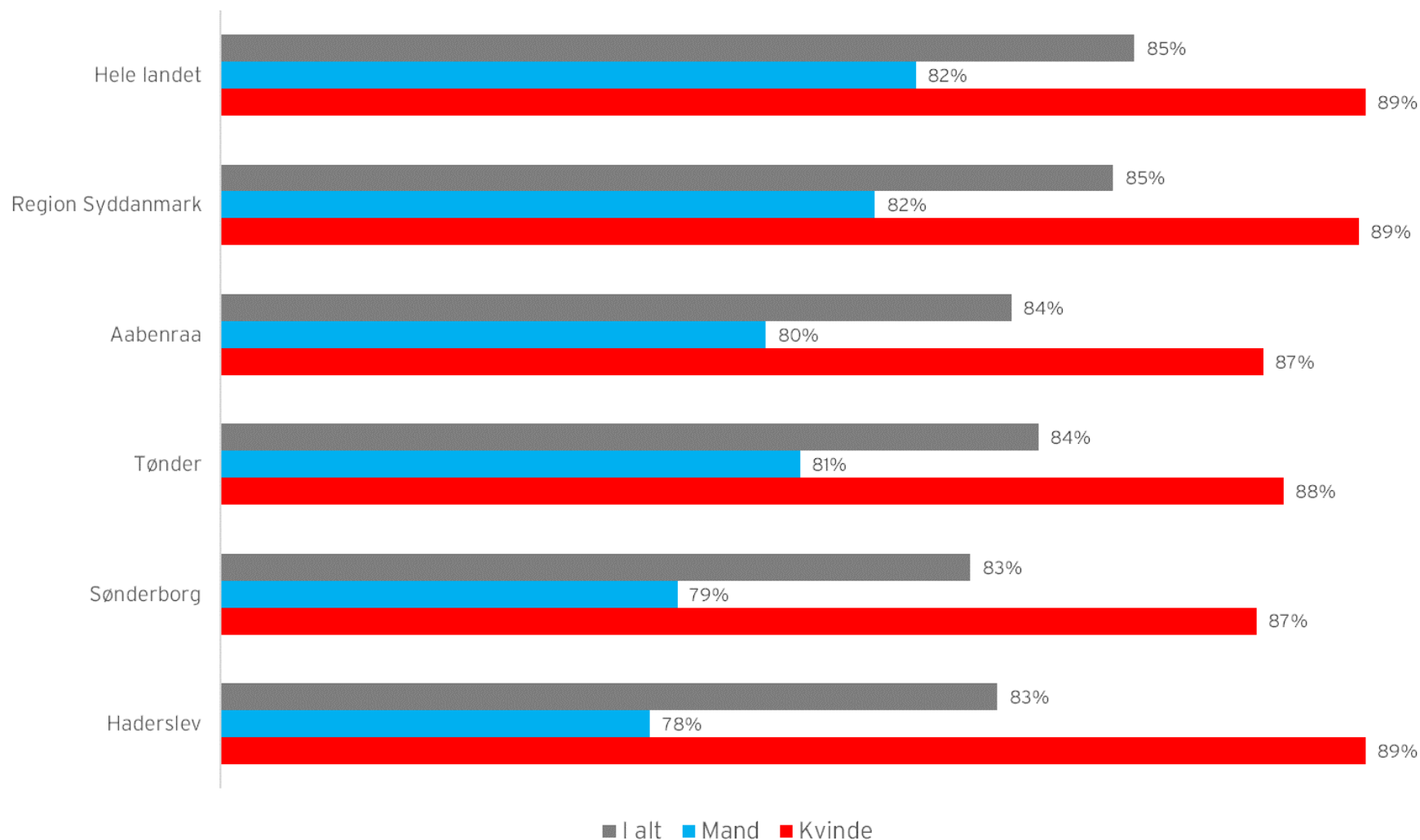
Den nationale ungemålsætning:

"Mindst 90 procent af de 25-årige skal i 2030 have gennemført en ungdomsuddannelse og andelen af unge op til 25 år, som ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, skal være halveret."

Hvad er prognosen for fremtidens unge?

...Et kig på den sønderjyske indfrielsesgrad af ungemålsætningen

Andele af dem, som 8 år efter afslutningen på 9. klasse i 2018 forventes at have opnået mindst en ungdomsuddannelse

Overgang til videre uddannelse efter gymnasial uddannelse

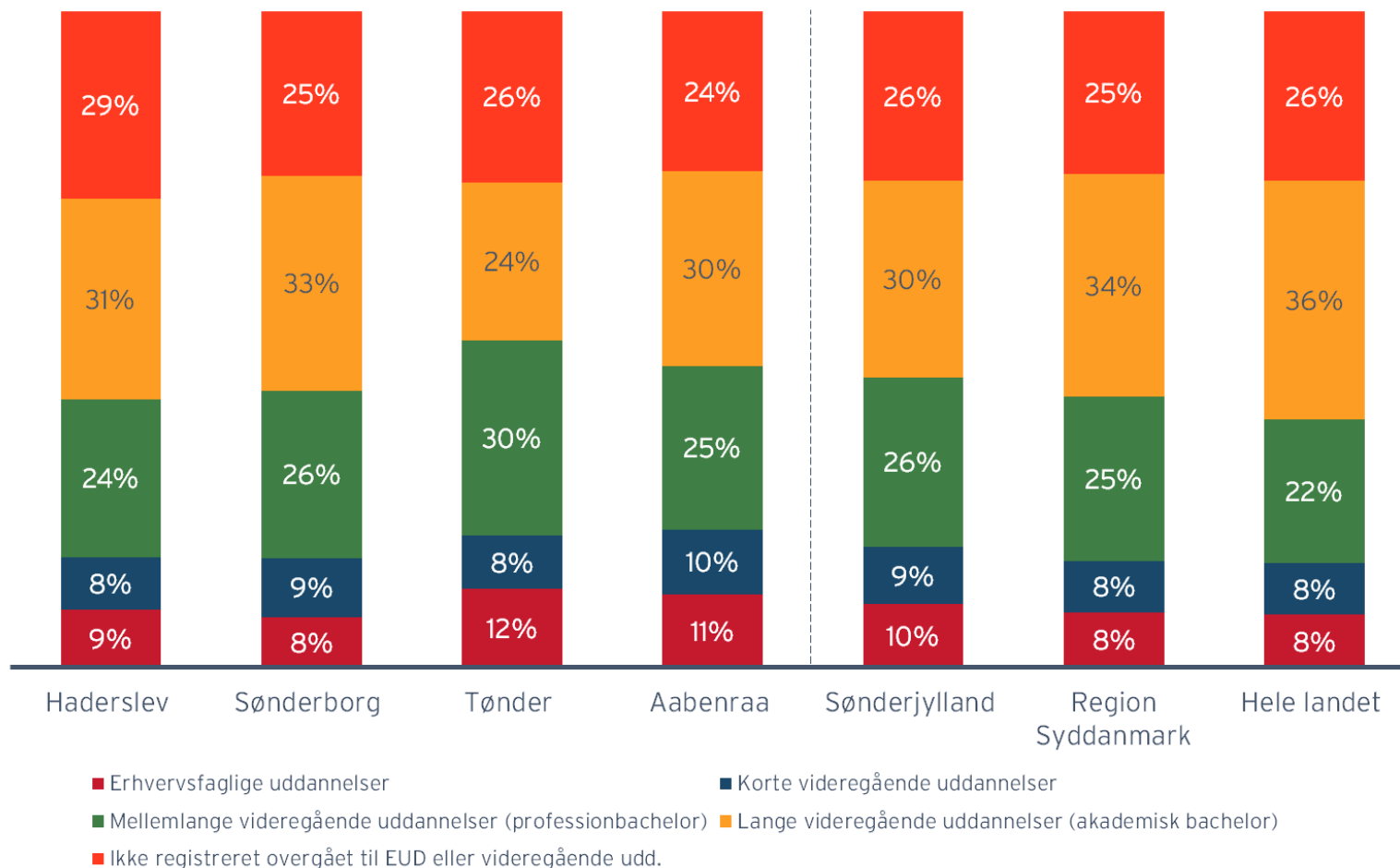
...i korte træk

- Andelen, der uddanner sig videre efter gymnasiet er lige så høj i Sønderjylland som i Region Syddanmark og hele landet.
- Sønderjyderne er mere tilbøjelige til at vælge en erhvervs- eller professionsuddannelse efter at have afsluttet en gymnasial uddannelse.
- Væsentligt færre sønderjyder starter på en lang videregående uddannelse efter gymnasiet, hvis man sammenligner med overgangen på regions- og landsplan.

71

De sønderjyske unge fortsætter i højere grad på en EUD eller MVU efter endt gymnasial uddannelse og i mindre grad på en LVU

Overgang til uddannelse 27 mdr. efter fuldført gymnasial uddannelse (årgang 2016)

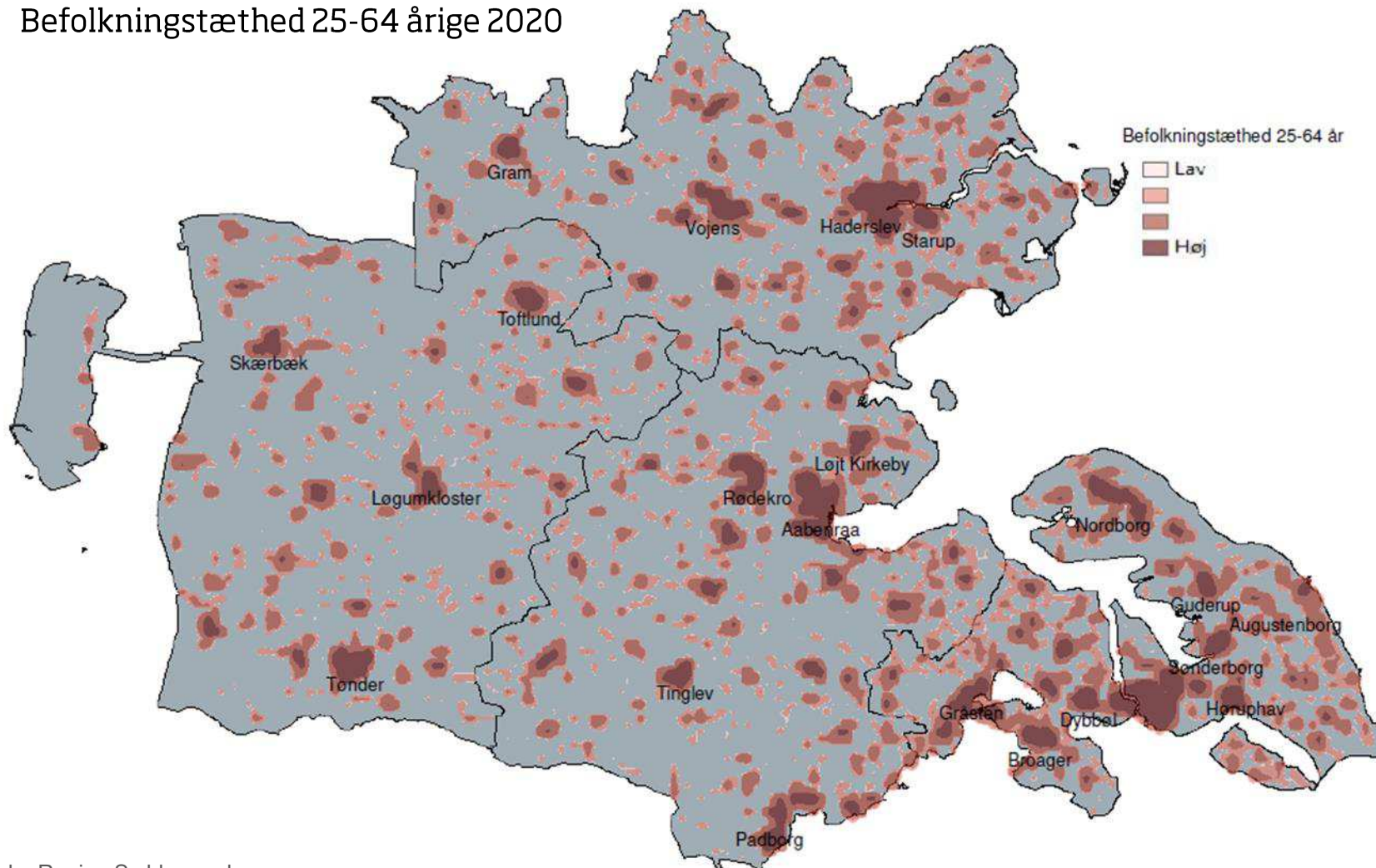
Forberedende voksenundervisning (FVU)

...i korte træk

- Tilgængeligheden til forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning (OBU) er overordnet set relativt god.
- Kursistgrundlaget er imidlertid vigende, idet Sønderjylland fra 2010 til 2020 har oplevet en nedgang i antallet af 25-64-årige, som er kernemålgruppen for forberedende voksenundervisning. Udviklingen har ikke kun fundet sted i de små byer men også i tre ud af fire hovedbyer (Sønderborg har oplevet tilvækst).
- Derudover har introduktionen af Den forberedende grunduddannelse (FGU) i 2019 også medført en betydelig reduktion i kursistgrundlaget for forberedende voksenundervisning.
- Der er udfordringer med lav søgning, hvilket resulterer i, at en række udbud kan karakteriseres som hvilende. Det skal også ses i sammenhæng med, at aktiviteten steg kraftigt i Syddanmark fra 2015-2018 men ikke i Sønderjylland.

Kursistgrundlaget for FVU og OBU er mindst i den vestlige og sydlige del af Sønderjylland, hvilket udfordrer decentrale udbud

Befolkningstæthed 25-64 årige 2020

Kursistgrundlaget for FVU og OBU er faldet i store dele af Sønderjylland hen over de seneste 10 år

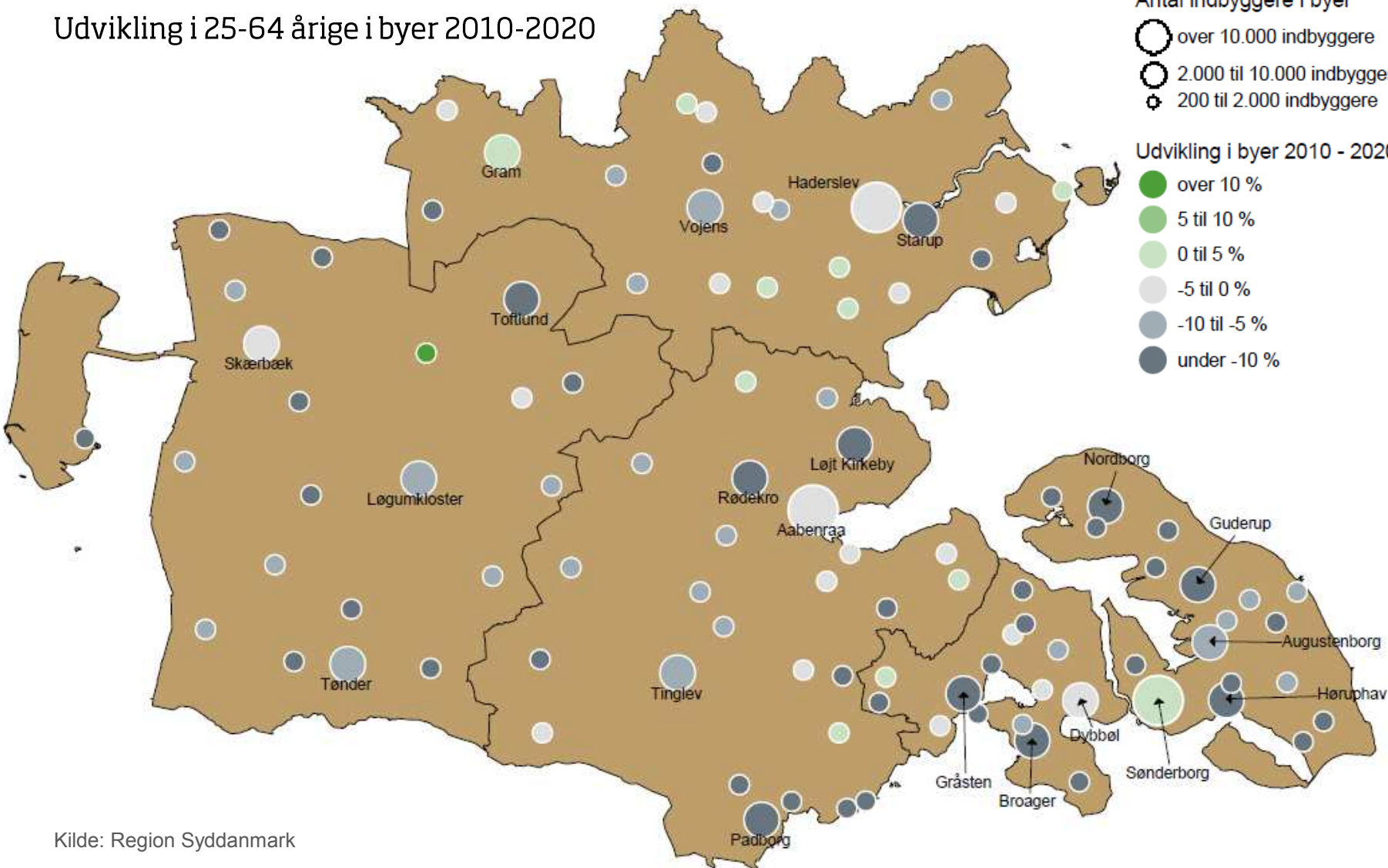
Udvikling i 25-64 årige i byer 2010-2020

Antal indbyggere i byer

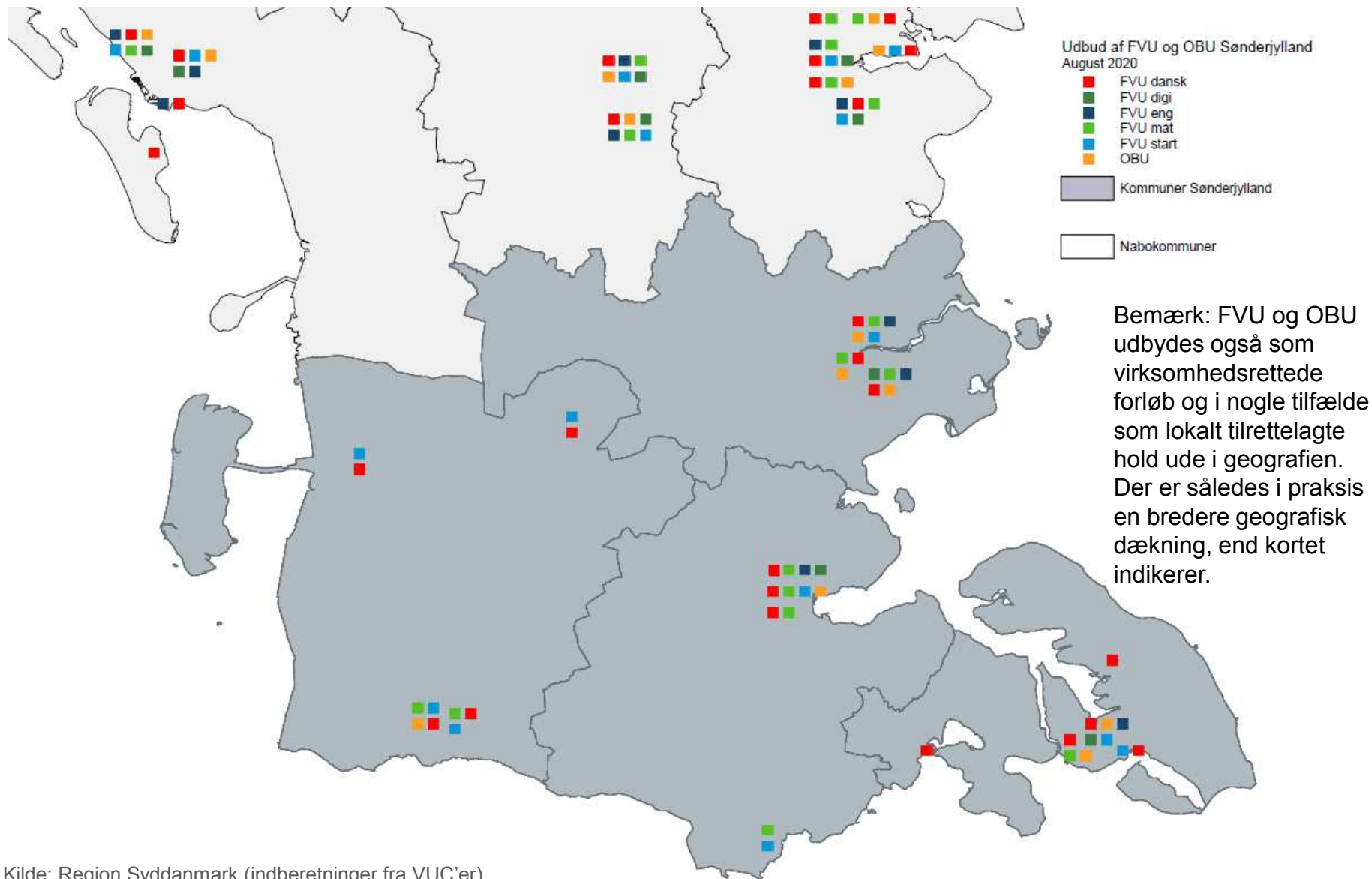
- over 10.000 indbyggere
- 2.000 til 10.000 indbyggere
- 200 til 2.000 indbyggere

Udvikling i byer 2010 - 2020

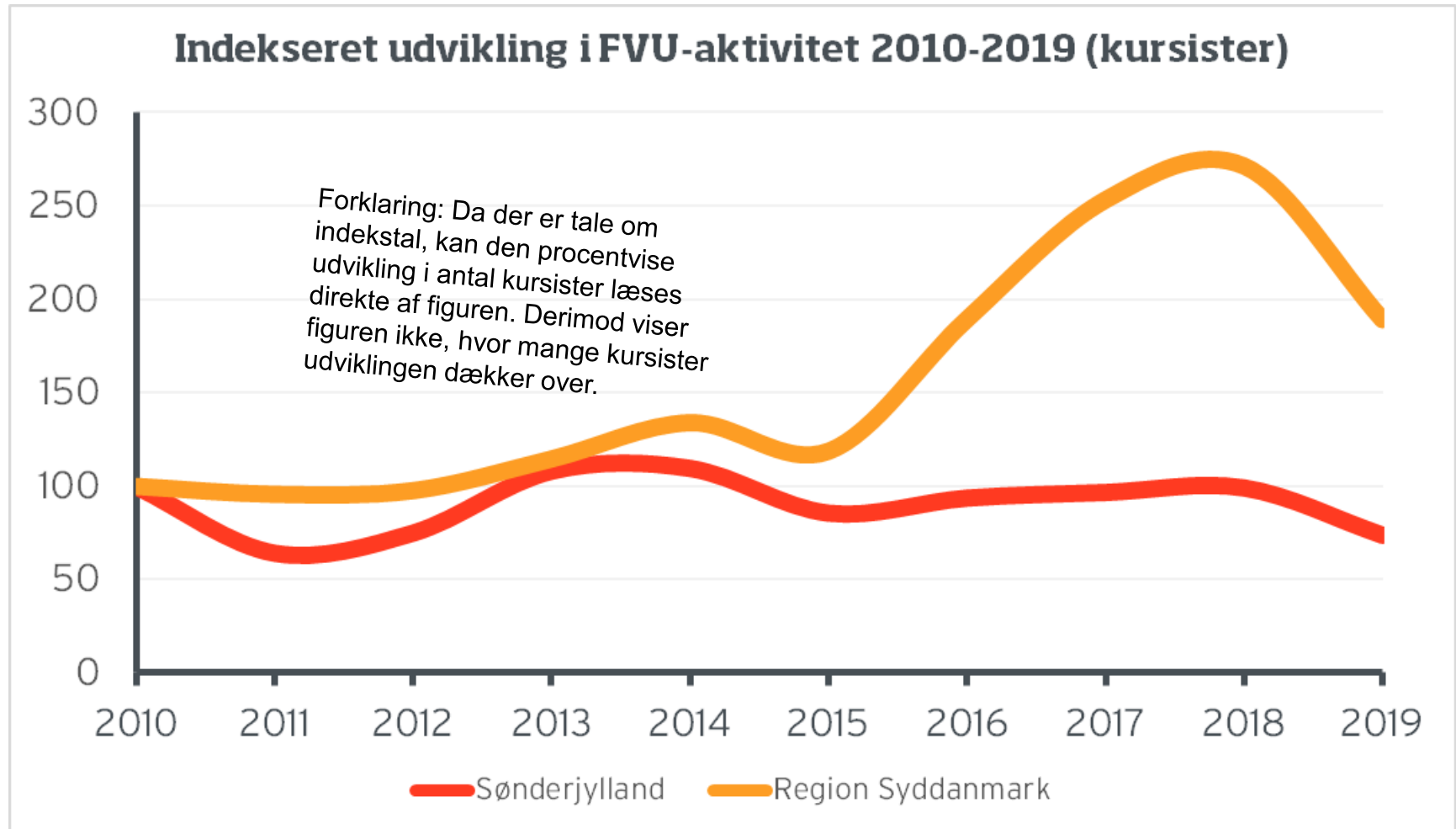
- over 10 %
- 5 til 10 %
- 0 til 5 %
- -5 til 0 %
- -10 til -5 %
- under -10 %

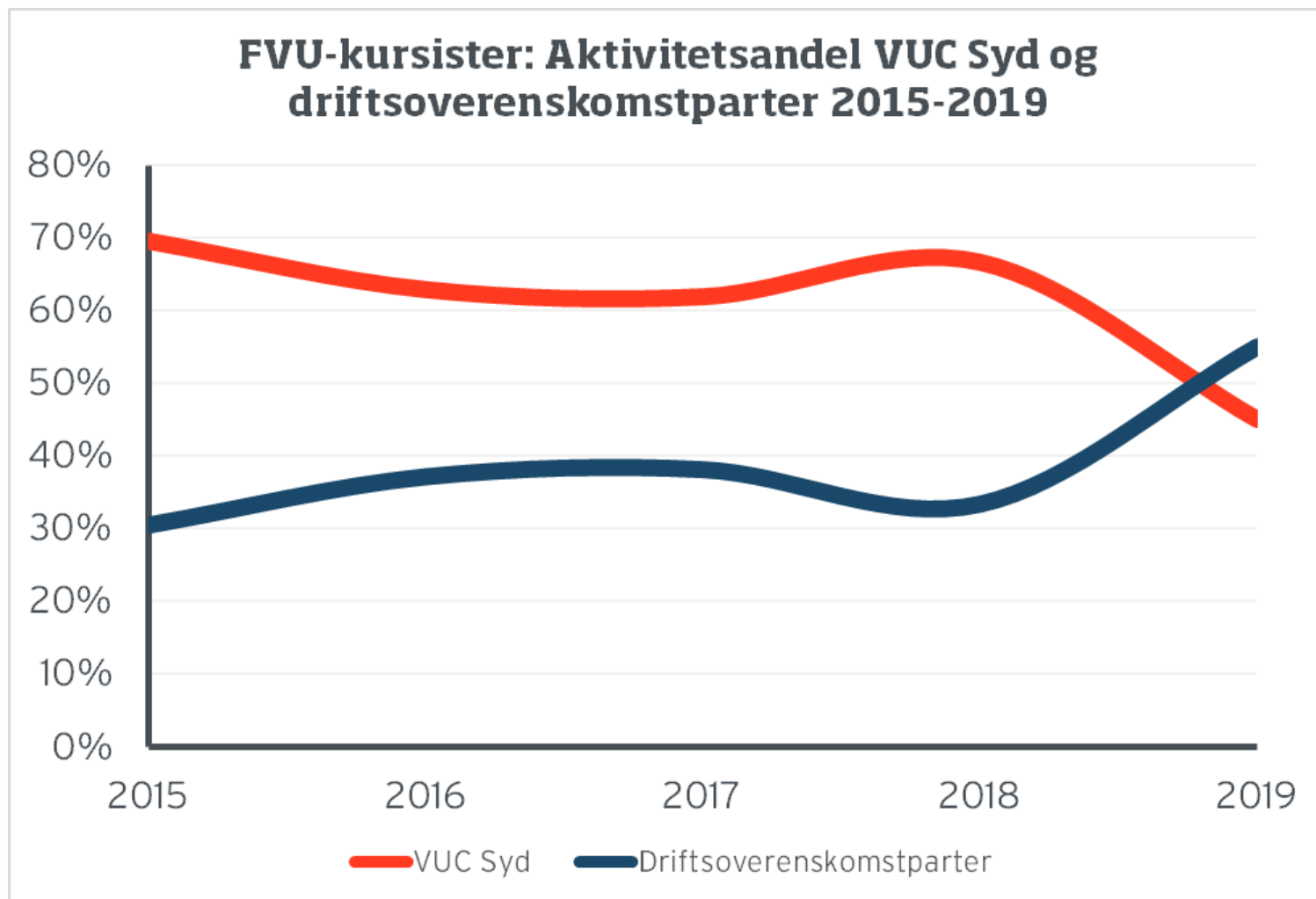
Bredt udbud af FVU (særligt "dansk" og "start"). OBU udbydes kun i de fire hovedbyer

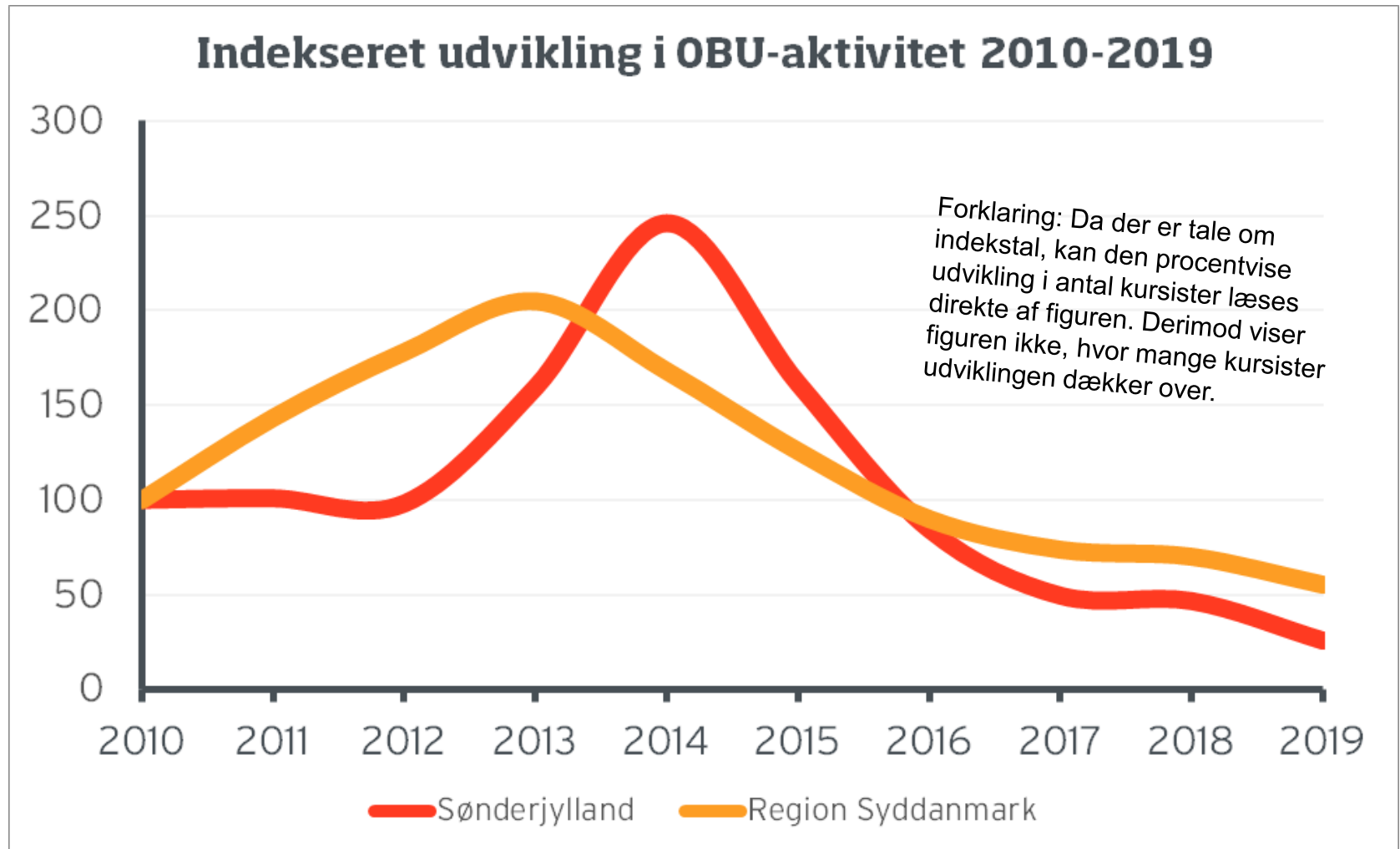
FVU-aktiviteten steg voldsomt i Region Syddanmark fra 2015 til 2018, men aktiviteten i Sønderjylland fulgte ikke med

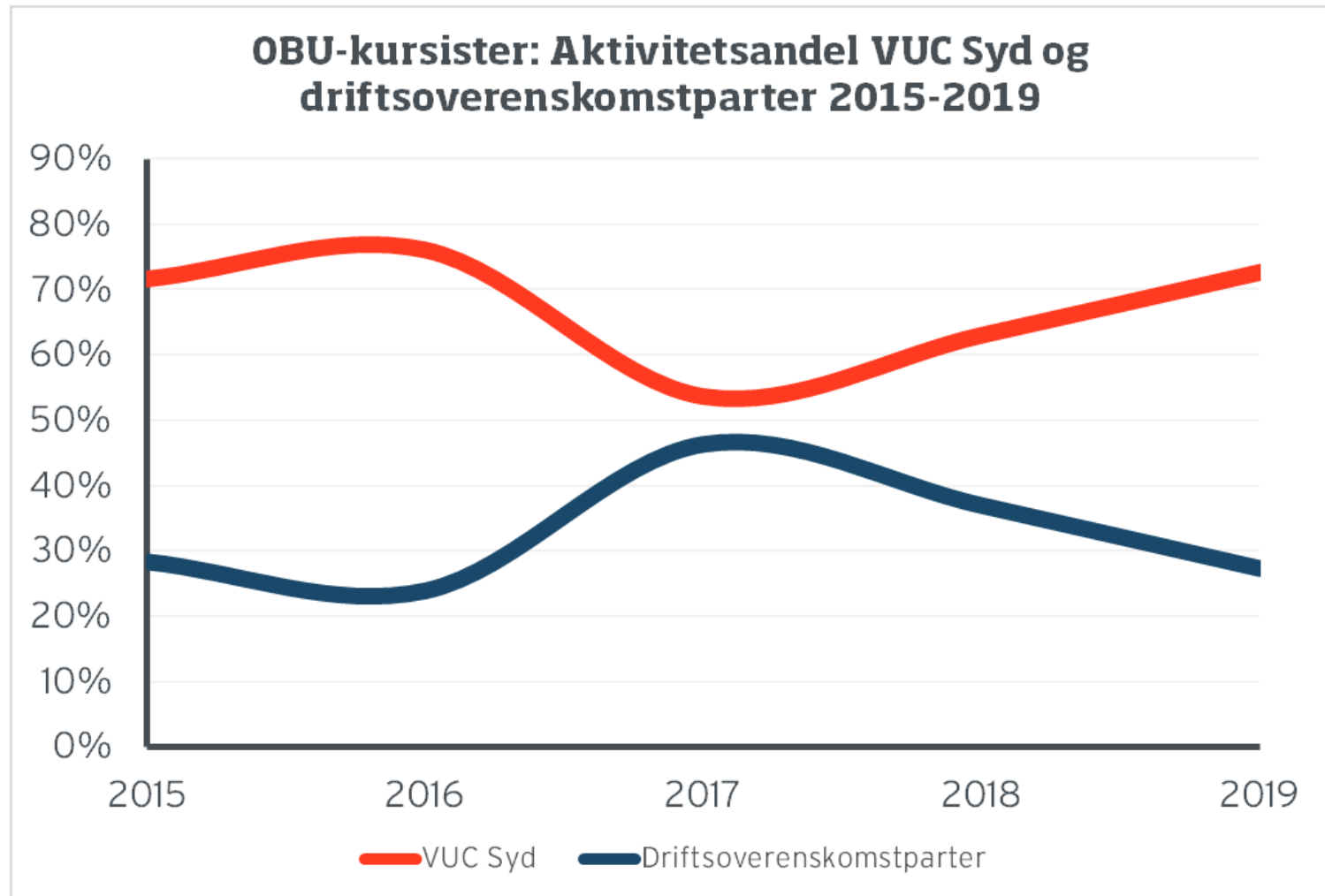
Fordelingen i aktivitet mellem VUC Syd og DOP'er er under forandring, da bl.a. kursister på sprogcentre udgør en større andel

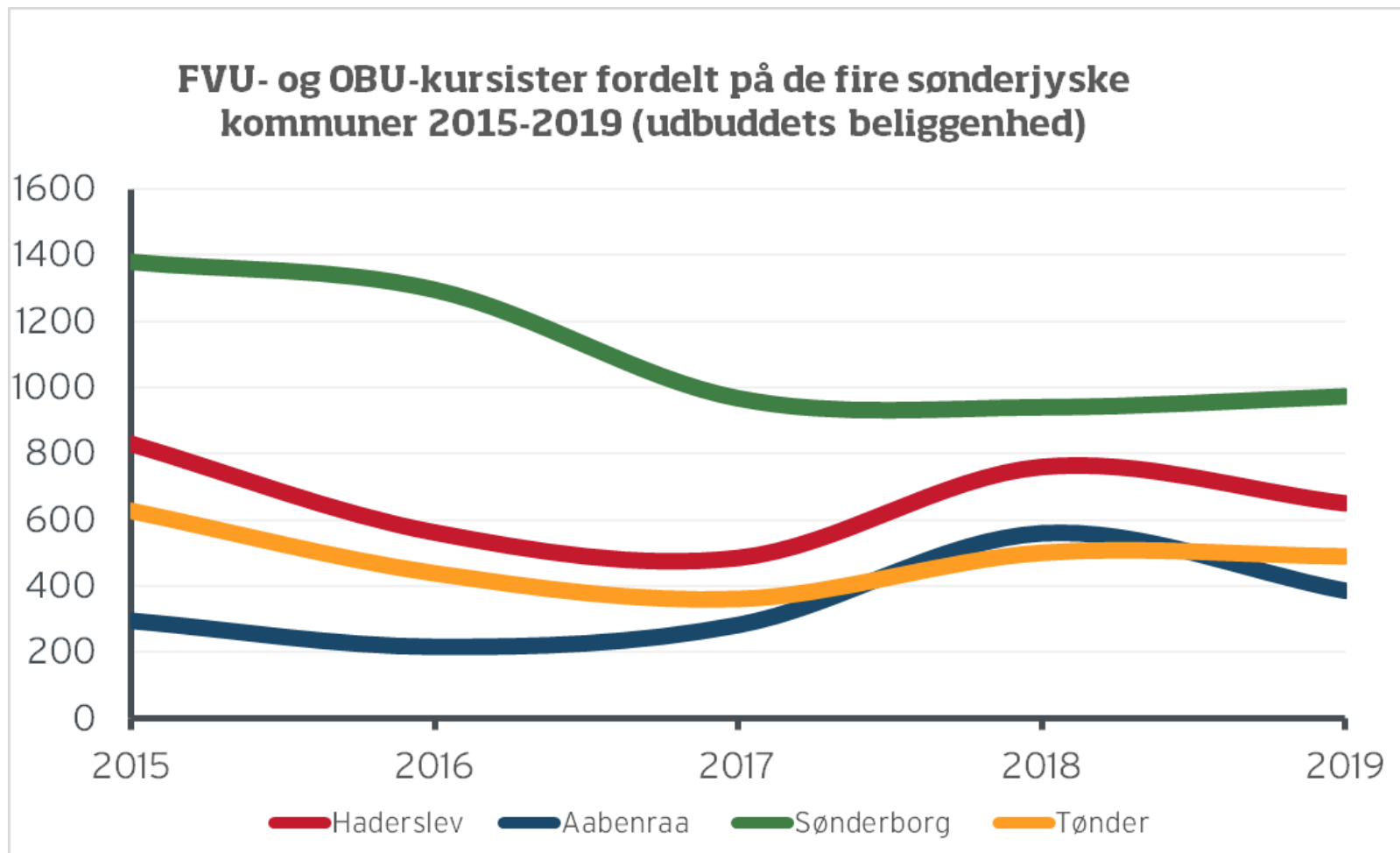
Udviklingen i OBU-aktiviteten har været forholdsvis identisk i Sønderjylland og Region Syddanmark og faldende siden 2014

Langt den største andel af OBU-kursisterne i Sønderjylland har deltaget på VUC Syds egne kurser med undtagelse af 2017

Aktiviteten i Sønderborg Kommune er faldet markant, og kun i Aabenraa Kommune var aktiviteten højere i 2019 end i 2015

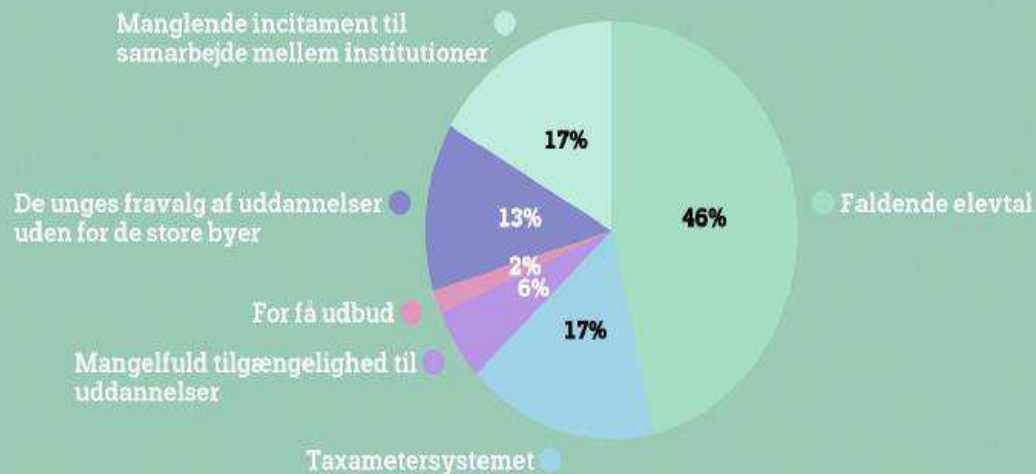
Dialog om Uddannelseslandskabet i Sønderjylland 1/3

Som led i projektet blev der den 26. november 2020 afholdt et virtuelt dialogmøde mellem regionsrådets udvalg for uddannelse og arbejdskraft og de sønderjyske uddannelsesaktører.

Mødedeltagerne blev bl.a. bedt om at forholde sig til, hvad der er den største udfordring på uddannelsesområdet i Sønderjylland pt. Svarfordelingen på det spørgsmål ses i figuren forned.

Inputtet fra de efterfølgende gruppedrøftelser fremgår af de næste to sider.

Hvad ser du som den største udfordring?

Kilde: Mentimeter-måling gennemført på mødet den 26. november 2020

Dialog om Uddannelseslandskabet i Sønderjylland 2/3

Deltagernes input fra dialogmødet den 26. november er kondenseret neden for og grupperet under syv overskrifter: Taxametersystemet, samarbejde, udbud, restgruppen, frafald, tilgængelighed og øvrige inputs.

Taxametersystemet

- Det nuværende giver negativ konkurrence.
- Et nyt system skal understøtte geografisk spredning af uddannelser.
- Fusioner kan være en overvejelse, men en evt. sammenlægning skal grundigt overvejes ift. ledelse og økonomi (institutionslovgivningen).

Samarbejde

- Vi skal kunne samarbejde på tværs af institutioner, bl.a. for at samle de frafaldne op.
- Vigtigt at kommunerne også er med.
- Der mangler incitamentter til samarbejde. Dette skal der skabes nu.

Udbud

- Dem med færrest ressourcer er mindst mobile, og her er lokale udbud et must.
- Udbud skal ikke kun være på østkysten, men også i den vestlige del, fx Tønder.

Dialog om Uddannelseslandskabet i Sønderjylland 3/3

Restgruppen

- Hvordan får vi de svage unge til at gennemføre en uddannelse?
- Større fokus på de 20% svageste, fx ved at flytte midler fra de 20% stærkeste.

Frafald

- Skal reduceres, både til gavn for de unge selv og til gavn for arbejdsmarkedet.
- Kan vi i højere grad hjælpe den enkelte elev?

Tilgængelighed

- Offentlig transport er også en vigtig faktor, der skal fungere.

Øvrige inputs

- Uddannelsessystemet er designet til større årgange. Nu er de mindre. Designet må følge med, men der skal tænkes i løsninger, der både er økonomisk, socialt og fagligt bæredygtige.
- Tænke i etablering af (statsstøttede) campus-kollegier, så oplandet kan øges til hele landet, og der kan arbejdes mere med særlige profiler.
- Vigtigt at kunne have en fælles dialog med de nationale politikere om subregionens særlige forhold og udfordringer.

Den videre proces

Region Syddanmark ser projektet "Uddannelseslandskabet i Sønderjylland" som en form for en fælles referenceramme til at fortsætte dialogen om uddannelsesindsatsen i det sønderjyske. Kortlægningen giver et overordnet billede af uddannelseslandskabet, men ikke et detaljeret billede af, hvad der skal eller bør ske lokalt.

Det er regionens forhåbning, at de involverede aktører hver især efter behov overvejer relevante indsatser i lyset af projektets overordnede kortlægning kombineret med aktørernes konkrete lokalkendskab.

Regionen samarbejder gerne med aktørerne om at finde de gode løsninger. Med afsæt i uddannelsesstrategien kan regionen samarbejde inden for rammerne af det regionale handlingsrum, dvs. ift. myndighedsopgaver, udviklingsprojekter, partnerskaber, vidensgrundlag og regional stemme (fælles interessevaretagelse).

Regionen står således til rådighed for videre drøftelser om samarbejdsmuligheder, og der er allerede flere dialoger i gang.

I tilfælde af kommentarer eller spørgsmål til projektet, kontakt da Region Syddanmark:

- Chefkonsulent, Morten Hvideland-Olsen, mho@rsyd.dk, 29201042.
- Udviklingskonsulent, Stine Liengaard Jensen, stlj@rsyd.dk, 40315069.

